

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra slavistiky

Překlad směrnic EU – odborná terminologie a komentář

Translation of EC Directives – Terminology and
Commentary

Magisterská diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. Ladislav Vobořil, Ph.D.

Vypracovala: Bc. Lucie Prášková

OLOMOUC 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité zdroje a literaturu.

V Olomouci 24. 4. 2012

.....

podpis diplomanta

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce PhDr. Ladislavu Vobořilovi, PhD. za konzultace, odborné rady a cenné připomínky, které mi při psaní této práce poskytl.

OBSAH

ÚVOD	6
I TEORETICKÁ ČÁST	8
1 EVROPSKÁ UNIE, JEJÍ DOKUMENTY A VNĚJŠÍ VZTAHY	9
1.1 PRÁVO EVROPSKÉ UNIE A PRÁVO EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ	9
1.2 SMLOUVY EVROPSKÉ UNIE.....	9
1.3 INSTITUCE EVROPSKÉ UNIE	11
1.4 VNĚJŠÍ VZTAHY EVROPSKÉ UNIE	14
2 LINGVISTIKA V PRÁVNÍ VĚDĚ	15
3 PRÁVNÍ STYL	18
3.1 ANGLICKÝ PRÁVNÍ STYL	19
3.2 RUSKÝ PRÁVNÍ STYL	20
3.3 ČESKÝ PRÁVNÍ STYL.....	22
4 PRÁVNÍ JAZYK	24
4.1 FUNKCE PRÁVNÍHO JAZYKA	26
4.2 LEXIKÁLNÍ STRÁNKA PRÁVNÍHO JAZYKA	28
4.2.1 Terminologie	30
4.2.1.1 Charakteristika termínů.....	31
4.2.1.2 Tvoření termínů	33
4.3 STYLICKÁ STRÁNKA PRÁVNÍHO JAZYKA	34
5 PŘEKLAD PRÁVNÍHO JAZYKA	37
5.1 MEZIJAZYKOVÝ PŘEKLAD	38
5.2 PŘEKLAD TERMÍNŮ.....	39
5.3 PŘEKLADATELSKÉ POSTUPY	40
II PRAKTICKÁ ČÁST	43
6 LEXIKÁLNĚ-GRAMATICKÝ ROZBOR	45
6.1 LEXIKÁLNÍ ANALÝZA	45
6.2 GRAMATICKÁ ANALÝZA.....	50
6.2.1 Morfologický rozbor	50
6.2.2 Syntaktický rozbor	57
7 PŘEKLADATELSKÉ TRANSFORMACE	65
7.1 ANALÝZA SMĚRNIC Z HLEDISKA PŘEKLADATELSKÝCH TRANSFORMACÍ V POROVNÁVACÍM PLÁNU ANGLIČTINA – ČEŠTINA	67
7.2 ANALÝZA SMĚRNIC Z HLEDISKA PŘEKLADATELSKÝCH TRANSFORMACÍ V POROVNÁVACÍM PLÁNU ANGLIČTINA – RUŠTINA	75
ZÁVĚR	83
RESUMÉ	86
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	92
SEZNAM PŘÍLOH	95
PŘÍLOHA P I: DOHODA O ÚČASTI RUSKÉ FEDERACE NA VOJENSKÉ OPERACI EU V ČADSKÉ REPUBLICĚ A VE STŘEDOAFRICKÉ REPUBLICĚ	97

PŘÍLOHA P II: USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU O SITUACI LIDSKÝCH PRÁV V SEVERNÍM KAVKAZU.....	110
PŘÍLOHA P III: DOHODA O OCHRANĚ UTAJOVANÝCH INFORMACÍ.....	121
PŘÍLOHA P IV: DOHODA O SPOLUPRÁCI V OBLASTI RYBOLOVU A ZACHOVÁNÍ ŽIVÝCH MOŘSKÝCH ZDROJŮ V BALTSKÉM MOŘI.....	133
ANOTACE	152

ÚVOD

Texty směrnic Evropské unie jsou v dnešní době neoddělitelnou součástí právního systému každého členského státu Společenství. Přestože existují oficiální překlady těchto směrnic ve všech jazycích členských států, případně jazycích, jejichž států se týkají vnější smlouvy EU, považujeme za přínosné věnovat tuto práci translatologické analýze v porovnávacím plánu anglicko-českém a anglicko-ruském. Jelikož angličtina je hlavním a výchozím jazykem práva Evropské unie, ze kterého jsou vedeny překlady do ostatních jazyků, je tak koncipována i naše práce.

Cílem naší práce je tedy vytvořit teoretický podklad pro následné translatologické porovnání vybraných směrnic ve směru z angličtiny do češtiny a z angličtiny do ruštiny.

První fází této práce bylo vyhledání vhodných směrnic Evropské unie, následovala práce se sekundární literaturou pro vytvoření teoretického základu z oblasti Evropské unie, odborného funkčního stylu, lingvistiky v právním jazyce, terminologie a překladatelských postupů. Konkrétně se věnujeme typickým rysům anglického, ruského a českého právního stylu.

Jak už bylo naznačeno, celá práce se skládá ze dvou částí a přílohy. V samotné práci je obsažen teoretický podklad a analytická část. V příloze pak najdeme čtyři vybrané směrnice z oblasti ochrany utajovaných informací, lidských práv, vojenské operace a rybolovu. Různorodé zaměření směrnic bylo vybráno záměrně, aby bylo možné analýzu provést z lexikálně co nejširšího vzorku.

Teoretická část se skládá z pěti kapitol: Evropská unie, její dokumenty a vnější vztahy; lingvistika v právní vědě; právní styl; právní jazyk; překlad právního jazyka. V první kapitole rozebíráme dokumenty Evropské unie, konkrétně základní smlouvy Evropské unie, jako jsou Maastrichtská smlouva, Niceská smlouva nebo Amsterodamská smlouva. Dále v této kapitole uvádíme Evropský parlament, Evropská rada, Evropská komise, Evropský soudní dvůr a Evropský účetní dvůr. Dále se zabýváme vnějšími vztahy Evropské unie, způsoby uzavírání vnějších smluv se státy mimo Evropskou unii. Druhá kapitola, tedy lingvistika v právní vědě se zabývá problémy jazykové stránky dokumentů Evropské unie a naopak také skutečnost, jak Evropská označení pomáhají vymezit výrazy Evropské unie do jazyků členských států. Ve třetí kapitole vymezíme právní styl, tedy určitý podstyl stylu administrativního, který je součástí stylu odborného. V rámci této kapitoly zařadíme také rozdělení právního stylu podle analyzovaných jazyků, to znamená

právní styl anglický, ruský a český. Ve čtvrté kapitole vymežíme pojmy právní styl a právní jazyk, právní a právnícký jazyk. Budeme se věnovat charakteristice termínů a jejich tvoření a dále také právnímu jazyku po stylistické stránce. V páté kapitole budeme věnovat pozornost překladu právního jazyka, tedy překladu obecně, překladu termínů a překladatelským transformacím.

Praktická část je rozdělena do dvou částí. První z nich je lexikální a gramatická analýza námi vybraných textů a druhá kapitola obsahuje translatologickou analýzu v porovnávacím plánu anglicko-českém a anglicko-ruském. V lexikální analýze porovnááme termíny ve všech třech jazycích z hlediska způsobů jejich tvoření a podle počtu slov jednotlivých termínů. V gramatické analýze postupujeme podle slovních druhů a uvádíme charakteristické rysy každého analyzovaného jazyka a součástí je také syntaktická analýza.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 EVROPSKÁ UNIE, JEJÍ DOKUMENTY A VNĚJŠÍ VZTAHY

Pro naši práci je důležité dříve než jazyk a lingvistickou stránku dokumentů Evropské unie, nejprve uvést několik slov o hlavních institucích EU a také o dokumentech, které Evropská unie používá. V této práci se budeme zabývat porovnáváním směrnic EU v angličtině, ruštině a češtině. Vysvětleme tedy nejdříve, co to je právo Evropské unie a právo Evropského společenství, jaké směrnice se zde objevují, tedy jaké dokumenty Evropská unie nejčastěji používá a jaké nejdůležitější instituce v Evropské unii fungují.

1.1 Právo Evropské unie a právo Evropského společenství

V publikacích o právu Evropské unie se můžeme setkat se dvěma pojmy, a to právo Evropského společenství a právo Evropské unie. Tyto dva termíny je třeba si na začátku přesně determinovat. Když mluvíme o právu Evropského společenství neboli komunitárním právu, máme tím na mysli právo, které není součástí ani mezinárodního práva, ani právních systémů jednotlivých členských států. Členské státy daly Evropskému společenství svolení k vytvoření vlastního právního systému, který bude všechny členské státy zastřešovat. Oproti tomu termín právo Evropské unie je třeba chápat jako mnohem širší pojem. Právní systém Evropské unie do sebe zahrnuje jak právo Evropského společenství, které tvoří podle V. Týče v jeho knize *Základy práva Evropské unie* první pilíř EU, tak zahraniční politiku a vnější bezpečnost, které tvoří druhý pilíř a vnitřní bezpečnost a justici, jež tvoří třetí pilíř Evropské unie. Dá se tedy tvrdit, že právo Evropského společenství je pouze podmnožinou práva Evropské unie, jednou z jejích součástí. [Týč 2004: 22-57]

1.2 Smlouvy Evropské unie

Smlouvy obecně jsou pro Evropskou unii stěžejní. Jak uvádí M. Paláček ve své publikaci *Základní dokumenty Evropské unie*, „Evropská unie je založena na smlouvách. Smlouvy jsou základem všeho, co Evropská unie dělá.“ [Paláček 2005: 8] Nejdůležitějšími smlouvami, které jsou vlastně pilíři Evropské integrace, jsou:

- Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli,
- Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství,

- Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii
- Smlouva o Evropské unii
- Maastrichtská smlouva, Amsterodamská smlouva, Niceská smlouva

Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO) je z roku 1951 a její platnost vypršela v roce 2002.

Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (EHS) je z roku 1957 a Amsterodamská a Niceská smlouva upravila její znění.

Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom) byla podepsána spolu s výše uvedenou Smlouvou o založení Evropského hospodářského společenství v roce 1957.

Smlouva o Evropské unii (EU) byla podepsána v roce 1992 a také ji upravují Amsterodamská a Niceská smlouva.

Maastrichtská smlouva byla podepsána roku 1992 a vstoupila v platnost v roce 1993. Zkrátila název Evropského hospodářského společenství pouze na Evropské společenství a také zavedla novou formu spolupráce vlád členských zemí v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí. Tak Maastrichtská smlouva vlastně vytvořila novou politickou a hospodářskou strukturu.

Amsterodamská smlouva byla podepsána v roce 1997 (vstoupila v platnost až v roce 1999) a změnila výše uvedené smlouvy jak po stránce obsahové, tak i po stránce strukturální, čehož bylo potřeba zejména kvůli zpřehlednění.

Niceská smlouva, která byla podepsána v roce 2001 a vstoupila v platnost v roce 2003, sdružuje Smlouvu o EU a Smlouvu o ES do jednoho dokumentu. Také upravuje vybrané smlouvy a zefektivňuje je tak, aby byly připraveny na vlnu vstupů nových členských zemí do EU v roce 2004.

Tyto smlouvy patří do zakládajících smluv Společenství. Byly novelizovány po každém přístupu nového členského státu a byly také měněny každých deset let kvůli reformování jednotlivých institucí. Kromě základních zakládajících smluv jsou také hojně využívány smlouvy o přístupu nových členských států, tzv. rámcové smlouvy, které změnily a doplnily smlouvy o založení EU.

Mezi další základní dokumenty Evropské unie patří:

- Přístupové smlouvy,
- Schengenská dohoda,
- Úmluva o Europolu,
- Bílé knihy,
- Deklarace

K **přístupovým smlouvám** řadíme smlouvy, kterými se rozšířila Evropská unie o další členské státy.

Shengenská dohoda je dohoda o zrušení kontrol na společných hranicích mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Německa a Francie. Později se ke smlouvě připojily další členské země EU. Česká republika splnila podmínky pro vstup do Shengenského prostoru v roce 2004.

Úmluva o Europolu zřizuje policejní úřad a byla podepsána v roce 1995.

Bílé knihy jsou dokumenty, které podávají návrhy na činnost Evropské unie v určité oblasti. Jsou pouze doporučujícím nezávazným dokumentem. Bílé knihy mohou navazovat na tzv. Zelené knihy, což jsou dokumenty, které mají za cíl započít konzultace o dané problematice na evropské úrovni.

Deklarace jsou velmi rozsáhlou kapitolou, protože sem patří na tisíce deklarácí a dohod. Pro naše účely si zmiňme deklaráce o smluvních vztazích EU a třetích zemí, kterým se v této práci budeme věnovat. Pro tyto účely jsme vybrali dohody EU a Ruské federace, a to konkrétně Dohodu o utajovaných informacích, Dohodu o rybolovu, Dohodu o vojenských operacích v republice Čad. Ovšem vůbec nejdůležitější deklarácí v oblasti smluvních vztahů EU s třetími zeměmi je Dohoda o Evropském hospodářském prostoru, která umožňuje členským státům Evropského hospodářského prostoru se podílet na vnitřním trhu EU. Na tuto dohodu pak navazuje mnoho smluvních dokumentů. [Paláček 2005: 8-11]

1.3 Instituce Evropské unie

Dříve než vysvětlíme vnější vztahy Evropské unie, nastiňme si její hlavní instituce. Jedná se o:

- Evropský parlament,
- Evropská rada,
- Evropská komise,
- Evropský soudní dvůr,
- Evropský účetní dvůr.

Evropský parlament je instituce Evropské unie, kde zasedají reprezentanti necelých 500 milionů občanů unie. Od roku 1979 jsou tito zástupci voleni přímým univerzálním volebním právem a jejich počet v Evropském parlamentu závisí na počtu obyvatel daného státu. Mezi hlavní funkce Evropského parlamentu patří:

- Parlament spolurozhoduje o návrzích Evropské komise a spolupracuje s Evropskou radou v otázkách legislativního procesu,
- Parlament kontroluje unijní aktivity tím, že musí souhlasit se jmenováním Komise, má právo ji kritizovat a může klást Komisi a Radě otázky jak psanou, tak i ústní formou,
- Parlament sdílí rozpočtová práva s Radou při hlasování o ročním rozpočtu a dohlíží na jeho realizaci.

Evropský parlament také jmenuje svého ombudsmana, který přijímá stížnosti od občanů Unie v otázkách špatné administrativy institucí nebo těles Evropského společenství. Parlament má také právo založit dočasnou vyšetřovací komisi, jejíž pravomoci se nevztahují pouze na vyšetřování jednání institucí Evropského společenství, ale mohou se rovněž týkat jednání členských států v otázkách realizace politiky Společenství.

Evropská rada, někdy také zvaná jako Rada ministrů, je útvar, který má v EU hlavní rozhodovací funkci. Skládá se z ministrů 27 členských států, kteří jsou zodpovědní za tuto agendu: zahraniční styky, zemědělství, průmysl, dopravu a další. I přesto, že se Rada skládá z těchto ministerských úřadů, je Evropská rada samostatnou institucí. Každý členský stát se střídá v čele Evropské rady po 6 měsících. Rozhodnutí Rady jsou připravována Výborem stálých zástupců členských států za pomoci stran v národních vládách. Radě Evropy asistuje její generální sekretariát. Generální tajemník jedná v otázkách zahraniční a bezpečnostní politiky. Je zastoupen svým náměstkem, který je veřejně volen Radou.

Evropská komise je orgán s kompetencemi v iniciativě, realizaci, managementu a kontrole. Evropská komise funguje jako ochrana smluv a jako ztělesnění zájmů Společenství. Do roku 2004, kdy do EU vstoupilo 10 nových členských států, měla Komise 20 nezávislých členů. Pět největších států - Francie, Itálie, Německo, Španělsko a Spojené království - mělo v EK po dvou komisařích, zbylých 10 členských zemí Evropské unie po jednom. Po vstupu nových zemí 1. května 2004 se zvýšil počet komisařů na 30 (přibylo po jednom komisaři z každé nové členské země). 18. listopadu 2004, kdy se ujala vlády nová Evropská komise, se počet komisařů snížil na 25 - každá členská země má již jen jednoho komisaře. Od 1. ledna 2007 je komisařů celkem 27 (po přistoupení Bulharska a Rumunska). Komise je složena z komisařů. Komisaři pocházejí z členských států a jsou těmito státy do své funkce navrhováni. Jsou zcela nezávislí, nesmějí přijímat instrukce od státu, ze kterého pocházejí, ani od jakéhokoliv jiného státu a jsou povinni prosazovat výhradně zájmy unie. V čele stojí předseda navržený Evropskou radou a potvrzený Evropským parlamentem. Ostatní komisaři jsou společně jmenováni Radou Evropské unie, předsedou Evropské komise a potvrzeni Evropským parlamentem. Komise má rovněž sedm místopředsedů.

Evropský soudní dvůr je nejvyšším soudem Evropské unie. Má poslední slovo ve věcech právního řádu EU. Byl zřízen v roce 1952 a sídlí v Lucemburku na rozdíl od většiny ostatních institucí EU, které sídlí v Bruselu. V čele je předseda, který je volen na 3 roky. Za každý stát EU v něm je 1 soudce, to znamená, že v současné době Evropský soudní dvůr tvoří 27 soudců. Soudci jsou voleni na období 6 let na základě dohody členských států. Evropský soudní dvůr má dvě základní funkce. Je to funkce kontroly toho, zdali Evropské instituce a vlády odpovídají smlouvám na žádost národního soudního dvora. Dále se vyjadřuje k interpretaci a platnosti právní úpravy, která je obsažena v právu Společenství.

Evropský účetní dvůr vznikl na základě tzv. Bruselské smlouvy, uzavřené mezi státy Evropských společenství 22. července 1975 za účelem externí finanční kontroly Evropského společenství. Evropský účetní dvůr je na jiných institucích nezávislá organizace, která kontroluje účetnictví všech příjmů a výdajů Unie a jejích orgánů. O této činnosti každoročně informuje ve výroční zprávě, kterou je povinen uveřejnit po roční uzávěrce. Tato zpráva je uveřejněna v úředním zpravodaji EU a je podkladem pro kontrolní činnost Evropského parlamentu. Evropský účetní dvůr sídlí v Lucemburku. Evropský účetní dvůr má po jednom auditorovi z každého členského státu Evropské unie.

Jsou jmenováni na základě jednomyslného rozhodnutí Rady ministrů po konzultaci s Evropským parlamentem. Volební období je 6 let, mohou být voleni i opakovaně. Auditoři pak volí prezidenta Evropského účetního dvora. Celkový počet zaměstnanců tohoto úřadu je asi 760. [Vystrčilová: 2001:10-20]

1.4 Vnější vztahy Evropské unie

Nejčastějším projevem mezinárodněprávní evropské subjektivity je právě uzavírání mezinárodních smluv v rámci jejich vnějších vztahů, které se zkráceně nazývají vnější smlouvy. Vnější smlouva je součástí mezinárodního práva veřejného, protože druhou smluvní stranou je další subjekt mezinárodního práva. [Svoboda 1999: 55]

Vnější smlouvy jsou také součástí komunitárního práva, protože jsou uzavírány institucemi Evropského společenství. Vnější smlouvy jsou přezkoumávány Evropským soudním dvorem, a to jak smlouvy ještě neuzavřené z hlediska kompetence konkrétního orgánu k jejich uzavření, tak smlouvy už uzavřené z hlediska jejich právního základu.

Uzavírání vnějších smluv se děje na pěti úrovních. Forma a způsob uzavírání smluv nejsou sice dány přesně a záleží pouze na obou stranách, ale většinou se postupuje následovně:

- **Sjednání obsahu**, které je ukončeno „*autentifikací textu jeho parafováním*“, protože jen proti autentickému textu se dají vznést námitky při vzniku případných chyb například při překladu.
- **Podmíněný podpis** vyjadřuje souhlas obou stran s postoupením textu k podpisu příslušným orgánům. Strany se tak zavazují jednat ve prospěch smlouvy.
- **Prozatímní aplikace** je vstoupení v platnost určitých částí smlouvy ještě před její plnou ratifikací, ale až po podmíněném podpisu.
- **Vyjádření souhlasu být vázán**. Strany jsou smlouvou právně vázány a toto potvrzují podpisem, ratifikací, přijetím nebo schválením.
- **Ratifikace, přistoupení**. Smlouvu ratifikují státy, které sjednávají její obsah, ostatní státy s jejím obsahem souhlasí a pouze přistupují. [Svoboda 1999: 60, 61]

2 LINGVISTIKA V PRÁVNÍ VĚDĚ

Podle názoru některých jazykovědců plní lingvistika v právní vědě pouze okrajovou roli. Vidí v lingvistice pouze nástroj k vyjádření právního sdělení. Ovšem praxe ukazuje, že právní lingvistika má svoji nepostradatelnou funkci a hodnotu při překládání právních dokumentů. Velmi důležitou roli zde hraje překlad evropských právních dokumentů. Slovní zásoba evropského práva se neustále vyvíjí a doplňuje v závislosti na potřebě zejména hospodářského života EU. Velké jazykové obtíže s sebou nese přizpůsobení se tvorbě a uplatňování práva Evropské Unie vůči právnímu řádu České republiky. V rámci celé Evropské unie se projevují jazykové problémy, které jsou dány zejména rozdíly mezi členskými státy EU. Pro mnoho členských států je velké dilema do jaké míry sladit pojmy a instituty s evropskými požadavky a přitom zachovat osobitost svého právního řádu a právního vyjadřování. Jednotlivé státy samy musí vypracovat soubor jazykových označení pro právní skutečnosti. Na druhé straně mohou evropská označení pomoci jednotlivým jazykům v přesnějším vymezení obsahu a rozsahu označení a přispět tak k nalezení spolehlivějších ekvivalentů v cílovém jazyce.

M. Tomášek nabízí jasný příklad toho, jak evropská označení pomáhají vymezit a přeložit výrazy Evropské Unie do jazyků členských států.

- Právní skutečnost: norma práva ES vytvořená ve prospěch fyzických osob, která může požívat větší právní síly než normy národního práva
- Anglicky: *direct effect*
- Německy: *direkte Wirkung*
- Francouzsky: *effet direct*
- Česky: *přímý účinek*

„...tento termín je v každém ze jmenovaných jazyků a jazykových společenství používán pro označování příslušného institutu práva ES.“ [Tomášek 2003: 15]

Terminologie se liší v rámci oborů co do svého rozsahu, výkladu, významu, tvoření atd. V exaktních vědách, jako jsou například vědy technické, má terminologie mnohem méně vícevýznamových slov a je také méně závislá na svém původním výkladu. Naproti tomu ve vědách společenských, tedy i v terminologii právní, je tomu naopak.

Terminologie v jakémkoli oboru se potýká s problémy synonymičnosti odborných termínů se slovy z běžné slovní zásoby. „Například slovo „dohoda“ nebo francouzské slovo „acquis“ jsou jinak i součástí obecné češtiny nebo obecné francouzštiny, ale ve spojeních „asociační dohoda“ nebo „acquis communautaire“ se stávají jasnou součástí odborného jazyka práva ES.“ [Tomášek 2003: 15] Prvky odborného textu jsou jeho součástí a bez zařazení do kontextu odborného projevu nemají svůj význam.

Podle M. Tomáška se jazyk evropského práva neomezuje jen na odbornou terminologii. Ve své knize *Překlad v právní praxi* zmiňuje i další prvek, a to strukturu jazyka práva ES, které se zakládá na aplikaci těchto funkcí:

- preskriptivní funkce jazyka práva ES,
- deskriptivní funkce jazyka práva ES.

Preskriptivní funkce se aplikuje v EU na všechny členské státy a upevňuje závazné normy chování osob, které jsou podřízeny jistému právnímu řádu. Preskriptivní funkci můžeme dělit na:

- jazyk primárních pramenů práva ES (Lisabonská smlouva atd.)
- jazyk soudnictví (rozhodnutí Evropského soudního dvora v Lucemburku)
- jazyk sekundárních pramenů práva ES (nařízení, směrnice, rozhodnutí orgánů ES)
- jazyk aplikace práva ES v členských státech EU.

Deskriptivní funkce nejčastěji sděluje obsah právních projevů. Vymezuje tedy význam preskripce. Deskripce může zároveň plnit i funkci preskriptivní. Deskriptivní, čili metajazyk, také dělíme do několika vrstev jazyka práva ES:

- metajazyk primárních pramenů práva ES (definice dané např. Lisabonskou smlouvou)
- metajazyk soudnictví (definice nalezené v rozhodnutích Evropského soudního dvora v Lucemburku)
- metajazyk sekundárních pramenů práva ES (definice a výklad pojmů v nařízeních, směrnicích a rozhodnutích orgánů ES)

- metajazyk aplikace práva ES členskými státy EU, čili definice dané při aplikaci národním zákonodárstvím jednotlivých států)
- soukromoprávní metajazyk, což je definice pojmů při aplikaci v soukromoprávní oblasti členských států (může jít o aplikaci smluvní nebo soudní)
- metajazyk nauky o právu ES, tedy výklad pojmů ve vědecké nebo pedagogické stylové vrstvě. [Tomášek 2003: 15-18]

3 PRÁVNÍ STYL

Právní styl se nachází na rozhraní mezi stylem odborným a administrativním. V tomto rozdělení se autoři knih o překládání neshodnou. M. Tomášek řadí právní styl do funkčního stylu odborného, na druhou stranu D. Knittlová jej zařazuje do administrativního stylu. D. Knittlová dělí administrativní styl na několik žánrů a útvarů:

- dokumentární žánry, což je styl zápisů, protokolů, rezolucí, smluv, směnek apod.
- oznamovací žánry, kam patří hlavně vyhlášky, oběžníky, směrnice, inzeráty atd.
- heslové útvary, kam se řadí soupisky, tiskopisy atd.

V některých žánrech, které vyžadují přesnost, lehkou orientaci a přehlednost se používají výčty. Všechny žánry jsou neosobní, tedy používají první osobu možného čísla, tzv. autorské „my“. Příjemce informace adresují druhou osobou množného čísla. Jedná se tedy o určitý dialog, kde na obou stranách může být i kolektiv autorů nebo adresátů. Vyjadřování by mělo být objektivní bez jakýchkoli náznaků subjektivnosti nebo dokonce expresivnosti. Administrativní styl si tedy můžeme charakterizovat tím, že v hojně míře využívá výrazových prostředků, jako jsou:

- termíny a ustálená spojení,
- zkratky, značky a smluvené symboly,
- základní, tedy přímý lexikální význam slov,
- minimální až nulový výskyt emocionálně zabarvených slov,
- určitá skladebná struktura. [Knittlová 2010: 140]

Typickými jevy administrativního stylu jsou jeho adresnost, věcnost, jasnost, stručnost, jednoznačnost a přehlednost. Používá také ustálená speciální slovní spojení, což není nepodobné stylu odbornému. D. Knittlová o administrativním stylu píše toto: *„Po jazykové stránce je dost stereotypní, lexikálně a syntakticky chudý a kompozičně poměrně primitivní.“* [Knittlová 2010: 140] Na druhou stranu ale D. Knittlová upozorňuje na vývoj administrativního stylu, na to, jak různorodý se za léta užívání stal. Uvádí příklad odlišnosti sdělení soukromých podnikatelů od sdělení státních, oficiálních.

Jako každý funkční styl, má i právní styl dvě hlavní složky:

- složku všeobecného gramatického základu (spisovná slovní zásoba a gramatický systém),
- odborné názvosloví (termíny, ustálená jazyková spojení)

Jakýkoli odborný styl „je založen na výběru jazykových prostředků a na jejich uspořádání“ [Tomášek 2003: 27]. Také je určován způsobem utváření celku z dílčích složek v synonymních variantách, ačkoli je právní jazyk, co se týče mluvnické i lexikologie, do velké míry ustálen.

Výběr jazykových prostředků je ovlivněn objektivními i subjektivními faktory. Mezi objektivní faktory můžeme zařadit například jazykový systém dané země a kultury, ustálenost vyjadřování. Faktory subjektivní ovlivňují především sociální příslušnost, věk, vzdělání mluvčího, apod.

3.1 Anglický právní styl

Stylu právních dokumentů v angličtině bývá vytykána právě jeho přílišná strohost, oficiálnost mnohdy až nesrozumitelnost. Používá tradiční, ustrnulá slovní spojení a termíny. Ovšem jako právní či odborné styly ve všech národních jazycích, i v angličtině, je tento styl výsledkem dlouhodobého procesu, který lety praxe vytvořil a používá termíny a formulace jednoznačného významu, který je v těchto druzích textů nezbytný. Anglický právní styl se blíží stylu vědeckému, protože je určen pro adresáta se znalostí právního prostředí a terminologie na určité úrovni. Není tedy určen pro širokou veřejnost, která by měla s jeho porozuměním problémy. Jak už bylo zmíněno, nepřehledný, složitý a zastaralý jazyk britských zákonů byl mnohokrát kritizován, ale britští právníci se obávají jeho zjednodušení, protože by to mohlo vést k právním nepřesnostem, a tím k zavinění vleklých právních sporů. V anglickém právním stylu není neobvyklé použití archaismů, jako jsou „*hereinbefore, heretofore*“ atd., a také vysoce formálních slov a frází, která se jinak nepoužívají. Zde je patrný rozdíl oproti českému právnímu stylu, který je jednodušší a nemá tak zastaralý a knižní charakter.

Anglický právní styl klade důraz na grafickou stránku textu. Často rozčleňuje pasáže do odstavců podle důležitosti a používá velká písmena nebo jiný druh písma pro zdůraznění důležitého slova nebo pro rozčlenění pasáže. Interpunkce není tak důležitá.

Může úplně chybět nebo se mohou vyskytovat pouze středníky a tečky. Anglický právní styl používá většinou věty oznamovací, je velmi časté používání záporných vět v podmiňovací formě. Český právní jazyk oproti tomu používá jasných, jednoznačně pozitivních formulací.

Právní angličtina je vysoce nominativní. Často používá polovětné konstrukce a tzv. postmodifikace, což je bližší určení stojící za jménem. D. Knittlová argumentuje, že je to proto, že angličtina vyjadřuje vztahy mezi jmény explicitně, často předložkově, a tím zaručuje správný výklad a zabraňuje nepřesné interpretaci. „*Navíc se postnominální prvky dostávají do takové pozice, kde vyplyne potřebný výklad nejzřetelněji, třeba i na úkor elegance. Při pouze zběžném čtení je správné pochopení informace téměř nemožné.*“ [Knittlová 2010: 142] Typické je také použití determinátoru, zejména „*such*“. Hojně se vyskytují abstraktní slova a slovesa jsou většinou vybírána z poměrně malého okruhu plnovýznamových sloves. Co se týče modálních sloves, je nejčastěji používaným slovesem „*shall*“ nebo „*may*“. Přičemž „*shall*“ se používá i ve významu příkazu a zákazu. Dalším typickým jazykovým znakem anglického právního jazyka je poměrně velká vzdálenost modálního slovesa od svého slovesa plnovýznamového (např. „*They may by law be granted.*“). Zajímavá je také zvyklost používat párová synonyma, jako je například známá dvojice „*terms and conditions*“. Podle D. Knittlové je to zdůvodněno dávnou tradicí, kdy se používalo jedno slovo domácího a jedno románského původu. [Knittlová 2010: 140-145]

3.2 Ruský právní styl

Právní styl patří do administrativního stylu a má tak i charakteristické vlastnosti administrativního stylu. Mezi základní rysy právního stylu pak podle Rozentala patří:

- hutnost vyjadřování, kompaktnost výkladu a úsporné používání jazykových prostředků;
- standardní rozložení materiálu, dosti časté je dodržování závazné normy a také používání klišé patřících k tomuto stylu;
- široké využívání terminologie a závazných pojmenování, můžeme zde najít slovní zásobu a frazeologismy typické pro tento styl a také zkrácená slova a zkratky;

- často se setkáváme se slovesnými podstatnými jmény, sekundárními předložkami, jako jsou „на основании“, „в отношении“, „в соответствии с“, „в деле“, „в силу“, „в целях“, „за счет“, „по линии“, a další, složených spojek, jako jsou „вследствие того, что“, „ввиду того, что“, „в связи с тем, что“, „в силу того, что“, atd. Také se zde vyskytují různá ustálená slovní spojení, která slouží jako spojení částí souvětí, například „на случай, если“, „на том основании, что“, „по той причине, что“, „с тем условием, что“, „таким образом, что“, „тот факт, что“, „то обязательство, что“;
- výkladový charakter textu, používání nominativních vět a výčtů;
- přímý slovosled ve větě je převládající metodou jejich tvoření;
- tendence k používání souvětí, která ukazují logickou návaznost jednotlivých vět jedna na druhou;
- nevyskytují se zde emocionálně zbarvená slova nebo slovní spojení;
- individualizace stylu je jen velmi nízká. [Rozenal' 1974: 37, 38]

Výše uvedené charakteristické rysy, ke kterým můžeme přidat také například normativnost vyjadřování, univerzální platnost, jsou pro právní styl nesmírně důležitá z hlediska vymahatelnosti práva státními donucovacími prostředky.

Normativnost ruského právního stylu se projevuje takovým způsobem, že pro právo je charakteristická zvláštní forma vyjadřování, která je stanovená státem. Právní zdroje jsou ustáleny v psané podobě a jsou uchovávány v systematizované formě v zákonech, kodexech, různých sbornících a jiných právních aktech. Tyto vlastnosti právního jazyka právu samotnému zaručují určitou stabilitu, právo je tak chráněno před neopodstatněnými změnami. Právní normy nejsou individuálně určená pravidla chování, která mají obecný charakter. Tato pravidla jsou adresována každému, kdo patří do daného právního systému a právu tak podléhá. Stát tedy reguluje společenské vztahy jistými právními normami, které jsou pro jeho subjekty závazné. V této spojitosti můžeme hovořit o obecné závaznosti práva. Právní normy také počítají se sankcemi, které zajišťují realizaci práva použitím státního donucení. Právo je tedy v ruském pojetí vnímáno jako regulátor celkových společenských vztahů.

Prameny práva, tedy formy jeho vyjádření, pak charakterizuje N. Šišková ve své publikaci *Základy ruského práva a ruské právní terminologie* takto: „..., *под источником права понимаем своеобразное внешнее выражение нормы права в определённой форме, посредством которой её нормативное содержание получает формальную определённую и общеобязательность.*“ [Šišková 2006: 10]

3.3 Český právní styl

Český právní styl je, jako v jiných jazycích, podstylem stylu odborného a od něj odvozeného stylu administrativního. Cílem českého právního textu je podat úplné, jednoznačné a přesné informace o dané problematice, text je informačně nasycen. Stavba vět je tedy propracovaná, členění textu je logické. K dosažení logického členění textu jsou používány číslice k číslování odstavců či částí, dále jsou používána písmena, odrážky, členění paragrafů je oddělováno volným řádkem.

Z lexikálního hlediska se používají termíny, odborné názvy a ustálená slovní spojení, pojmenování a šablony. Slova se opakují, nejde o umělecké působení textu, tedy nepoužívají se ani expresivní nebo emocionální vyjadřovací prostředky. Josef V. Bečka ve své publikaci *Česká stylistika* též zmiňuje, že odborný, potažmo i právní styl je zaměřen na intelektuální stránku člověka, využívá prostředků odborné terminologie s cílem přesnosti a jednoznačnosti. Odborné dílo je plně objektivní, což je možné zpětně kontrolovat vzhledem ke skutečnosti a nevyužívá výrazových prostředků žádného jiného funkčního stylu.

Co se týče morfologie, z velké části převažují podstatná jména. Častá jsou ovšem také zájmena, sekundární předložky („*vlivem*“, „*prostřednictvím*“, „*pomocí*“), další předložkové výrazy („*s ohledem*“, „*s cílem*“, „*v rámci*“, „*v zájmu*“, „*ve shodě*“, atd.) a podřadicí spojky. Existují také pádové vazby, které jsou typické pro odborný, administrativní či právní styl. Jsou to tzv. vazby s prostým akuzativem („*uvažovat problematiku*“). V textech se nesetkáme s první osobou jednotného čísla. Nejčastěji se používá tzv. autorský plurál. Slovesa jsou v neosobních konstrukcích a hojně se také využívá trpného rodu. Velmi vzácně se objevuje imperativ.

Když se zaměříme na syntax, je velice zřetelná převaha složitých větných konstrukcí nad jednoduchými větami. Vyskytují se zde také polovětné konstrukce a vysvětlující prostředky, jako informace v závorkách, poznámky pod čarou atd.

Velmi důležitou roli hraje kontext, ve kterém se dané slovo, spojení, věta nachází.
[Krobotová, Lupínková 1987: 17]

Podle J. V. Bečky je právní styl stylem, jehož úkolem je „*určovat normy, jak zachovávat pořádek a právní řád v organizaci společnosti a tím působit na chování občanů ve sféře celospolečenské.*“ [Bečka 1992: 34] Mezi dokumenty právního stylu v českém jazyce J. Bečka řadí texty zákonů, vládní nařízení, ministerské vyhlášky, úřední vyhlášky, oznámení obecních úřadů, právní předpisy a směrnice, úřední písemnosti, notářsky ověřované akty.
[Bečka 1992: 34]

4 PRÁVNÍ JAZYK

Dříve než se začneme věnovat právnímu jazyku, považujeme za nutné definovat právní styl a právní jazyk. V předešlé kapitole jsme se zaměřili na právní styl. Právní styl jako takový není vydělen. Jedná se o odnož administrativního stylu, který je podstylem stylu odborného. Tedy právní styl má rysy stylu odborného, ale má také určité charakteristické vlastnosti, kterým se věnujeme v této práci a které jsou tedy typické konkrétně pro styl právní. Styl jako takový definuje Jaroslav Hubáček jako „*charakteristický způsob volby jazykových prostředků, jejich organizace a celková výstavba jazykového projevu.*“ [Hubáček 1985: 6] Na druhou stranu právní jazyk také chápeme jako výběr jazykových a stylistických prostředků, kterými je tvořen právní styl. Právní jazyk tedy tvoří určitou stylovou vrstvu právního stylu. „*Funkční styly jsou nadřazeny stylovým vrstvám.*“ [Filipec 1961: 114] Z toho vyplývá, že právní jazyk je součástí právního stylu a je mu podřízen. V knize L. Hloucha si můžeme vybrat z řady definic právního jazyka, jež nabízí. On sám však nabízí toto vymezení: „*Právo je jedním ze společenských normativních systémů, jejichž funkcí je regulace lidského chování. Následkem toho se v rámci přirozeného jazyka vytvořil jeho subsystém, jehož funkcí je vyjadřovat skutečnosti spojené s existencí práva.*“ [Hlouch 2011: 51] Například V této kapitole se budeme zabývat charakteristickými rysy právního jazyka, dále funkcemi právního jazyka, lexikální a stylistickou stránkou právního jazyka.

Právní jazyk je jazykem odborným a využívá gramatická pravidla spisovného jazyka určitého národního jazyka. Od běžně používaného spisovného jazyka se však odlišuje v oblasti lexikální a stylistické. Hlavním cílem právního jazyka je co největší přesnost a jednoznačnost výrazů. Ovšem vlastností každého spisovného jazyka je jeho neurčitost a abstraktnost. Zjednodušeně se dá říci, že neurčitosti se odborný jazyk snaží vyvarovat používáním složitých syntaktických konstrukcí a v lexikální rovině používáním termínů.

Význam beze zbytku každého výrazu je závislý na kontextu, ve kterém se nachází. Kontextuální interpretace má velký význam při odstraňování neurčitosti v právním jazyce. L. Hlouch uvádí, že existují dvě možnosti, jak pomocí kontextuální interpretace minimalizovat neurčitost. První z nich je snaha o maximální zpřesnění právního jazyka, ovšem výsledkem tohoto snažení může být přemíra právních definic, která narušuje významovou celistvost právního jazyka. Druhou možností je maximální využití obecného jazykového základu. Tento způsob je cestou k větší otevřenosti pro neurčitost. Tedy

za jistých okolností se může stát, že čím více výrazů se v textu objeví s účelem přesnějšího vyjadřování, tím otevřenější text je možným různým interpretacím. „*K právnímu textu lze tedy přistupovat a priori jako sémanticky nejednoznačnému a nejasnému, neboť každému právnímu pojmu může hypoteticky každý interpret rozumět jinak. A i když jsou ustanovení právních předpisů, která jsou zdánlivě jednoznačná, neznamena to, že o jejich významu by nebylo možno mít pochybnosti.*“ [Hlouch 2011: 55]

V literatuře se můžeme setkat jak s označením „právní“ jazyk, tak i s označením „právnícký“ jazyk. Je důležité si tyto pojmy vymežit. M. Tomášek tak činí ve své knize *Překlad v právní praxi*. Tvrdí, že pojem „právní“ jazyk je odvozen od slova „právo“ a pojem „právnícký“ jazyk je vytvořen od slova „právník“. Tedy „právní jazyk“ je spojen s právem jako s označovanou skutečností a „právnícký jazyk“ se váže k právníkům jako k nositelům právníckého jazyka. Právo nepojmenovávají výlučně právníci, ale ti si naopak tvoří určitou profesní slovní zásobu, pomocí které jsou schopni si předávat právníckou informaci. [Tomášek 2003: 24]

K tomuto tématu se vyjadřuje i L. Hlouch a dodává, že právní jazyk je jazyk „*státněmocenské regulace společnosti, v němž jsou zformulovány prameny práva*“. [Hlouch 2011: 57] Tedy právní akty, tedy normy a právní rozhodnutí jsou nositeli psaného právního jazyka. Naopak právnícký jazyk je jazykem právní praxe, vědy, právního slangu apod. [Hlouch 2011: 57]

Co se týče profesní mluvy právníků, je tvořena jako profesní jazyky jakýchkoli jiných profesí. Objevují se zde specifické lexikální prvky jazyka, „*jež v národním jazyce vytvářejí specifické ucelené vrstvy a řídí se podle okolností mluvnickými zákonitostmi spisovného jazyka, obecné češtiny nebo tradičních teritoriálních dialektů.*“ [Čechová 2003: 53] Profesní mluva tedy využívá jazykové prostředky, které jsou typické pro dané profesní prostředí. Velmi blízkou jazykovou skupinou je tzv. slang, který ale zpravidla nebývá ostře oddělován od profesní mluvy. [Čechová 2003: 53]

Právní jazyk je odborný jazyk, pomocí něhož jsou zachycovány právní texty. Mimo spisovného právního jazyka, tedy jazyka psaného, je rozšířený též jazyk nespisovný, většinou mluvený jazyk soudců a právníků. Existuje také právní slang, nejčastěji užívaný a vlastně také vytvářený studenty.

Právní jazyk je zformován prostřednictvím právních projevů, které jsou konkrétní realizací právního jazyka. Právním projevem nejčastěji rozumíme jakýkoli projev, ať už mluvený

či psaný, který nese určitou právní informaci. Právní jazyk sám o sobě je totiž pouze částí znakového systému každého jazyka, tedy můžeme jej považovat za jeho odborný subsystém. [Tomášek 2003: 37]

4.1 Funkce právního jazyka

Základní funkcí právního jazyka je sdělovat právní informaci, tedy být prostředníkem mezi adresátem a adresantem. Vymezení funkcí právního jazyka vychází z obecné jazykovědy a má didaktický charakter. Uveďme si vymezení pěti základních funkcí právního jazyka tak, jak je popisuje L. Hlouch. Jde o:

- označovací funkci,
- kreativní funkci,
- referenční funkci,
- performativní funkci,
- diskursivní funkci.

Označovací funkce popisuje reálné nebo jen myšlené předměty pomocí jednodušších skutečností neboli znaků.

Kreativní funkce označuje tvůrčí potenciál jazyka. Kreativní funkce právního jazyka tak spojuje právní myšlení s právní realitou. Právní texty mají podíl na fungování právního systému a vytváření právní reality pomocí interpretace právních textů.

Referenční neboli terminologická **funkce** právního jazyka plyne z označovací a kreativní funkce. Referenční funkce jazyka se zabývá problémem mnohoznačnosti právních výrazů.

Performativní funkce má za cíl tvoření společenské reality v oblasti teorie řečových aktů. Tato funkce ale nefunguje obecně jako celý subsystém národního jazyka, ale má pouze vliv jednotlivé výpovědi.

Diskursivní funkce, je z autorova pohledu funkcí nejdůležitější z pohledu interpretace a institucionální aplikace práva. Právní jazyk zde totiž vytváří prostředí, v němž se první skutečnost odehrává, a to pomocí svých vlastních výrazových prostředků a podle svých vlastních pravidel. [Hlouch 2011: 71, 72]

Je také velmi důležité vymezit vztah právního projevu k objektivní skutečnosti. Může být totiž dvojitý. Právní projev se buď může vztahovat k okolnímu světu tak, že ho pomocí deskriptivní funkce popisuje nebo jej pomocí funkce preskriptivní předepisuje. Toto jsou právní projevy prvního sémantického stupně. Právní projevy se ovšem mohou vztahovat k právnímu jazyku jako k jazykovému kódu. To jsou právní projevy druhého sémantického stupně, také zvané jako právní metajazyk. Právní metajazyk se používá zejména při určování významu právních pojmů, a proto jsou za projev právního metajazyka považovány především definice nebo takové termíny, které jsou samo vysvětlující.

Existují dva způsoby dělení překladu právního jazyka podle dvou sémantických stupňů právního jazyka, tedy podle toho, jakým druhem překladu se zabývají. Jde o:

- intrasémiotický (vnitrojazykový) překlad (mezi dvěma sémantickými stupni jednoho národního jazyka),
- intersémiotický (mezijazykový) překlad (mezi dvěma národními jazyky)
[Tomášek 2003: 38]

Intrasémiotický překlad je překlad uvnitř právního jazyka. Jedná se o převedení z jednoho sémiotického stupně na druhý. Pro tento jev se také používá termín interpretace čili výklad práva. „*Teorie práva definuje interpretaci jako proces, při kterém udílíme význam právní normě.*“ [Tomášek 2003: 39] Z jiného hlediska můžeme interpretaci považovat za převod z právního jazyka do právního metajazyka. První sémiotický stupeň můžeme charakterizovat jako stupeň popisující určitou právní skutečnost. Druhý sémiotický stupeň je právním metajazykem, tedy vztahuje se k právnímu jazyku jako k jazykovému kódu. Tento právní metajazyk se používá při vymezování odborných právních definic. Jak již bylo zmíněno výše, právní metajazyk plní dvě funkce, a to funkci deskriptivní a preskriptivní.

M. Tomášek v knize *Překlad v právní praxi* charakterizuje v právním jazyce zejména tyto druhy definic:

- definice zákonné (legální), které jsou uvedeny přímo v právním předpisu a jsou právně závazné,
- definice soudcovské, vytvořené při rozhodovací a interpretační činnosti soudů,
- definice vědecké,

- definice vytvořené v aplikační jazykové vrstvě.

Legální definice jsou uvedeny v právním předpisu. Ovšem v případě, že není právní definice zcela jasná nebo úplně chybí, jako další v pořadí nastupuje definice soudcovská. Vědecké definice vznikají v oblasti nauky.

Pro účely naší práce je další rozebírání vnitrojazykového překladu zbytné, proto si vystačíme s výše uvedeným popisem a rozdělením a přesuneme pozornost na intersémiotický, tedy mezijazykový překlad.

Intersémiotickým překladem se rozumí převod textu z jednoho jazykového kódu do druhého, tedy z jednoho národního jazyka do jiného. Jedná se o překlad v nejrozsáhlejší slova smyslu. Pro úplnost a přesnost by se měl v překladu uplatňovat jak intersémiotický, tak intrasémiotický překlad. Překladatel by tedy měl dávat pozor na to, jestli má překládaná právní norma ve výchozím i cílovém jazyce stejný význam. Minimálně by překladatel měl ověřovat úplnost a identičnost významu u odborných termínů. [Tomášek 2003: 40 – 42]

4.2 Lexikální stránka právního jazyka

Je známo, že v teorii překladu odborného textu jakékoli oblasti je kladen důraz na přesnost a věcnost. Estetično v odborných textech není důležité. Překladatel proto musí mít nejen odpovídající jazykové znalosti, ale nezbytné jsou také znalosti odborné. *„Zjednodušeně by se dalo říci, že předpokladem intersémiotického (mezijazykového) překladu je jazyková připravenost a předpokladem intrasémiotického (vnitrojazykového) překladu je připravenost odborná (tzv. doplňková odborná kompetence).“* [Tomášek 2003: 42]

Odborná kompetence je nezbytnou součástí práce překladatele a skutečnost, jak dobře překladatel chápe text, má velký vliv na srozumitelnost termínů, vět i celých textů. Odborná kompetence se projevuje na třech úrovních:

- úroveň obecné slovní zásoby,
- úroveň běžné slovní zásoby,
- úroveň specializované slovní zásoby.

Úroveň obecné slovní zásoby je slovní zásoba, která je široce využívaná všemi uživateli daného jazyka, bez ohledu na jejich věk, vzdělání, sociální vrstvu, počet potomků, národnost atd. Zde můžeme uvést příklady slov jako „*dům*“, „*židle*“, „*stůl*“ ...

Úroveň běžné slovní zásoby je používána až po získání určité doplňkové odborné kompetence. Je také i důsledkem individuální zkušenosti se společenskými a kulturními vjemy mezi uživateli daného jazyka. Příkladem mohou být slova jako: „*zákon*“, „*parlament*“, „*soudce*“.

Úroveň specializované slovní zásoby může být vytvářena pouze v důsledku odborné přípravy překladatele. Ovšem můžeme se setkat s jevem tzv. **lexikální banalizace**, při kterém se pojem, dříve zařazovaný do specializované slovní zásoby, natolik rozšířil, začal jej používat natolik velký počet účastníků komunikace, že se začal řadit do běžné slovní zásoby, tedy se tzv. banalizoval. K takovému jevu může dojít tím, že hranice těchto úrovní slovní zásoby jsou nejasné a pohyblivé, a také proto, že vývoj jazyka ovlivňuje vztah mezi jednotlivými úrovněmi slovní zásoby. M. Tomášek uvádí příklad, kdy může lexikální banalizace korigovat specializovanou slovní zásobu tím, že poukazuje na některé její nedostatky. „*Kupříkladu primární evropské právo, Smlouva o ES, důsledně používá pojem „hospodářská a měnová unie“ – „economic and Monetary union“ – „union économique et monétaire“ – „Wirtschafts-und-Währungsunion“. Hospodářská část této unifikace nebyla ovšem, na rozdíl od unifikace měnové, doposud naplněna. Proto publicistická vrstva právních projevů hovoří jen o měnové unii, popřípadě o evropské měnové unii jako o pojmu, který reálně existuje, přestože je pouze částí cíle, předvídaného Smlouvou o ES.*“ [Tomášek 2003: 45, 46]

Z toho vyplývá, že doplňková odborná kompetence, v tomto případě kompetence právní není dobrým druhem členění vnitřní struktury právního jazyka, právě kvůli jejím neostrým hranicím. Na druhou stranu je doplňková odborná kompetence důležitá pro správný překlad právního jazyka. Je třeba, aby bylo sdělení srozumitelné pro příjemce, jinak se ztrácí význam sdělení. Ale i od příjemce sdělení se očekává jistá míra odborné kompetence, protože jinak by bylo jejich porozumění omezeno a stali by se z nich pouze pasivní přihlížející. [Tomášek 2003: 46, 47]

Slovní zásoba právního jazyka užívá všechny slovní druhy, s výjimkou citoslovcí. Ovšem četnost určitých slovních druhů se samozřejmě liší v odborném textu a v textu s obecným základem. Hlavními částmi slovní zásoby právního jazyka jsou tyto:

- právní termíny (zákon),
- slovní spojení (přijmout zákon),
- jazykové šablony (zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení). [Tomášek 2003: 47, 48]

4.2.1 Terminologie

Charakteristickým rysem odborného stylu je také ve velké míře používání termínů. Ty jsou v zásadě mezinárodní. Termíny v odborném textu činí v průměru 15–25 procent z celkové slovní zásoby. [Rozenal' 1974: 33] Termíny mají svá specifika. Liší se od ostatních slov nebo sousloví například tím, že jsou méně závislé na kontextu, v textu stojí samostatněji. Ovšem tím se i jejich překlad stává zpravidla složitějším. Termíny tvoří určitý systém, který odpovídá systému pojmů dané oblasti. Tak vzniká terminologie překládané problematiky nebo oboru. [Žváček 1995: 15]

„Právní termíny jsou pojmenováním právní skutečnosti a jejich význam je možné přesně definovat.“ [Tomášek 2003: 49] Termín je těsně spjat s odborným pojmem, proto je mnohem přesněji vymezen, než pojem, který termínem není. Termínem nerozumíme pouze jednotlivá slova, ale také slovní spojení a polovětné konstrukce, věty a verbonominální spojení. [Tomášek 2003: 49]

L. Hlouch však ve své publikaci *Teorie a realita právní interpretace* s M. Tomáškem nesouhlasí. Podle něj lze vázat charakter právního termínu na přesnost pouze v rovině hypotetické, tedy jako určitý cíl, nikoli však jako reálný výsledek. Právní termín podle L. Hloucha vymezuje právní pojem. Mezi termínem a pojmem stále panuje nejednota a často se setkáváme se záměnami těchto pojmů. Význam slova je ovšem především nutno zkoumat v kontextu nikoli individuálně. Základní problém vidí v tom, že většina právních termínů má poměrně široký význam, který je dán právě kontextem, tedy rozdílem v tom, v jakém druhu právního textu je termín obsažen. *„Odlišnost mezi právním výrazem a právním termínem spočívá prostě v širším významovém poli slova „výraz“, které lze použít na kterýkoli slovní druh. Naproti tomu, právní termíny lze vymezit jako výrazové části ustálených právních pojmů...“* [Hlouch 2011: 66]

Termíny mohou být definovány buď v užším smyslu, nebo v širším smyslu. Definice termínů v užším smyslu má metalingvistickou funkci a vysvětluje význam kódu. Tato

definice má velký význam zejména pro vnitrojazykový překlad. Definice v širším slova smyslu se snaží dávat lingvistické i logické souvislosti, díky kterým se termín odlišuje od netermínu. Termín se vymezuje od obecné slovní zásoby pomocí těchto požadavků, které jsou kladeny na právní jazyk:

- významová přesnost,
- jednoznačnost,
- stručnost,
- srozumitelnost,
- ustálenost,
- ústrojnost,
- úkonnost,
- neexpresivnost. [Tomášek 2003: 49, 50]

4.2.1.1 Charakteristika termínů

Zakladatelem ruské terminologické školy byl D. S. Lotte, který vyjádřil lingvistickou normativnost obecně jako systematiku terminologie, nezávislost termínu na kontextu, krátkost termínu, jeho absolutní a relativní jednoznačnost, jednoduchost a srozumitelnost, míru rozšíření termínu. I. J. Svincova charakterizuje terminologii v šesti bodech:

- **Termín má ustálený obsah**, což znamená, že jednomu označení odpovídá jeden pojem. Termín by měl mít omezený a jasně stanovený obsah v rámci určitého terminologického systému. Velmi důležitou roli zde také hraje konkrétní doba rozvoje dané oblasti vědy. Tato má velký význam, protože rozvoj vědy má důležitý vliv na rozvoj terminologie. Jak se prohlubují vědomosti, obsah pojmu se může také rozvíjet a postupem času tak termín může získat jiný význam.
- **Termín je přesný**. Pod přesností se obvykle chápe jasnost a omezenost významu termínu. Jedná se o speciální pojem, který má zpravidla jasné hranice vymezené definicí termínu.
- **Termín je jednoznačný** a není možné, aby měl více významů.

- **Termín nemůže mít synonymum.** Synonyma v terminologii mají jinou podstatu a plní jiné funkce, než v obyčejném jazyce. Pod synonymií se zpravidla chápe dubletnost. Mezi dublety nejsou vztahy, které organizují synonymický řád, není zde emocionálně expresivní, nebo stylistické hledisko. Jsou totožné a každý z nich patří přímo k označovanému.
- **Termín musí být systematický.** Systematičnost terminologie je založena na klasifikaci pojmů, které se vyznačují nezbytnými kritérii řadícími se do termínu. Se systematičností termínu je často spojována i sémantická jasnost, která čtenáři umožňuje si pojem představit. Systematičnost umožňuje zobrazit do struktury termínu určité místo v daném systému termínů, spojitost mezi pojmy, zařazení pojmu do určité logické kategorie.
- **Termín musí být krátký.** Zde je možné si povšimnout rozporu mezi snahou o přesnost termínu a o krátkost termínu. Krátká varianta je zkrácená forma funkcionálně ekvivalentního sekundárního označení. [Svincova 2004: 34, 35]

V posledních letech se začíná čím dál více klást důraz na pragmatické nároky, které jsou podmíněny specifickou funkcí termínu. Patří mezi ně:

- **zavedenost termínu.** To znamená, že termín je přijat a používán celou společností. Kvalita takového termínu hraje důležitou roli, protože pevně vžitý termín se mění velmi těžko. Ovšem postupnou praktickou činností je možné špatný termín odstranit a nahradit jej novým, správným.
- **současnost termínu.** Současnost termínu znamená, že se odstraňují zastaralé termíny a nahrazují se novými.
- **internacionalita termínu.** Na internacionalizaci termínů má vliv mezinárodní charakter vědeckých výzkumů atd. V několika jazycích tak můžeme v termínech najít obsahovou shodu i jejich blízkost co se týče formy. Tato tendence odráží potřebu spojit vědeckou přesnost termínu na straně jedné a jeho praktickou krátkost na straně druhé.

- **libozvučnost termínu.** Ta se dělí ještě na komfort vyslovování a samotnou libozvučnost. Termín by také neměl vyvolávat negativní asociace mimo úzce odborného užívání. [Svincova 2004: 35, 36]

4.2.1.2 Tvoření termínů

Josef Hubáček dělí odborné názvy podle původu, podle struktury, podle vztahu k označované skutečnosti, podle způsobu tvoření a podle oblasti užití. Autor toto dělení ještě rozšiřuje.

Podle původu rozčleňuje termíny na **přejaté a domácí**. Některé termíny vznikly doslovným překladem výrazu, jindy máme k dispozici domácí i cizí název. Některé mezinárodní názvy však český ekvivalent nemají vůbec.

- **Podle struktury** se termíny dělí na **jednoslovná a víceslovná pojmenování**. Často se setkáváme s jevem, kdy se víceslovná pojmenování zkracují na jednoslovná tzv. univerbizací. Tím však ztrácejí na své odbornosti a přecházejí do hovorové češtiny nebo do slangu.
- **Podle vztahu k označované skutečnosti** se liší termíny **motivované a nemotivované**. Motivované nám již svým názvem napovídají obsah pojmu. U nemotivovaných tomu tak není. **Podle způsobu tvoření** se termíny člení na **systémové a nesystémové**. O systémovost jde tehdy, tvoří-li se prvky jedné pojmové řady stejnými nebo podobnými prostředky (např. stejnou příponou). Nesystémové termíny jsou v jedné skupině pojmů tvořeny různými prostředky.
- **Podle oblasti užití** jsou termíny **vědecké a popularizační**. Popularizační termíny používá široká veřejnost a objevují se především v učebnicích, populárně naučné literatuře atd. Zatímco vědecká terminologie je užívána užším okruhem vědců a učenců, vědecká terminologie je zpravidla mezinárodní (natrium, adverbium). [Hubáček 1987: 63, 64]

Na termín se také nahlíží z hlediska jeho tzv. nosnosti. To znamená, že je posuzována jeho schopnost tvořit i slova odvozená. Například z podstatného jména vytvořit sloveso, přídavné jméno, nebo příslovce. [Hubáček 1987: 64] Výklad, ve kterém se termíny používají, je zpravidla velmi citlivý na přesnost a jednoznačnost. To se přenáší

i na samotné termíny. Některé termíny mohou označovat více než jeden pojem, a proto vyžadují upřesnění a přesné rozlišení. [Hubáček 1987: 64]

Termíny se utváří těmito způsoby:

- **morfologicky**;
- **derivací**, což znamená odvozováním pomocí předpon, přípon a koncovek;
- **kompozicí**, to znamená skládáním;
- **abreviací**, to znamená zkracováním;
- **syntakticky**, tedy vytvářením terminologických sousloví;
- **sémanticky**, tedy zpřesněním výrazu z jazyka běžně sdělovacího;
- **metamorfickým a metonymickým přenášením významů slov**;
- **přejímáním** slov z cizích jazyků. [Poštolková, Roudný, Tejnor 1983: 34]

„Převahu substantiv v terminologických normách lze vysvětlit vlastnostmi tohoto slovního druhu. Substantiva jsou zvláště vhodná pro fixování pojmů a podle názoru některých terminologů se nejlépe zpracovávají jako slovníková hesla a nejspíš se k nim vytvářejí příslušné definice.“ [Poštolková, Roudný, Tejnor 1983: 35, 36]

4.3 Stylistická stránka právního jazyka

Právní texty se neliší pouze výběrem lexikálních prostředků, ale také jejich stylovou stránkou. Protože je právní text textem kladoucí velký důraz na přesnost, je používání synonymických výrazů takřka vyloučeno, aby nedošlo k záměně či nepochopení. Podle L. Hloucha existuje několik kritérií, které tyto nedostatky odstraňují. Patří mezi ně například konzistence užívání výrazů právního jazyka a stručnost a výstižnost právních jazykových útvarů.

„Konzistence znamená, že při užívání právních výrazů je třeba omezit či úplně vyloučit synonymické výrazy pro právní výrazy ustálené v daném významu.“ [Hlouch 2011: 68]

Avšak synonyma se v právních textech objevují. Příkladů jen pro vyjádření příkazu či zákazu je hned několik. Uvedme si například slovesné vyjádření zákazu – „*nesmí*“, „*nepřipouští se*“, „*není dovoleno*“, „*zakazuje se*“, „*nelze*“, atd. Ovšem pokud jde o právní termín, je nutné jej používat po celou dobu stejně a ve stejném významu. Obecně

platí, že synonyma lze v právních textech užívat pouze v případě, kdy nehrozí nebezpečí posunutí významu do jiné roviny. Ovšem protože je naplnění této podmínky téměř vyloučeno, nedoporučuje se synonymických výrazů užívat vůbec.

Stručnost a výstižnost právních jazykových útvarů se projevuje zejména používáním krátkých a výstižných vět, díky nimž se snižuje riziko nepřesností. V praxi se ovšem často setkáváme s velmi dlouhými souvětími o několika vedlejších větách, jež je velmi složité interpretovat. Všechny tyto funkce mají jediný cíl – přesnost a významovou jednoznačnost právních formulací. Právní jazyk však staví na jazykových prostředcích národního jazyka, proto je i právní jazyk neurčitý, ale díky tomu otevřený nutným změnám a flexibilní k dotváření. [Hlouch 2011: 68]

K terminologii zahrneme také dva další pojmy, které se sice neřadí k termínům, ale jsou jim blízké pro podobné charakteristické rysy, jako je například použití v odborných a specializovaných textech, jejich nominální charakter a nezastupitelnost synonymy. Jde o:

- slovní spojení,
- jazykové šablony.

Slovní spojení

Slovním spojením se rozumí víceslovné výrazy neterminologické povahy, které nepojmenovávají právní skutečnost, ale tuto skutečnost pouze popisují. Jinými slovy se slovní spojení v právním jazyce používá k popisu právní skutečnosti, a proto má svoji pevnou lingvistickou stavbu. Většinou jde o sloveso ve vazbě s podstatným jménem, tedy o verbonominální spojení. Podle M. Tomáška vzniká spojení slovesa a termínu procesem tzv. implikace, tedy působením vztahu termínu a slovesa z běžné nebo obecné slovní zásoby, které umožňuje slovesům začlenit se do právního subsystému a stát se tak součástí terminologického spojení. [Tomášek 2003: 51]

Jazykové šablony

Jazykové šablony jsou víceslovné, někdy polovětné až větné konstrukce, které se často vyskytují v právních projevech. „*Na prvním místě není jejich sdělná hodnota, ale dokreslení právních projevů co do jejich stylu.*“ [Tomášek 2003: 52] Jazykové šablony jsou ovlivněny jazykovými zvyky a normami a v právních textech zauímají zcela zvláštní, samostatné místo. Jazykové šablony se v právních projevech objevují opakovaně v nezměněné formě a v případě vytržení z kontextu fungují jako samostatná smysluplná

jednotka. Vznikly sloučením odborných termínů a slovních spojení i jednotek z obecné slovní zásoby a automatizací jazykových prostředků. Jazykové šablony se podle hledisek dělí na:

- šablony z hlediska strukturálního,
- šablony z hlediska funkčního.

Šablony z hlediska strukturálního můžeme dále dělit na:

- lexikální šablony, které jsou charakterizovány jako standardizované spojení slov, které je součástí věty (např. „... *pod trestem peněžité pokuty...*“),
- větné šablony, což jsou standardní útvary, které mají podobu věty, a to i nedokončené (např. „*Odnětím svobody bude potrestán...*“),
- konstrukční šablony, což jsou zvláštní větné útvary, které vytvářejí určitou rámcovou strukturu věty. Znamená to tedy, že jedna nebo více jednotek je neměnná a ostatní se měnit mohou (např. „*Podle článku... zákoníku...*“).

Šablony z funkčního hlediska se dělí podle jejich pozice v textu na:

- uvozovací šablony, které jsou umístěny na začátku projevů, jejich funkcí je uvádět nové části právních projevů,
- závěrečné šablony, které naopak uzavírají projev nebo jeho část,
- vnitřní šablony, které zajišťují návaznost jedné části projevu na druhou a usnadňují tak příjemci orientaci v projevu. [Tomášek 2003: 52 - 54]

5 PŘEKLAD PRÁVNÍHO JAZYKA

Jak už jsme si nastínili výše, existují dva typy překladu. Intrasémiotický, tedy vnitrojazykový překlad, který se děje v rámci jednoho národního jazyka, a intersémiotický, tedy mezijazykový překlad, který existuje mezi dvěma národními jazyky.

Než přistoupíme k rozboru těchto dvou významných druhů překladu, zmiňme se o překladu jako takovém, tedy mezijazykovém. Snad největším problémem u překladu je problematika přeložitelnosti a nepřeložitelnosti. Tato témata jsou dodnes předmětem rozporů. Je mnoho význačných jazykovědců, kteří se přiklánějí k názoru, že existují věci nepřeložitelné a naopak, druhá skupina lingvistů je toho mínění, že všechno jde nějakým způsobem přeložit. Například G. Mounin ve svém díle *Teoretické problémy překladu* říká: „*Přistoupíme-li na běžné teze o struktuře slovních zásob, morfologických a syntaktických systémů, přivede nás to ke konstatování, že překládat není možné.*“ [Mounin 1999: 19] Zde nemáme na mysli pouze text právní nebo odborný, ale jakýkoli, počínaje uměleckým a odborným konče. M. Hrdlička ve své knize *Překladatelské miniatury* argumentuje slovy: „*...obecná východiska přeložitelnosti jsou různým typům textu společná.*“ [Hrdlička 9: 1995] Také K. Horálek je toho názoru, že nezáleží na druhu textu. Tvrdí, že teorie překládání a zkušenosti poskytují překladatelům širokou základnu pro jejich práci, které se mohou držet a mohou tyto teoretické poznatky aplikovat. Samozřejmě ale existují specifické problémy jednotlivých jazyků i textů, se kterými si překladatel musí poradit. Zdůrazňuje také, že odborná příprava překladatele je na prvním místě a jeho nadání hned následuje.

Z. Fišer ve své publikaci *Překlad jako kreativní proces* zmiňuje důležitost dvou přístupů k textu. Jde o přístup analytický a interpretační. Analytický postup do sebe zahrnuje porozumění hotovému textu, jeho přijetí a chápání, smysl a význam. Interpretační postup uplatňuje metody zaměřené na vznikání textu, jeho produkci, tvorbu a její podmínky. Oba postupy jsou velmi důležité, protože překladatel musí umět výchozí text interpretovat a přesně chápat. Cílový text potom musí umět vnímat jako předmět tvorby, který sám realizuje. [Fišer 2009: 49]

5.1 Mezijazykový překlad

Při mezijazykovém překladu je největším problémem odlišnost právních systémů, protože dva totožné právní systémy na světě neexistují. Tedy odborný jazyk právní je velmi specifický právě pro jeho náročnost na překlad a pro jeho rychlý vývoj. Právní jazyk se spolu se zákony a právními institucemi mění mnohem rychleji než pojmy v exaktních vědách, jako je medicína, technika nebo biologie. Překladatel musí znát právní systém jak výchozího jazyka, tak jazyka cílového, tedy je nezbytné, aby měl patřičnou právní odbornou kompetenci.

Dalším problémem je problém ryze lingvistický, tedy problém jazykových odlišností výchozího a cílového jazyka. Tento problém může být podle M. Tomáška vyřešen dokonalým zvládnutím výchozího i cílového jazyka, ale i výchozího a cílového právního jazyka. Úkolem překladatele je tedy převést text výchozího jazyka do cílového jazyka takovým způsobem, aby obsah zůstal nezměněný a přeložený text odpovídal jazykovému úzu a normě cílového právního jazyka. Pokud je informace přenášena jinými než jazykovými prostředky, je tento přenos informace nejjednodušší. V takovém případě je nutné zjistit, zda se takového prostředku používá pro vyjádření stejné skutečnosti i v cílovém jazyce. Pokud tomu tak je, nejazykový znak můžeme považovat za invariant a překladatel jej může použít. Ovšem invariantů se v právních projevech používá jen velmi zřídka.

Další obtíž spojená s mezijazykovým překladem je stupeň konkrétnosti a abstraktnosti ve výchozím a cílovém právním jazyce. Nejčastěji se toto projevuje ve vyjádření příkazu a zákazu. Například v angličtině se velmi hojně vyskytuje implicitní, tedy abstraktnější užití slova „*shall*“, které je do češtiny překládáno explicitním, tedy jazykově konkrétnějším „*muset*“.

„*A corporation shall, no later than seven days...*“

„*Společnost musí do sedmi dnů...*“ [Tomášek 2003: 95]

5.2 Překlad termínů

Teorie odborného překladu obecně se může v několika případech aplikovat i konkrétně na překlad právního jazyka. M. Tomášek tyto případy definoval do tří zásad pro překlad odborného právního jazyka:

- nepřekládat, ale snažit se vyhledat odpovídající řešení v cílovém jazyce. Je zde potřeba výsledek porovnat ve výchozím i cílovém jazyce pomocí vnitrojazykového překladu.
- vytvořit nový termín je nutno tam, kde v cílovém jazyce neexistuje ekvivalentní termín nebo kde termín obsahově nevyhovuje. Při tvoření termínu je nutno přihlížet k zákonitostem a k dosavadní terminologické soustavě cílového jazyka.
- při překladu slovních spojení a víceslovných termínů je nutno brát v úvahu odlišnost terminologických soustav a zejména jejich lexikálněsémantické rozdíly.

Z tohoto si můžeme odvodit, že největšími problémy při překladu terminologie právních projevů je zejména:

- míra ekvivalentnosti ekvivalentů,
- překlad bezekvivalentní terminologie.

Překlad termínů s ekvivalentem v cílovém jazyce se nejhojněji vyskytuje u termínů, které označují právní pojmy, které jsou základní a vyskytují se ve všech právních systémech i mezinárodním právu. Překladatel si v tomto případě s termínem poradí tak, že jednoduše dosadí odpovídající ekvivalentní termín v cílovém jazyce. Takovému procesu se říká substituce. Překladatel by se jen měl pomocí vnitrojazykového překladu ujistit, že oba termíny mají shodný nebo alespoň částečně odpovídající rozsah a obsah jak v jazyce výchozím, tak v jazyce cílovém.

Překlad bezekvivalentních termínů je bohužel mnohem častější než překlad ekvivalentních termínů. Nejlepším řešením, jak se vypořádat s překladem bezekvivalentních termínů, je, spíše než překládat terminologická souvětí podle vnější struktury, proniknout do jejich smyslu a podle toho termín vytvořit. V cílovém jazyce musí být nově vytvořený termín srozumitelný, gramaticky správný a pro daný jazyk i ústrojný. Jiným řešením může být

vyhledání podobného termínu v cílovém právním jazyce a použití jej v kontextu, ale je potřeba si dát pozor na hrozící zkreslení právní informace. [Tomášek 2003: 95 - 100]

V některých případech můžeme při překládání termínů použít prostého překódování pojmu z jazyka originálu do jazyka překladu. Avšak ve většině případů si termíny a celý pojmový systém zrcadlově neodpovídá. Rozdíly mohou nastat jak v tom, že neexistuje příslušný ekvivalent, tak v dosazení termínu do kontextu. [Antologie 2007: 41] Naproti tomu J. Horecký uvádí, že termíny se nemají překládat, ale výhradně substituovat. Tvrdí, že rozvinutý vědní obor má zpravidla i dobře propracovaný systém termínů. Systémy pojmů se mohou lišit v závislosti na jazyce, ale v obecném měřítku jsou mezinárodní. Pokud se setkáme s termínem, který v cílovém jazyce neexistuje, potom uplatníme poznatky získané rozborem stávajících terminologických systémů. Tímto způsobem autoři odborných článků vytváří nové termíny. Nejčastěji se tak děje přejímáním z cizího jazyka, ale i samotným překládáním. [Antologie 2007: 55]

5.3 Překladatelské postupy

Pokud vymežíme překladatelské postupy podle M. Tomáška, budou znít následovně:

- modulace,
- transpozice,
- kalk,
- výpůjčka.

Překladatelský postup **modulace** spočívá v převodu významové stránky právního projevu ve výchozím jazyce do odpovídající významové roviny v cílovém jazyce za použití určitých jazykových prostředků. Ve výchozím i cílovém jazyce je nutné pomocí vnitrojazykového překladu a zejména jeho sémantické a logické metody zjistit psychologický a lexikální aspekt termínu či slovního spojení. Psychologický aspekt se zabývá vydělováním právní skutečnosti při tvorbě právních projevů a lexikální aspekt určuje, v jakém rozsahu a obsahu je tato právní skutečnost vzniklým právním projevem pokryta. Tyto dvě skutečnosti se pak zjistí odděleně jak u výchozího, tak u cílového jazyka a poté se obsah právního projevu přiměřenými jazykovými prostředky převede do cílového právního jazyka. Modulace funguje jak u termínů a slovních spojení, tak zejména

u rozsáhlejších projevů právního jazyka, jako jsou jazykové šablony, celé věty nebo i části textu.

Cílem překladatelského postupu **transpozice** je co nejvěrnější uchování významu právního projevu, a to i za cenu změn výraziva. Při použití překladatelského postupu transpozice se často mění v cílovém jazyce oproti jazyku výchozímu kategorie slovních druhů nebo kategorie větných členů. Metoda transpozice se používá tehdy, potřebuje-li překladatel změnit větný člen nebo slovní druh kvůli tomu, že gramatický systém cílového jazyka neumožňuje použít větný člen nebo slovní druh výchozího jazyka. Dalším důvodem je případ, kdy toto gramatický systém cílového jazyka dovoluje, ovšem překladatel je potřebuje změnit z důvodu snahy o věrnější předání obsahu právního projevu. Transpozice slovnědruhová se týká slovních spojení, kde překladatel mění slovnědruhové kategorie mezi výchozím jazykem a jazykem cílovým. Může dojít buď k transpozici zřetňující, kdy se zvyšuje počet slov v cílovém jazyce, nebo o transpozici zhušťující, kdy se naopak počet slov zmenšuje. Transpozice větných členů probíhá nejčastěji v přísudkových strukturách nebo mezi podmětem a předmětem.

Překladatelský postup **kalkování** spočívá v přesném převodu vnitřní struktury právního jazyka z výchozího do cílového jazyka. Jde vlastně o složeninu původně plnovýznamových slov, z nichž každé odráží význam jedné z částí slova ve výchozím jazyce. Tento překladatelský postup se používá zejména u překladu termínů. „*Jde o postup používající slovtvorných nástrojů, a to tak, že se vlastně substituují jednotlivé části termínů ve VJ, čímž v CPJ vznikají termíny nové.*“ [Tomášek 2003: 121] Při použití kalkování dochází k oddělení stránky výrazové od stránky významové, ovšem kalkování přesně dodržuje mluvnické kategorie. Kalkování je spojováno zejména s překladem terminologie, a tak se může považovat i za slovtvorný prostředek, protože termíny v cílovém jazyce vytváří nová slova.

Překladatelský postup **výpůjčky** se používá tehdy, když chceme převést právní projev z výchozího do cílového jazyka beze změny jejich významové nebo výrazové stránky. Výpůjčka se nejčastěji používá při překladu termínů, ale může se použít také u neterminologických pojmenování, zejména těch, která pochází z latiny. Z pojmu plnohodnotné výpůjčky se stává internacionalismus. K výpůjčce se překladatel nejčastěji uchyluje v případě, kdy v cílovém jazyce termín či právní skutečnost úplně chybí, tedy výpůjčka tam zaujímá prázdné místo, nebo se výpůjčky využívá, když v cílovém jazyce pojem označující stejnou nebo podobnou skutečnost sice existuje, ale pro potřeby změny

v kvalitě komunikace se ho neužívá. Změnou v kvalitě komunikace můžeme rozumět buď snahu o její zhoršení, například v argotu, nebo o zlepšení, o větší srozumitelnost. [Tomášek 2003: 109 – 132]

S těmito překladatelskými postupy se v překladu v oblasti práva můžeme setkat nejčastěji. Pro úplnost si ale ještě uveďme a vysvětleme několik dalších překladatelských postupů, které jsou popsány v knize *Překlad a překládání* Dagmar Knittlové a kolektivu. Jde o tyto překladatelské postupy:

- transkripce a transliterace,
- substituce,
- ekvivalence,
- adaptace.

Transkripce a transliterace se může použít u mezijazykového překladu takových dvou jazyků, které mají odlišný znakový systém. Transkripce je doslovný přepis většinou jmen nebo názvů reálií výchozího jazyka a transliterace je přepis, ve kterém ovšem dochází ke zvukovému zkreslení, tedy přepis slova je ovlivněn jeho výslovností.

Substituci je možné použít v případě, kdy je potřeba nahradit jeden jazykový prostředek jiným. Příkladem typické substituce je záměna podstatného jména za zájmeno a naopak.

Ekvivalencí se v knize D. Knittlové nazývá kompenzace například v oblasti expresivnosti. Tedy použijí se stylistické a strukturní prostředky odlišné od výchozího jazyka pro vyjádření stejné míry například expresivity, ale také se může použít u idiomů nebo přísloví.

Adaptací je myšlena substituce vyjádření popsaného v textu originálu, která je adekvátní. Zde se jedná například o záměny slovních hříček, které neexistují v jazyce překladu nebo o záměnu za čtenáři bližší reálii. [Knittlová 2010: 18 - 20]

Dále se překladatelskými postupy zabýváme v praktické části, kde na ně aplikujeme vybrané směrnice EU.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části naší práce se budeme věnovat analýze čtyř vybraných směrnic Evropské unie v anglickém, ruském a českém jazyce, které jsou součástí přílohy. Jedná se o směrnice z oblasti ochrany lidských práv, ochrany utajovaných informací, rybolovu a dohoda o vojenské operaci v republice Čad. Tyto směrnice jsme záměrně vybrali pro jejich tematickou odlišnost, abychom mohli analyzovat nejen odborný text určité oblasti, ale i právní odborný text obecně ze vzorku čtyř dokumentů. Začneme jejich analýzou z hlediska lexikálně-gramatického rozboru, který bude předcházet analýze z hlediska překladatelských transformací.

6 LEXIKÁLNĚ-GRAMATICKÝ ROZBOR

Lexikálně-gramatický rozbor rozdělíme do dvou částí. Jedná se o lexikální analýzu a gramatickou analýzu, která se dále dělí na morfologický a syntaktický rozbor. Z hlediska lexikálního si budeme všimnout zejména charakteristické slovní zásoby, způsobu tvoření slov, slovních spojení a termínů. Příklady si uvedeme jak anglicko-české, tak anglicko-ruské. Budeme vycházet z anglického originálu.

6.1 Lexikální analýza

Dříve než přejdeme ke konkrétním jazykům, uveďme si, jaké jsou způsoby obohacování slovní zásoby, tedy jak se slova tvoří. J. Černý ve své knize *Úvod do studia jazyka* tvrdí, že existují dva typy obohacování slovní zásoby. Podle něj se jedná o:

- tvoření nových slov za pomoci hlediska morfologického
- měnění významu u slov už existujících za pomoci hlediska sémantického.

Existuje několik druhů tvoření nových pojmenování. Nejčastěji jde o:

- odvozování,
- skládání nových slov,
- tvoření víceslovných pojmenování,
- tvoření frazeologismů,
- zkracování,
- výpůjčky z cizích jazyků.

Odvozování neboli derivace je způsob tvoření slov pomocí připojování morfémů ke slovům už existujícím. Připojují se nejčastěji prefixy nebo sufixy. Tyto morfémy pak mění či upravují význam slova nebo jejich příslušnost k určitému slovnímu druhu. Často se setkáváme i s kombinací odvozování, tedy pomocí prefixů a sufixů zároveň. Například „*beztrestnost*“, „*рассмотреть*“, „*безопасность*“, „*командующий*“, „*exchange*“, „*defender*“.

Skládání nových slov neboli kompozice je skládání slov za sebou, ze kterých potom vzniká jedno slovo s odlišným významem, než mají slova výchozí. V angličtině se také

často skládají slova pomocí spojovníku, což J. Černý označuje jako přechod od víceslovných pojmenování k složeninám. Například „*spolupráce*“, „*зосударство-член*“, „*рыболовство*“, „*долгосрочный*“, „*day-to-day management*“, „*non-compliance*“.

Tvoření víceslovných pojmenování je podobné skládání slov, ovšem výsledek se skládá z více než jednoho slova, vzniká tak slovní spojení či víceslovné pojmenování, které je z obsahového hlediska nedělitelné, protože v případě rozdělení, by došlo k významovému posunu. Například „*trestní stíhání*“, „*lidská práva*“, „*security clearance*“, „*военная операция*“.

Tvoření frazeologismů je spojení několika pojmů, která vytvářejí jeden pojem. S frazeologismy se v odborném textu nesetkáváme, proto si tento proces tvoření pojmenování pouze zmíníme a dále se jím nebudeme zabývat.

Zkracování neboli abreviace je proces tvoření slov, kdy se zkracují zejména velmi dlouhá a často používaná slova nebo pojmenování. Nejčastěji se zkracují měrné jednotky, tituly, názvy organizací, atd. Některé zkratky se přejímají z cizích jazyků, některé se používají ve formě zkratk i v mluvené řeči, některé často používané zkratky slouží i jako základ pro vytváření nových slov. To platí i pro zkratky přejaté, pokud v cílovém jazyce dostatečným způsobem zdomácní a rozšíří se. Například „*EU*“, „*OSN*“, „*EUFOR*“, „*CMH*“, „*the IDPs*“ (Internally Displaced Person). V posledním případě vidíme, že angličtina zkratku použila jako slovo, dala ji do plurálu.

Výpůjčky z cizích jazyků vznikají v důsledku kontaktu s cizími jazyky, kulturou a prostředím. Zde se jedná o dva typy výpůjček. Buď se označují nové objekty, které ještě jméno v cílovém jazyce nemají, nebo se označují objekty, které už jméno mají, to se jen zamění za výraz cizího původu. Je zřejmé, že nejvíce má na český jazyk vliv angličtina, která do naší kultury proniká stále více. Toto neplatí jenom o České republice, ale o mnoha státech a jazycích světa, kde má angličtina stále větší vliv. Do této skupiny J. Černý řadí i kalky, tedy doslovné překlady slov, které si laik neuvědomuje. Zde také patří tzv. internacionalizmy, což jsou mezinárodní slova, která pochází nejčastěji z řečtiny a latiny a jsou jen nepatrně upravené v závislosti na jazyku, ve kterém fungují. Například „*signatář*“, „*represivní*“, „*kontingent*“, „*демонстрировать*“, „*эксплуатировать*“ [Černý 1998:30 – 35]

V této kapitole se dále budeme zabývat především termíny, jejich tvořením a problematice jejich ekvivalentnosti angličtiny s ruštinou a češtinou. Tvořením termínů jsme se již

zabývali. Zde si uvedeme způsoby, které se v největší míře vyskytují v našem právním textu.

Termíny jsou z hlediska slovních druhů nejčastěji zastoupeny podstatnými a přídavnými jmény. Využívá se i sloveso, ale v daleko menší míře. Z hlediska slovtvorného můžeme termíny dělit na jednoslovné a víceslovné, neboli terminologická souvětí.

Budeme vycházet z anglického originálu a postupovat podle slovtvorného hlediska v porovnávacím plánu anglicko-českém a anglicko-ruském.

Jednoslovné termíny

Jednoslovné termíny mají přirozeně nejjednodušší strukturu, ale ne vždy v cílovém jazyce můžeme najít stejný ekvivalent.

Zde si uvedeme několik druhů jednoslovných termínů ve srovnání s angličtinou, češtinou a ruštinou:

- Jednoslovné termíny, které v češtině mají také jednoslovný ekvivalent

- v češtině i ruštině odpovídá internacionalismus přejatý z angličtiny

„contingent“ – „kontingent“

„operation“ – „operace“

„consultation“ – „консультация“

„jurisdiction“ – „юрисдикция“

- odpovídá termín původně český nebo ruský

„participation“ – „účast“

„agreement“ – „dohoda“

„requirement“ – „требование“

„relation“ – „отношение“

- Jednoslovné termíny v angličtině, které mají v češtině a ruštině dvouslovný ekvivalent

„Party“ – „smluvní strana“

„arbitration“ – „rozhodčí řízení“

- Jednoslovné termíny, které v češtině nemají ekvivalent, překládají se opisem

„downgrading“ – „zařazení do nižšího stupně utajení“
 „enforcement“ – „prosazování dodržování právních předpisů“
 „downgrading“ – „снижение степени секретности“

Jednoslovné termíny jsou nejčastěji tvořeny:

- Kompozicí, tedy skládáním
    - v češtině a ruštině odpovídá jednoslovný termín taktéž vytvořený kompozicí

„cooperation“ - „spolupráce“
 „international“ – „международный“

  - v češtině a ruštině odpovídá termín, který není vytvořený kompozicí

„headquarters“ – „velitelství“
 „framework“ – „rámec“
 „to safeguard“ – „охранять“

  - v češtině a ruštině odpovídá termín dvouslovný

„whereabouts“ – „místo pobytu“
 „prosecution“ – „trestní řízení“
 „aircrafts“ – „воздушные суда“
 „implementation“ – „внедрение в жизнь“
- Derivací, tedy odvozováním
    - pomocí předpon

„intensification“ – „укрепление“
 „assurance“ – „обеспечение“

    - pomocí přípon

„independence“ – „независимость“
 „accommodation“ – „убytování“
 „management“ – „управление“

Nejčastěji se však odvozené termíny tvoří kombinací předpon a přípon.

- Zkracováním
  - „the IDPs“ - „внутренние высылки“
 „NGOs“ – „неправительственные организации“

Víceslovné termíny

Dvouslovné termíny mají několik variant. Nejčastěji jsou tvořeny syntakticky, tedy vytváří terminologická sousloví. U dvouslovných termínů můžeme rozlišit tyto struktury:

- Shodně přívlastkovou strukturu

- stejná struktura v obou jazycích

„*Member State*“ – „členský stát“

„*living marine resources*“ – „živé mořské zdroje“

„*military operation*“ – „военная операция“

„*joint statement*“ – „совместное заявление“

- záměny multiverbizačních výrazů univerbizačními

„*commercial fisheries exploitation*“ – „obchodní rybolov“

„*mutual cooperation*“ – „взаимодействие“

„*human rights defender*“ – „правозащитник“

- záměny shodného přívlastku za neshodný

„*international fisheries organisations*“ – „mezinárodní organizace pro rybolov“

„*human rights defenders*“ – „obránci lidských práv“

„*crisis management operation*“ – „операция по кризисному урегулированию“

„*operation plan*“ – „план операции“

- Neshodně přívlastkovou strukturu

„*use of terms*“ – „použití pojmů“

„*Rules of Engagement*“ – „pravidla zapojení“

„*act of violence*“ – „акт насилия“

„*chain of command*“ – „порядок подчиненности“

- Strukturu přístavkových spřežek. Pro angličtinu jsou typická dvouslovná pojmenování připojená spojovníkem, která se do češtiny překládají shodným přívlastkem. Do ruštiny se překládají buď přívlastkem neshodným, nebo také přes spojovník.

- skládání substantiv

„*day-to-day management of the operation*“ – „běžné řízení operace“

„*law-enforcement body*“ – „*правоохранительный орган*“

- skládání podstatného jména se slovesem. Zde může v angličtině sloveso být buď v gerundiu nebo v Past Participle. Český i ruský překlad je buď dvoučlenné sousloví shodně přívlastkové anebo se může jednat o vysvětlující překlad.

„*decision-making autonomy*“ – „*rozhodovací samostatnost*“

„*Union-led Forces*“ – „*pod vedením Evropské unie*“

„*eco-system approach*“ – „*экосистемный подход*“

6.2 Gramatická analýza

6.2.1 Morfologický rozbor

Nyní se věnujme výrazným rysům každého analyzovaného jazyka, které se ve směrnících objevují. Budeme postupovat podle slovních druhů a ukazovat si typické rysy každého z jazyků.

Podstatná jména

Podstatná jména jsou v odborném textu všech námi rozebíraných jazyků nejčastěji používaným slovním druhem vzhledem k tomu, že jsou hlavními nositeli informace. V odborném textu se totiž častěji vyskytují pojmy než činnosti. Jmenný charakter textu je tedy důležitým specifikem odborného stylu. Ruština je nejnominálnější ze všech námi analyzovaných jazyků. Víceslovnost slouží větší přesnosti vyjadřování.

„*начиная с момента его прибытия в район проведения операции.*“

„*upon its arrival in the area of operation.*“

Podstatná jména ve větě plní funkci podmětu, předmětu nebo neshodného přívlastku. V ruštině často vytváří dlouhé řady podstatných jmen tzv. **substantivní řetězce**, které slouží hlavně ke zhutnění textu. V českém jazyce se tyto řetězce také vyskytují, často se však rozvolňují například předložkou, či slovesem.

„Political and Security Committee Decision CHAD/2/2008 of 18 March 2008 on the setting up of the Committee of Contributors for the European Union military operation in the Republic of Chad and in the Central African Republic,“

„решение Комитета по политическим вопросам и безопасности CHAD/2/2008 об учреждении Комитета участников для осуществления военной операции Европейского союза в Республике Чад и в Центральноафриканской Республике“

„rozhodnutí Politického a bezpečnostního výboru CHAD/2/2008 ze dne 18. března 2008 o zřízení Výboru přispěvatelů na vojenskou operaci Evropské unie v Čadské republice a ve Středoafričské republice,“

V českém odborném jazyce se můžeme často setkat s tzv. **podstatnými jmény slovesnými**. Jsou to taková podstatná jména, která byla vytvořena ze sloves. V anglických textech můžeme najít slovesná substantiva jako: *the setting up, willingness, participation, arrangement, declaration* atd. V ruštině najdeme slovesná substantiva jako například: *подписание, урегулирование, проведение, требование, ознакомление* atd. V českém jazyce jsme v textech našli podstatná jména slovesná jako: *poskytování, prověření, vytvoření, utajení, připojení* atd.

V odborném stylu se ve všech jazycích setkáváme s **abstraktními substantivy**. Jsou to slova jako *knowledge, знание, poznatek; action, действие, skutek; life, жизнь, život*. Jsou to taková podstatná jména, která nemají reálnou hmotnou existenci, ale označují vztahy, stavy, vlastnosti a děje.

„GUIDED by the Agreement on partnership and cooperation establishing a partnership between the European Community and its Member States, of the one part, and the Russian Federation, of the other part of 24 June 1994, hereinafter referred to as the "PCA", and with a common desire to intensifying these relations,“

„руководствуясь Соглашением о партнерстве и сотрудничестве, учреждающим партнерство между Российской Федерацией, с одной стороны, и Европейскими сообществами и их государствами-членами, с другой стороны, от 24 июня 1994 г. (СПС) и имея обоюдное желание укреплять эти отношения,“

„VEDENI Dohodou o partnerství a spolupráci, kterou se zakládá partnerství mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Ruskou federací na druhé straně, ze dne 24. června 1994 a společným přáním posilovat tyto vztahy,“

Přídavná jména

Přídavná jména jsou v odborném stylu hned po substantivech nejčastěji využívaným slovním druhem. Jejich funkcí je upřesňovat podstatná jména.

Ruský odborný styl má oproti češtině specifická přídavná jména, která čtenáři usnadní orientaci v textu a připravují jej na informace, které se dozví nebo odkazují na již zmiňované. V ruštině jde o tzv. **kontextová přídavná jména** sloužící jako textový orientátor. Jde o slova typu: *данный, следующий, вышеуказанный, последний, указанный, вышеупомянутый*. Do češtiny se překládají zpravidla tzv. odkazovacími slovy zájmenné povahy jako jsou *tento, tato, tyto*. V angličtině se kontextová adjektiva využívají také.

„*HAVE AGREED AS FOLLOWS:*“

„*СОГЛАСИЛИСЬ О НИЖЕСЛЕДУЮЩЕМ:*“

„*SE DOHODLY TAKTO:*“

Zvláště pro ruský jazyk jsou také typické **krátké tvary přídavných jmen**. Obecně lze říct, že krátká forma přídavného jména se v ruštině používá pro vyjádření pouze dočasného příznaku, zatímco plná forma adjektiva má příznak trvalý. V některých případech mají krátké tvary přídavných jmen knižní charakter, zatímco plný tvar adjektiv je neutrální. Ve větě je krátká forma adjektiv částí složeného přísudku nebo volného přívlastku, který se vztahuje k podmětu.

„*Представитель Российской Стороны принимает участие в процедурах урегулирования любых претензий, относящихся к российскому воинскому контингенту, как они предусмотрены в соглашениях о статусе сил, указанных в пункте 1 настоящей статьи.*“

Číslovky

Číslovky se v textech všech námi analyzovaných jazyků vyskytují hojně. Ať se již jedná o data, roky, kódy, počty. Z našich textů jsme zjistili, že čísla se používají výhradně v číselné podobě, tedy nepřepisují se slovy. Například u kódů je ani není možné přepisovat, nicméně jsme se v žádném z textů s číslovkou vypsanou slovy neseťkali.

Rozdíl mezi jazyky je v psaní datumů, kde v češtině se za řadovými číslovkami píše tečka, v ruštině ani v angličtině se nepíše.

„the adoption by the Council of the European Union of Joint Action 2007/677/CFSP of 15 October 2007“

„принятие Советом Европейского союза Плана совместных действий 2007/677/CFSP от 15 октября 2007 года“

„přijetí společné akce 2007/677/SZBP ze dne 15. října 2007 Radou Evropské unie“

Slovesa

Slovesa se v ruském textu nejčastěji objevují ve 3. osobě jednotného čísla v čase přítomném. Stejně tak se překládají do češtiny.

Typická pro ruský odborný styl jsou **participia neboli přídavná jména slovesná**. Tato slouží jako textový kondenzátor tedy ke zhuštění informace. Pokud je ve větě použito participium, mění se neutrální slovosled zpravidla na interpoziční nebo vzniká polovětná konstrukce. Participia a přechodníky se v ruštině vždy oddělují čárkou.

V českém jazyce se participia také využívají, ale v některých případech je český překlad s užitím participia nevhodný, proto se ve větší míře opisují vedlejší větou přívlastkovou. Participia dělíme na:

- přídavná jména slovesná v přítomném čase v činném rodě

„руководствуясь Соглашением о партнерстве и сотрудничестве, учреждающим партнерство между Российской Федерацией...“

„VEDENI Dohodou o partnerství a spolupráci, kterou se zakládá partnerství mezi Evropským společenstvím“

- přídavná jména slovesná v přítomném čase v trpném rodě

„Гриф секретности означает обозначение, поставляемое на носителях секретной информации ...“

„označením stupně utajení“ označení připojené na nosičích utajovaných informací“

- přídavná jména slovesná v minulém čase v činném rodě

„В то время как растущее число исчезнувших жителей Северокавказских республик было, со всей очевидностью, похищено в других регионах России“

„взгледем к тому, же stále větší počet zmizelých obyvatel Severního Kavkazu je zcela zjevně unášen v jiných ruských regionech“

- přídavná jména slovesná v minulém čase v trpném rodě

„отсутствие адекватной научной информации не должно служить причиной для отсрочки или непринятия мер по сохранению целевых, ассоциированных или зависимых видов живых морских ресурсов, а также нецелевых видов и их среды;“

„nedostatek odpovídajících vědeckých údajů by neměl být důvodem k odložení nebo nepřijetí řídicích opatření na zachování cílových druhů, přidružených nebo závislých druhů a necílových druhů a na zachování jejich životního prostředí.“

Dalšími z textových kondenzátorů jsou **přechodníky**. Ty se v našem textu nevyskytují tak často jako participia, avšak při překladu do češtiny mohou působit potíže, proto se jim budeme krátce věnovat. Přechodníky jsou v ruštině neutrální, avšak v češtině působí archaicky, proto se v češtině prakticky nevyužívají. Proto při překladu přechodníků zpravidla volíme jiné jazykové prostředky. Nejčastěji se přechodníkové polovětné konstrukce do češtiny překládají souvětím souřadným, vedlejší větou příslovečnou časovou, příčinnou, podmínkovou, účinkovou nebo přípustkovou. Další možností je věty rozdělit do dvou samostatných jednotek nebo použít předložkovou vazbu.

„желаю продолжать сотрудничество в рамках соответствующих международных рыболовных организаций с целью совместного сохранения, устойчивой эксплуатации всех соответствующих рыбных ресурсов и управления ими, и подтверждая намерение Сторон развивать принципы, закреплённые в Гданьской Конвенции“

„ПРЕЖИЦЕ СИ pokračovat ve spolupráci v rámci příslušných mezinárodních organizací pro rybolov za účelem společného zachování, udržitelného využívání a řízení všech důležitých rybolovných zdrojů a potvrzujícíe úmysl smluvních stran pokračovat v rozvíjení zásad zakotvených ve Gdaňské úmluvě,“

Odborný styl není tak imperativní jako třeba styl administrativní, přesto se v ruských textech můžeme setkat se slovesy, které **imperativnost** vyjadřují (*может, следует*).

Kromě toho se užívá modálních predikativ (*должен, нельзя, обязан*), která jsou většinou následována slovesem v infinitivu.

Charakteristickým rysem anglického odborného jazyka je sloveso „*shall*“, popřípadě „*may*“, která označují příkaz nebo závaznost. Ve směrnících je najdeme opravdu skoro v každé větě.

„This Agreement shall apply”

„The Parties shall base their cooperation on the best scientific advice”

„The Parties may exchange quotas ...”

Jak už bylo zmíněno, odborný styl se vyznačuje jmenným charakterem. Sloveso má proto v některých případech oslabenou funkci. Tak se do textu jak anglického, tak i ruského, dostávají **verbonominální spojení**. Tvoří se obecným, abstraktním slovesem a podstatným jménem, které je nositelem významu. V češtině se u některých verbonominálních spojení najdou přesné ekvivalenty, jindy jsou tato překládána plnovýznamovými slovesy.

„учитывая, что некоторые живые морские ресурсы Балтийского моря состоят из трансграничных запасов, совершающих миграции между исключительными экономическими зонами Сторон“

„ZVAŽUJÍCE, že některé ze živých mořských zdrojů Baltského moře jsou složeny z těžných populací, které se stěhují mezi výlučnými ekonomickými zónami obou smluvních stran“

“Should one of the Parties fail to comply with its obligations laid down in Articles 1 to 6 of this Agreement, the other Party shall have the right to terminate this Agreement by serving a notice of one month.”

Typickým znakem anglického odborného textu je také užívání **trpného rodu** kvůli jeho přesnosti a jednoznačnosti především v otázce kdo je činitelem aktivity. Do ruštiny a češtiny se může zachovat nebo se zamění za rod činný. V následujících případech nastává druhá možnost, tedy jak v ruštině, tak v češtině se rod mění na činný.

„The status of the Russian military contingent shall be governed by the Agreements on the status of forces”

„Статус российского воинского контингента определяется соглашениями о статусе сил“

„*Postavení ruského vojenského kontingentu se po příjezdu do oblasti operace řídí platnými dohodami o postavení sil*“

Předložky

V ruském textu se vyskytují jak předložky primární (*в, с, на, у, без, для, о, от, к, за, до, из, по, при, между, среди, путем*), tak sekundární (*в целом, в качестве, в силу, на основе, в соответствии, в случае, с помощью, в виде, в отношении*). Sekundární předložky se vyskytují více v ruském než v českém odborném stylu. Předložky můžeme zaměnit příslovci či je úplně vynechat. Ruština totiž mnohem více používá předložková spojení tam, kde čeština použije místo předložek pády.

„*прекратит уголовное преследование за клевету, начатое по его инициативе в отношении Олега Орлова*“

„*заставí trestní řízení pro pomluvu, která inicioval proti Olegu Orlovovi*“

Největším rozdílem mezi angličtinou a češtinou nebo ruštinou je bezpochyby absence pádů v angličtině, které si kompenzuje přemírou předložek. Nejčastěji se v anglickém odborném textu vyskytují předložky jako: „*of, by*“, atd.

„*The EU, represented by the Presidency of the Council of the European Union.*“

„*ЕС, представленный страной, председательствующей в Совете ЕС.*“

„*EU, zastoupená předsednictvím Rady Evropské unie.*“

Angličtina také používá složitých a mnohdy už v běžném jazyce nepoužívaných až zastaralých předložek. V našich textech jsme se setkali s takovými jako: „*hereinafter*“, „*hereafter*“, „*thereof*“, „*insofar*“, „*therein*“.

„*The European Union of the one part, and The Russian Federation of the other part, hereinafter referred to as the Parties,...*“)

Spojky

V angličtině se nejčastěji setkáváme se souřadícími spojkami ve slučovacím poměru jako jsou „*and*“, „*both*“, „*but*“, odporovací spojkou „*or*“, důsledkovou „*therefore*“, podřadící podmínkovou spojkou jako „*in order to*“

Základním dělením spojek je dělení na souřadící a podřadící. Mezi souřadící řadíme ruské slova jako *и, а, или, однако, но, также, либо* a do podřadících spojek patří například *что, чтобы, как, когда, если, хотя, несмотря на то что, потому что, поскольку, так как*.

V českém jazyce se nejvíce, stejně jako v ruštině vyskytovala souřadící spojka *a*, popřípadě *nebo*. Z podřadících spojek byly nejfrekventovanější spojky *pakliže, jestli, poněvadž*.

Závěrem lze říci, že ze zpracovávaných tří jazyků je nejkondenzovanější angličtina a také ruština. Přestože má čeština v odborném stylu sevřenou větnou stavbu, oproti uvedeným jazykům má tendenci spíše rozvolňovat. Ve všech jazycích má v odborném stylu své místo klišé, které pomáhá se v textu orientovat a zpřesňuje významy těchto konstrukcí. Angličtina má ze všech třech jazyků nejzastaralejší výrazivo odborného stylu, které se v běžné mluvě nepoužívá. Naproti tomu český odborný styl je ze zkoumaných jazyků běžné řeči nejblíže.

6.2.2 Syntaktický rozbor

Odborný styl se, co se týče syntaxe, vyznačuje zejména složitostí větných konstrukcí. V našich textech můžeme najít všechny typy větných členů, rovněž věty jednoduché, souvětí souřadná a podřadná. Vedlejší věty se vyskytují převážně příslovečné podmínkové, účelové a přívlastkové.

Větné členy

Vyjmenujeme si pouze větné členy, které jsou hlavní a v největší míře zastoupené v našich textech.

- **Podmět** je ve všech třech jazycích nejčastěji vyjádřen podstatným jménem, méně často pak objevuje zájmeno.

„The Parties shall base their cooperation on the best scientific advice available and on any other relevant data.“

„*Стороны основывают свое сотрудничество на наиболее достоверных научных данных и на соответствующих рекомендациях.*“

„*Smluvní strany založí vzájemnou spolupráci na nejlepších dostupných vědeckých stanoviscích a veškerých dalších významných údajích.*“

• **Přísudek** má několik typů, které se všechny v právním textu vyskytují, avšak většina jen zřídka právě pro jeho imperativní charakter. V anglickém právním textu se příliš často nevyskytuje přísudek slovesný prostý z toho důvodu, že angličtina skoro v každé větě užívá sloveso „*shall*“, díky němuž se z přísudku slovesného prostého stává přísudek slovesný složený. V českém překladu se nejčastěji objevuje přísudek slovesný prostý, stejně tak v ruském překladu. Uveďme si typy přísudků tak, jak se ve směrnících vykytovaly:

- přísudek slovesný prostý

„*ПРИЗНАВАЯ необходимость заменить эти соглашения о рыболовстве в части, касающейся морского рыболовства в Балтийском море*“

„*UZŇAVAJÍCE nutnost nahradit tyto dohody o rybolovu, pokud se týkají námořního rybolovu v Baltském moři.*“

Jak už bylo řečeno, anglický text v našem případě zpravidla přísudek slovesný shodný neobsahoval, ale byl tímto způsobem často překládán do ruštiny i češtiny.

„*The Russian Party shall participate in the operation conducted by the European Union under the UN Security Council Resolution*“

„*Российская Сторона участвует в операции, осуществляемой Европейским союзом на основании резолюции Совета Безопасности ООН*“

„*Ruská strana se účastní operace vedené Evropskou unií podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN*“

- přísudek slovesný složený

„*In addition to recommendations on measures adopted by the Joint Baltic Sea Fisheries Committee each Party may establish such conservation and management measures...*“

„*Дополнительно к рекомендациям по мерам, принятым Смешанной Комиссией по рыболовству в Балтийском море, каждая Сторона может установить такие меры по сохранению живых морских ресурсов и управлению ими, ...*“

„Kromě doporučení k opatřením přijatým Smíšeným výborem pro rybolov v Baltském moři může každá smluvní strana stanovit opatření na zachování zdrojů a řídicí opatření ...“

- přisudek jmenný beze spony

„shall ensure that access to classified information released to it will be authorised only for individuals for whom knowledge of this information is necessary in order to perform their official duties“

„обеспечивает, чтобы доступ к предоставленной ей секретной информации разрешался только лицам, которым ознакомление с этой информацией необходимо в целях выполнения их официальных функций,“

„zajistí, že přístup k utajovaným informacím, které jí budou předány, bude umožněn pouze osobám, pro něž je znalost těchto informací nezbytná pro výkon jejich oficiálních povinností“

- přisudek jmenný se sponou

„Where the President of the International Court of Justice is a national of either Party“

„Если Председатель Международного суда является гражданином Российской Федерации“

„Pokud je předseda Mezinárodního soudního dvora státním příslušníkem jedné ze stran této dohody,“

- přisudek několikanásobný

„Recognises Russia's right to fight real terrorism and armed insurgency in the North Caucasus, but urges the authorities to do so while upholding international human rights law; warns that continuing abuses and unlawful counter-insurgency methods will further antagonise the population and, instead of bringing stability, will cause a further escalation of violence in the region;“

„Признает право России бороться с терроризмом и вооружёнными бунтами на Северном Кавказе, но призывает власти к тому, чтобы в процессе такой борьбы уважались принципы международного права; предостерегает, что продолжающиеся насилие и незаконные методы по борьбе с мятежниками будут приводить к дальнейшему обострению противостояния в регионе и вместо того,

чтобы принесли стабильность, это может стать причиной дальнейшего усиления насилия в регионе;“

„Uznává, že Rusko má právo bojovat proti skutečnému terorismu a ozbrojenému povstání na Severním Kavkaze, avšak žádá orgány, aby tak činily při dodržení mezinárodních norem v oblasti lidských práv; varuje před tím, že případy násilí a nezákonné metody boje proti povstalcům, k nimž neustále dochází, budou dále zvyšovat utrpení obyvatelstva, a místo aby přinesly stabilitu, způsobí další eskalaci násilí v regionu;“

• **Přívlastek** se v obou jazycích dělí na shodný a neshodný. Zvláště v odborném textu se vyskytují postupně rozvíjející shodné přívlastky, které tvoří velmi přesná sousloví.

“Appropriate protection measures” – „надлежащие меры по защите“ – „vhodná ochranná opatření“

V češtině i angličtině se více používá přívlastek shodný, ale v ruštině je nejčastější přívlastek neshodný. Takový případ můžeme vidět u sousloví výše.

Typy vět

Jak už jsme se zmínili dříve, odborný styl, co se týče syntaxe, charakterizují velmi dlouhá a složitá souvětí. Je zde také převaha souvětí podřadného nad souvětím souřadným. Můžeme se zde ale také setkat s jednoduchými větami. V odborném stylu převažují vedlejší věty:

- **Přísluvečné**, které se dále dělí na:
  - podmínkové (charakteristické spojky jsou *если, если то*)

„If, in the framework of the Joint Baltic Sea Fisheries Committee referred to in Article 14 of this Agreement, it has not been possible to agree on appropriate management measures to be recommended to their respective authorities“

„Если Сторонам в рамках Смешанной Комиссии по рыболовству в Балтийском море, предусмотренной статьей 14 настоящего Соглашения, не удастся согласовать меры по управлению промыслом для рекомендации своим компетентным органам“

„Pokud se smluvní strany v rámci Smíšeného výboru pro rybolov v Baltském moři, uvedeného v článku 14 této dohody, nedohodou na vhodných řídicích opatřeních, která mají být doporučena jejich orgánům“

- účelové (nejčastějšími spojkami jsou zde *чтобы, для того чтобы, с тем чтобы, затем чтобы*)

„Each Party shall require that fishing in specified areas of its Exclusive Economic Zone in the Baltic Sea by fishing vessels of the other Party shall be subject to licence“

„Каждая Сторона требует, чтобы промысел в определенных районах ее исключительной экономической зоны в Балтийском море рыболовными судами другой Стороны осуществлялся на основе лицензирования“

„Každá smluvní strana požaduje, aby se na rybolov v určených oblastech její výlučné ekonomické zóny v Baltském moři, který je prováděn rybářskými plavidly druhé smluvní strany, vztahovala licence.“

• **Přívlastkové** (jsou spojovány vztažnými zájmeny, jako jsou např. *который, příslovci где, когда, nebo přídavným jménem какой*)

„Geographical area to which the Agreement applies“

„Географический район, на который распространяется действие настоящего Соглашения“

„Zeměpisná oblast, na kterou se dohoda vztahuje“

Slovosled

Slovosled je v ruském textu zpravidla neutrální, ale může se vyskytnout i slovosled interpoziční, tzv. **obmykání**. To se vyskytuje pouze v ruštině a znesnadňuje tak překlad do češtiny. Do češtiny se obmykání překládá zpravidla vedlejší větou přívlastkovou, participiem nebo se věta musí celkově přehodnotit.

„shall ensure that the classified documents released to it are, on their receipt, recorded in a special register“

„обеспечивает регистрацию предоставляемой ей секретной информации по ее получении в специальном реестре“

„zajistí, aby se utajované dokumenty, které jí budou předávány, zaznamenaly v okamžiku převzetí do zvláštní evidence“

Dále se zvláštnost ruského slovosledu projevuje ve **vedlejší větě přívlastkové** se vztažným zájmenem *который*, což do češtiny překládáme jako *jehož, jež* nebo *jejichž*. V angličtině se tato konstrukce vyjadřuje pomocí slova „*which*“.

„*excluding such species which live their entire life cycle in internal waters*“

„*за исключением тех видов, весь жизненный цикл которых проходит во внутренних водах*“

„*avšak s výjimkou druhů, jež žijí po celý život ve vnitřních vodách*“

Již dříve jsme se zmiňovali o **polovětných konstrukcích**. Častěji než polovětné konstrukce přechodníkové, se v textu vyskytovaly polovětné konstrukce s participiem. Polovětné konstrukce jsou vždy závislé na jiné větě, tedy nejsou samostatnou jednotkou a nemají rysy celé věty. Jsou využívány především z důvodu kondenzace a zestručnění textu. V češtině se polovětné konstrukce používají méně a jsou tvořeny pomocí participia, infinitivu nebo substantivní konstrukce. V angličtině se používá zpravidla gerundium.

„*Ensure the necessary liaison concerning matters of common interest relating to fisheries*“

„*обеспечивает необходимые контакты по вопросам рыболовства, представляющим взаимный интерес*“

„*zajišťuje nezbytné spojení v otázkách společného zájmu v odvětví rybolovu*“

Dalším charakteristickým rysem ruských odborných textů jsou **trpné konstrukce**. Ty se vyskytují hlavně v angličtině, ale i v ruštině mají své místo. Čeština naopak dává ve většině případů přednost činnému rodu.

„*Air transportation shall be performed using the aircrafts of the Russian military contingent for the purposes of securing the lives and safety of European Union-led Forces (EUFOR)...*“

„*Воздушные перевозки выполняются воздушными судами российского воинского контингента в целях обеспечения жизнедеятельности и безопасности персонала сил ЕС (ЕУФОР)*“

„*Leteckou přepravu vykonávají letadla ruského vojenského kontingentu za účelem ochrany životů a bezpečnosti personálu sil pod vedením Evropské unie (EUFOR)*“

Důležitou roli v odborném textu hrají **vsuvky**. Jejich hlavní funkcí je logické členění textu a fungují také jako textové orientátory. V ruštině se z obou stran oddělují čárkou. V našem textu jsme se mohli setkat s těmito vsuvkami:

С одной стороны, с другой стороны – na jednu stranu, na druhou stranu

Во-первых, во-вторых – za první, za druhé

Именно - zvláště

Pro lepší orientaci v textu, dobrou přehlednost a čitelnost, odborný styl používá **výčty**. Jednotlivé položky výčtu jsou vzájemně odděleny odstavci a středníky, jsou označeny čísly, písmeny nebo různými druhy odrážek. Existují také různé typy výčtů, a to výčty heslovité nebo větné. Uveďme si příklady výčtu s odrážkami, s písmeny a čísly v anglickém originále.

„- having regard to the ongoing negotiations on a new agreement establishing a new, comprehensive framework for EU-Russia relations,

- having regard to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the United Nations Declaration on Human Rights Defenders and the United Nations Declaration on the Right and Responsibility of Individuals, Groups and Organs of Society to Promote and Protect Universally Recognised Human Rights and Fundamental Freedoms,

- having regard to Rule 122(5) of its Rules of Procedure, ...“

„A. whereas, as a member of the Council of Europe and of the Organisation for Security and Cooperation in Europe (OSCE) and a signatory to UN declarations, Russia has committed itself to protecting and promoting human rights, fundamental freedoms and the rule of law,

B. whereas there are some 20000 cases pending at the European Court of Human Rights from the Russian Federation, mainly from the North Caucasus region; whereas the European Court of Human Rights has condemned the Russian Federation for serious human rights violations in the region in over 150 judgments and stresses the importance of the prompt and complete implementation of these judgments,

The situation of human rights in the North Caucasus

C. whereas the situation of human rights defenders in the North Caucasus region, particularly in the...”

„1. Condemns all acts of terrorism and underlines that there can be no justification whatsoever for acts of indiscriminate violence against the civilian population; expresses its sympathy and solidarity with the friends and families of all victims of violence, including those of the recent Moscow Metro bombings, the recent attack against the Chechen Parliament, and the countless attacks continually made on the population of the Caucasian republics;

2. Expresses its deepest concern at the resurgence of violence and acts of terrorism in the North Caucasus; calls, on the one hand, for an end to terrorism and, on the other, on the Russian authorities to put an end to the widespread climate of impunity for human rights violations and the absence of the rule of law in the region;

3. Recognises Russia’s right to fight real terrorism and armed insurgency in the North Caucasus, but urges the authorities to do so while upholding international human rights law; warns that continuing...”

7 PŘEKLADATELSKÉ TRANSFORMACE

Překladačskými transformacím jsme se věnovali už v části teoretické, ovšem protože v této oblasti existuje celá řada dělení a transformací samotných, zmiňujeme zde ještě dělení, které nabízí autorky E. Vysloužilová a M. Machalová v jejich publikaci *Cvičebnice překladač pro rusisty*.

Překladačské transformace dělíme na transformace **lexikální, gramatické a lexikálně-gramatické**.

Lexikální transformace dále dělíme na:

- **Transkripce a transliterace.** Transkripce máme na mysli situaci, kdy převádíme slovo neznámé cílovému jazyku pouze jako přepis na základě zvukové stránky slova. Na druhou stranu transliterace je přepis slova na základě grafické podoby slova.
- **Kalkování.** Zde hovoříme o vytvoření nového slova pomocí kopírování struktury slova ve výchozím jazyce, tedy doslovného překladu jeho morfémů.
- **Konkretizaci,** což je záměna slova nebo slovního spojení se širším významem za slovo nebo slovní spojení s užším významem.
- **Generalizaci,** kdy se jedná o opačný postup, tedy převod slova s užším významem pomocí slova s obecnějším významem.
- **Modulaci.** Modulací se myslí převod slova nebo slovního spojení jinou jednotkou cílového jazyka, která má s jednotkou výchozího jazyka většinou vztah příčiny a důsledku

K lexikálními transformacím můžeme přidat ještě rozšifrování zkratky.

Gramatické transformace dělíme na:

- **Záměny slovních tvarů** (nejčastěji záměny gramatických kategorií čísla, slovesného času, vidu atd.)
- **Slovnědruhové záměny** (nejčastěji pronominalizace, nominalizace, verbalizace, atd.)

- **Větněčlenské záměny** (nejčastěji převod ruského neshodného přívlastku za český přívlastek shodný nebo subjektivě-objektivě záměny)
- **Záměny multiverbizačních pojmenování univerbizačními a naopak** (tedy překlad víceslovného pojmenování jednoslovným a naopak)
- **Změny gramatického statusu větných konstrukcí** (například záměna trpných konstrukcí činnými, záměna vět se všeobecným podmětem určitými osobními konstrukcemi atd.)
- **Slovosledné transformace** (nejčastějším příkladem je ruský interpoziční slovosled tedy obmykání, které musí být do jiných jazyků vhodně změněno)

Dále považujeme za důležité do lexikálních transformací zahrnout **rozšifrování zkratk**. Ve směrnících se vyskytuje relativně často a překladatel se zkratkami musí nakládat velmi obezřetně v závislosti na informovanosti čtenáře a čtenářské cílové skupině.

Lexikálně-gramatické transformace jsou:

- **Antonymický překlad** tedy překlad antonymem. Jedná se o způsob překladu, kdy lexikální jednotku převedeme jednotkou opačného významu.
- **Explicace**, tedy opisný překlad. Jedná se o lexikální jednotku, která je zaměněna za slovní spojení, které vysvětluje její význam.
- **Kompenzace**. Jedná se o způsob překladu, kde se obsahové prvky textu překládají jinými jazykovými prostředky než v textu originálu, přičemž k této kompenzaci nemusí docházet na témže místě. [Vysloužilová. Machalová 2011: 9 - 13]

7.1 Analýza směrnic z hlediska překladatelských transformací v porovnávacím plánu angličtina – čeština

Lexikální transformace – konkretizace

“The Russian competent authorities shall delegate to the Operation Commander the ability to assign tasks to the Russian Military Contingent ...”

„Příslušné ruské orgány udělí veliteli operace pravomoc k přidělování úkolů ruskému vojenskému kontingentu za účelem splnění poslání operace, ...“

Podstatné jméno „*the ability*“, tedy „*schopnost*“ je do češtiny převedena slovem „*pravomoc*“, které je konkrétnější a z hlediska českého jazyka lépe vystihuje situaci.

Lexikální transformace – generalizace

“... on 3 September 2010 President Buzek expressed his deep solidarity with the families of the victims of the Beslan tragedy and urged the President of the Russian Federation to ensure that their rights are fully respected and that the truth behind the events of September 2004 is finally established, ...”

„... dne 3. září 2010 předseda Buzek vyjádřil svou upřímnou solidaritu s rodinami obětí tragických událostí v Beslanu, a žádá prezidenta Ruské federace, aby zajistil, že budou plně respektována jejich práva a že bude definitivně objasněno pozadí událostí ze září 2004, ...“

Kromě generalizace, kdy se do češtiny konkrétní pojem převedl pojmem významově obecnějším, se zde také jedná o univerbizaci, kdy pojmenování o pěti slovech bylo nahrazeno pouze dvěma slovy.

Lexikální transformace – rozšifrování zkratky

„...; urges the Russian Government to formally recognise the concept of IDPs and to adapt its legislation accordingly; ...”

„...; žádá ruskou vládu, aby formálně uznala koncept vnitřních vysídlenců a aby odpovídajícím způsobem upravila svou legislativu; ...“

„IDP“ znamená v angličtině „Internally Displaced Person“, ovšem v češtině by tato zkratka byla nesrozumitelná. Angličtina obecně často využívá zkratky. Jsou krátké, přesné a nemají synonyma. Čeština proto použije přeložený význam zkratky, který je také přesný a nemá synonyma, ale samozřejmě už není tak krátký.

Gramatická transformace – Slovnědruhové záměny – verbalizace

“Considering that the EU and the Russian Federation agree on the need to develop cooperation between them on matters of common interest, especially in the sphere of security.”

„Vzhledem k tomu, že EU a Ruská federace se dohodly, že by se mezi nimi měla rozvíjet spolupráce ve věcech společného zájmu, zejména v oblasti bezpečnosti.“

“The day-to-day contingent discipline shall be the responsibility of the Commanding Officer of the Russian military contingent.”

„Velící důstojník ruského vojenského kontingentu je odpovědný za běžnou kázeň v kontingentu.“

Angličtina je nominálnější než čeština, a proto by v češtině nominální vyjadřování působilo nepřirozeně. Z tohoto důvodu má český jazyk tendenci tato pojmenování rozvolňovat nejčastěji slovesem, z hlediska větněčlenského přísudkem jak slovesným, tak jmenným buď se sponou nebo bez spony.

Gramatická transformace – Slovnědruhové záměny – nominalizace

“In order to implement this Agreement and to ensure that the required conditions for protecting and safeguarding classified information have been established by the receiving Party, ...”

„Za účelem provedení této dohody a zajištění toho, že byly požadované podmínky pro ochranu a zabezpečení utajovaných informací přijímající stranou splněny, ...“

Zde byla slovesa zaměněna za podstatná jména.

Gramatická transformace – univerbizace

“A representative of the Russian Party shall take part in the procedures for the settlement in any claims involving the Russian military contingent provided for in the status of forces agreements referred to in paragraph 1 of this Article.”

„Zástupce ruské strany se účastní řízení za účelem řešení nároků na náhradu škody, které se týkají ruského vojenského kontingentu a jsou uvedeny v dohodách o postavení sil uvedených v odstavci 1 tohoto článku.“

“Should one of the Parties fail to comply with its obligations laid down in Articles 1 to 6 of this Agreement, the other Party shall have the right to terminate this Agreement by serving a notice of one month.”

„Pokud jedna ze stran neplní své závazky stanovené v člancích 1 až 6 této dohody, má druhá strana právo ukončit tuto dohodu výpovědí s měsíční výpovědní lhůtou.“

Pro angličtinu typická jsou takzvaná frázová slovesa, která se vyznačují tím, že mají více slov. V češtině mají frázová slovesa zpravidla jednoslovný protějšek.

Gramatická transformace – multiverbizace

“The Russian Party shall protect any EU classified information provided to it within the framework of the EU operation in accordance with the requirements ... “

„Ruská strana zajistí ochranu veškerých utajovaných informací EU, které jí budou poskytnuty v rámci operace EU, v souladu s požadavky ...“

“Strongly supports the recommendations of the resolution adopted by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on 22 June 2010 on legal remedies for human rights violations in the North Caucasus, ...”

„Vyjadřuje silnou podporu doporučením uvedeným v usnesení Parlamentního shromáždění Rady Evropy o právních cestách nápravy porušování lidských práv na Severním Kavkaze ...“

Naopak ve výše uvedených případech je zřejmé, že není neobvyklá situace, kdy anglický jazyk užije jednoho slova tam, kde čeština použije verbonominální spojení.

Gramatická transformace – slovosledná transformace

„Conscious that access to classified information as well as its exchange require that appropriate protection measures be taken.”

„Vědomy si toho, že přístup k utajovaným informacím a jejich výměna vyžadují, aby byla přijata vhodná ochranná opatření.“

„... whereas on 6 July 2010 Oleg Orlov was charged under Article 129 of the Russian Criminal Code and could face up to three years in jail if found guilty, ...”

„... vzhledem k tomu, že dne 6. července 2010 byl Oleg Orlov obviněn podle článku 129 ruského trestního zákoníku, a pokud bude uznán vinným, hrozí mu až tři roky vězení.“

Záměna slovosledu je u angličtiny a češtiny velmi častá a s jiným slovosledem se ve větší či menší míře setkáváme skoro v každé větě. V češtině se jádro výpovědi objevuje spíše na konci věty. Ať už je to rozdílným vývojem jazyků, protože pochází z jiných jazykových rodin nebo tím, že angličtina využívá více kondenzačních prostředků. Angličtina má slovosled fixní, proto se v českém jazyce slova musí patřičně přeskupovat.

Gramatická transformace – záměna gramatického statusu větných konstrukcí – záměna trpného rodu činným

„Air transportation shall be performed using the aircrafts of the Russian military contingent for the purposes of securing the lives and safety of European Union-led Forces (EUFOR)...“

„Leteckou přepravu vykonávají letadla ruského vojenského kontingentu za účelem ochrany životů a bezpečnosti personálu sil pod vedením Evropské unie (EUFOR)“

„Senior Military Representatives shall be appointed by the Russian Party to represent the Russian military contingent in EUFOR, ...”

„Ruská strana jmenuje vysoké vojenské zástupce, kteří budou zastupovat ruský vojenský kontingent v EUFOR ...“

V angličtině trpný rod funguje zejména v odborných textech velmi dobře z toho důvodu, že je přesný, jednoznačný a objektivní. Užívá se nejčastěji tam, kde není původce činnosti velmi podstatný. V češtině se trpného rodu tak hojně nevyužívá, proto je lépe jej nahradit rodem činným.

Gramatická transformace – záměna gramatického statusu větných konstrukcí – záměna podmiňovacího způsobu oznamovacím způsobem

“The Russian Party shall participate in the operation conducted by the European Union under the UN Security Council Resolution 1778 (2007) and in accordance with ...”

„Ruská strana se účastní operace vedené Evropskou unií podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN 1778 (2007) a v souladu s ... „

„“Classified information” shall mean any information and material protected in accordance with the laws and regulations of either Party, ...”

„“Utajovanou informací” se rozumí jakékoli informace a materiál, chráněné v souladu s právními a správními předpisy jedné ze smluvních stran, ...“

V těchto případech si poukážme také na typický znak anglického právního stylu, který velmi hojně používá slovesa „shall“ ve významu příkazu či zákazu, v tomto případě příkazu. Čeština tento překladatelský problém řeší použitím času přítomného, který ovšem také funguje jako příkaz.

Gramatická transformace – záměna množného čísla za jednotné číslo

“Disputes between the Parties concerning the interpretation or application of this Agreement and its implementing arrangements shall be settled by the relevant authorities of the Parties at the appropriate level or by diplomatic means.”

„Spory mezi stranami týkající se výkladu nebo používání této dohody a jejích prováděcích opatření řeší příslušné orgány stran na odpovídající úrovni nebo diplomatickou cestou.“

„ ... whereas the investigation of her murder has not made any progress in finding the killers and those ultimately responsible ...”

„ ... vzhledem k tomu, že při vyšetřování její vraždy se nepodařilo dosáhnout žádného pokroku, pokud jde o hledání vraha a osob stojících za ním, ... „

V textech směrnic si také můžeme všimnout záměny množného čísla za jednotné. Toto se děje jak v překladu do češtiny, tak i do ruštiny.

Gramatická transformace – větněčlenská záměna (záměna shodného přívlastku za neshodný)

“The Russian Federation restriction marking "ДЛЯ СЛУЖЕБНОГО ПОЛЬЗОВАНИЯ" shall correspond to the EU security classification RESTREINT UE.”

„Bezpečnostní označení Ruské federace "ДЛЯ СЛУЖЕБНОГО ПОЛЬЗОВАНИЯ" odpovídá bezpečnostnímu stupni utajení Evropské unie RESTREINT UE.“

“ ... having regard to the award on 16 December 2009 of its Sakharov Prize to Oleg Orlov, Sergei Kovalev and Lyudmila Alexeyeva on behalf of the Human Rights Centre Memorial and all other human rights defenders in Russia, ...”

„ ... s ohledem na to, že dne 16. prosince 2009 byla Sacharovova cena Evropského parlamentu udělena Olegu Orlovovi, Sergeji Kovaljovovi a Ljudmile Alexejevě ze Střediska pro lidská práva Memorial a všem dalším obráncům lidských práv v Rusku, ...”

I když se v češtině shodný přívlastek objevuje velmi často, ve výše uvedených případech a případech jim podobným nelze použít shodný přívlastek v češtině tam, kde jej použije angličtina. Proto je nutná větněčlenská záměna shodného přívlastku za neshodný.

Gramatická transformace – dekonduzace

“The competent authorities referred to in Article 10 may exchange the relevant regulations governing the protection of classified information and, ...”

„Příslušné orgány uvedené v článku 10 si mohou vyměnit příslušné právní předpisy, kterými se řídí ochrana utajovaných informací ...“

“Condemns the intimidating search of the offices of human rights organisations and expects a clarification of the legality and aims of these actions.”

„Odsuzuje ponižující prohledávání kanceláří lidskoprávních organizací a očekává vysvětlení, zda tyto akce byly legální a jaké sledovaly cíle.“

Tato transformace je hojně využívána jak v překladu z angličtiny do češtiny, tak i v překladu z ruštiny do češtiny. Je to dáno tím, že čeština nemá takové kondenzační prostředky jako angličtina, která je velmi nominální nebo ruština, která hojně používá

přechodníků a přídavných jmen slovesných ke kondenzaci. Český jazyk v těchto případech často používá vedlejší věty.

Lexikálně-gramatická transformace – explikace neboli vysvětlující překlad

„The cooperating entities of both Parties shall agree on the respective equivalent security classification to be given to any classified information produced in the course of their cooperation and on the declassification or downgrading of such information.”

„Spolupracující orgány obou stran se dohodnou na příslušném rovnocenném bezpečnostním stupni utajení, který bude přidělen utajovaným informacím vytvořeným v průběhu jejich spolupráce a na odtajnění těchto informací či jejich zařazení do nižšího stupně utajení.“

“A representative of the Russian Party shall take part in the procedures for the settlement in any claims involving the Russian military contingent provided for in the status of forces agreements referred to in paragraph 1 of this Article.”

„Zástupce ruské strany se účastní řízení za účelem řešení nároků na náhradu škody, které se týkají ruského vojenského kontingentu a jsou uvedeny v dohodách o postavení sil uvedených v odstavci 1 tohoto článku.“

V případech, kdy určité slovo, pojem či termín nemají svůj přesný ekvivalent v jazyce překladu, se překladatel musí uchýlit k překladu přibližnému, popřípadě vysvětlujícímu v závislosti na kontextu, na vzdělanosti cílového čtenáře, atd. Je tedy zřejmé, že vysvětlující překlad bude delší a je na překladateli, aby toto vysvětlení patřičně zakomponoval do textu tak, aby nepůsobilo uměle nebo nesrozumitelně.

Lexikálně-gramatická transformace – rozšiřující překlad

„... Security Committee Decision CHAD/2/2008 of 18 March 2008 on the setting up of the Committee of Contributors for the European Union military operation in the Republic of Chad and in the Central African Republic, both as amended by Political and Security Committee Decision CHAD/3/2008 of 14 May 2008,

WHEREAS:

(1) The Secretary General of the Council of the EU, ... “

„ ... rozhodnutí Politického a bezpečnostního výboru CHAD/2/2008 ze dne 18. března 2008 o zřízení Výboru přispěvatelů na vojenskou operaci Evropské unie v Čadské republice a ve Středoafričské republice, obě ve znění rozhodnutí Politického a bezpečnostního výboru CHAD/3/2008,

VZHLEDEM K TĚMTO DŮVODŮM:

(1) Generální tajemník Rady EU, ...“

“The Russian Party shall be responsible for settling any claims linked to the participation of the Russian military contingent in the EU operation, from or concerning the military personnel of the Russian military contingent.”

„Ruská strana vyřizuje veškeré nároky na náhradu škody vzniklé v souvislosti s účastí ruského vojenského kontingentu na operaci EU, které uplatnil vojenský personál ruského vojenského kontingentu nebo které se tohoto personálu týkají.“

Rozšiřující překlad bývá zpravidla, tak jako vysvětlující překlad, delší, avšak oproti vysvětlujícímu překladu u rozšiřujícího překladu překladatel nepřidává žádnou informaci, pouze musí zvolit vhodnou formu převodu tak, aby v jazyce překladu byla vhodná a srozumitelná. Jedná se například o lišící se zavedené fráze (příklad 1), nebo kontextuálně odlišné jednotky překladu, kdy není možné zachovat seskupení věty nebo jejích částí a dochází k slovosledným, slovnědruhovým nebo větněčlenským záměnám (příklad 2).

Transformace na základě posunu v reáliích, tzv. přibližný překlad

„ ... on 3 September 2010 President Buzek expressed his deep solidarity with the families of the victims of the Beslan tragedy and urged the President of the Russian Federation to ensure that their rights are fully respected and that the truth behind the events of September 2004 is finally established, ...”

„ ... dne 3. září 2010 předseda Buzek vyjádřil svou upřímnou solidaritu s rodinami obětí tragických událostí v Beslanu, a žádá prezidenta Ruské federace, aby zajistil, že budou plně respektována jejich práva a že bude definitivně objasněno pozadí událostí ze září 2004, ...“

Jerzy Buzek je předseda Evropského parlamentu, který kandidoval za Polsko. Protože v českém jazyce má Evropský parlament předsedu a ne prezidenta, musel překladatel ukázat znalost tématu a změnit anglický výraz „*President*“ za českou reálii – „*předseda*“.

Lze zkonstatovat, že nejčastěji jsme se při srovnávání anglických a českých směrnic EU setkali hlavně s gramatickými transformacemi, konkrétně se záměnou slovosledu, záměnou trpných konstrukcí za činné, záměnou shodného přívlastku za neshodný a s dekonzenzací.

7.2 Analýza směrnic z hlediska překladatelských transformací v porovnávacím plánu angličtina – ruština

Lexikální transformace - transkripce

“The seat of the arbitration shall be in Brussels and the language of the arbitration shall be English.”

„Местом нахождения арбитража будет г Брюссель (Бельгия), при рассмотрении спора будет использоваться английский язык.“

Protože angličtina a ruština jsou jazyky s odlišným znakovým systémem, dochází zde k odlišnostem v přepisu slov v těchto systémech. Slovo Brusel je do ruštiny přepsáno pomocí transkripce tedy přepisu na základě zvukové shody.

Dále si zde můžeme povšimnout rozšiřujícího překladu, kdy zkratka „z“, tedy „zopod“ má čtenáři přiblížit, o jaký zeměpisný název konkrétně se jedná. To samé platí o doplňující informaci v závorce tedy čtenáři se upřesňuje, v jaké zemi město Brusel leží.

Lexikální transformace - transliterace

“ ... the European Union military operation in the Republic of Chad and in the Central African Republic (EUFOR Tchad/RCA),”

„ ... проведении военной операции Европейского союза в Республике Чад и в Центральноафриканской Республике (ЕУФОР Чад/ЦАР),”

Transliterace je shoda na základě písemné podoby slov. Zde se opět jedná o zkratku, která je přesně přepsána tak, jak je v originále.

Lexikální transformace - transplantace

“ ... both as amended by Political and Security Committee Decision CHAD/3/2008 of 14 May 2008,”

„ ... с поправками, внесенными в них решением Комитета по политическим вопросам и безопасности CHAD/3/2008 от 14 мая 2008 года,“

Transplantace, tedy použití jiného znakového systému se používá hlavně u jmen či názvů cizího původu, v tomto případě jde o zkratku či kód, který se nepřepisuje do azbuky kvůli jeho přesnosti a jednoznačnosti.

Lexikální transformace – konkretizace

“and whereas the whereabouts of five people, Zelimkhan Akhmetovich Chibiev, Magomed Khaybulaevich Israpilov, Dzhamal Ziyamidovich Magomedov, Akil Dzhavatkhonovich Abdullaev and Dovar Nazimovich Asadov, three of whom are North Caucasus residents, have remained unknown since the night of 24- 25 September 2010, when they went to the Historic Mosque in Moscow,”

„и в то время как местонахождение пяти людей, Зелимхана Ахметовича Чибиева, Магомеда Хайбуллаевича Исрапилова, Джамала Зиянидовича Магомедова, Акила Джаватхановича Абдуллаева и Довара Назимовича Асадова, трое из которых - жители Северного Кавказа, остаётся невыясненным с ночи 24-25 сентября 2010 года, когда они отправились в Историческую мечеть в Москве,“

Ve výše zmíněném případě máme velmi obecné slovo „go“ nahrazeno slovem konkrétnějším, „отправиться“, což v ruštině lépe vystihuje situaci.

Lexikální transformace – generalizace

“The Russian Party shall ensure that the Russian military contingent undertakes its mission in accordance with:”

„Российская Сторона обеспечивает, чтобы российский воинский контингент выполнял свои задачи в соответствии с:“

Anglické slovo „mission“, tedy mise je v ruském překladu nahrazeno slovem „задачи“, což je slovo obecnějšího významu než originál. Také si můžeme povšimnout gramatické transformace, kdy se při překladu změnilo jednotné číslo na množné.

Lexikální transformace – rozšifrování zkratky

„and whereas NGOs which are independent of national governments are important for the development of civil society,”

„и в то время как неправительственные организации, независимые от национальных правительств, являются важными элементами развития гражданского общества,”

V tomto případě se zkratka vžila a je použita v plurálu, což svědčí o tom, že není potřeba ji vysvětlovat či rozepisovat. To samozřejmě neplatí v ruštině, kde zkratky pro lepší pochopení čtenáře není použito vůbec.

Gramatická transformace – univerbizace

„whereas the human rights situation and the functioning of the justice system and democratic institutions continue to give cause for the gravest concern,”

„в то время как ситуация с правами человека и функционирование юридической системы и демократических институтов продолжают вызывать серьезное беспокойство,”

„ - having regard to its resolution of 17 September 2009 on the murder of human rights activists in Russia.”

„ - с учетом резолюции, принятой 17 сентября 2009 об убийствах правозащитников в России.”

Zde v ruštině slovo vzniklo skládáním více slov, a proto je zde relativně dlouhé slovo, ve kterém najdeme kořeny dvou slov, a to „право“ a „защитник“. V angličtině se skládání několika slov dohromady tímto způsobem příliš nevyskytuje, zatímco v ruštině je tento jev poměrně častý.

Také si zde můžeme všimnout další gramatické transformace, a to záměnu gramatického čísla. Anglické slovo „murder“ je v čísle jednotném, zatímco ruský překlad zvolil variantu čísla množného, „ об убийствах“.

Gramatická transformace – multiverbizace

„whereas the European Court of Human Rights has condemned the Russian Federation for serious human rights violations in the region in over 150 judgments and stresses the importance of the prompt and complete implementation of these judgments,”

„в то время как Европейский суд по правам человека осудил Российскую Федерацию за грубые нарушения прав человека в регионе в более чем 150 вынесенных им решениях и подчеркнул важность скорейшего и полномасштабного внедрения в жизнь этих решений,”

„whereas the situation of human rights defenders in the North Caucasus region, particularly in the Chechen Republic, Ingushetia and Dagestan, is alarming,”

„В то время как ситуация с правозащитниками в Северокавказском регионе, в особенности в Чеченской Республике, Ингушетии и Дагестане, вызывает тревогу,”

Ruština je typická používáním verbonominálních spojení, zvláště v odborném stylu. Podstatná jména jsou totiž přesnější ve svém významu a ve spojení se slovesem dávají velmi přesné a jednoznačné slovní spojení.

Gramatická transformace – větňčlenská záměna (záměna shodného přívlastku za neshodný)

„European Parliament resolution of 21 October 2010 on the situation of human rights in the North Caucasus (Russian Federation) and the criminal prosecution against Oleg Orlov.”

„Резолюция Европейского Парламента о ситуации с правами человека на Северном Кавказе (Российская Федерация) и уголовном преследовании Олега Орлова.”

“European Union military operation in the Republic of Chad and in the Central African Republic (EUFOR Tchad/RCA) (hereinafter referred to as the EU operation) and the operation plan of 18 January 2008”

„... военной операции Европейского союза в Республике Чад и в Центральноафриканской Республике (ЕУФОР Чад/ЦАР) (далее именуемой "операция ЕС") и Планом операции от 18 января 2008 г.,”

Jak už jsme si uváděli v části anglicko-české, angličtina velmi často používá přívlastku shodného, což pro ruštinu je ještě méně charakteristické než pro češtinu. Proto překladatel musí volit přívlastek neshodný.

Gramatická transformace – kondenzace

„return or destroy carriers of classified information received from the other Party when required to do so in writing by the competent authority of the providing Party;“

„возвращает или уничтожает носители секретной информации, полученные от другой Стороны, по письменному запросу компетентного органа направляющей Стороны.“

“- having regard to the Partnership and Cooperation Agreement between the European Union and the Russian Federation, which entered into force in 1997 and has been extended pending its replacement by a new agreement,”

„- с учетом Соглашения о партнерстве и сотрудничестве между Евросоюзом и Российской Федерацией, вступившего в силу в 1997 году и продленного до момента замещения его новым соглашением,“

Jak už bylo uvedeno, přechodníky či participia jsou typickým kondenzačním znakem ruského odborného stylu. Ovšem při překladu z angličtiny do ruštiny se nevyskytuje takové množství kondenzací, jako by tomu bylo u překladu z češtiny do ruštiny nebo do angličtiny. V prvním příkladu je vedlejší věta nahrazena slovním spojením a ve druhém příkladu uvádíme typickou kondenzaci participiem.

Gramatická transformace – dekondenzace

„there has been a worrying resurgence of violence since 2009, resulting in some cases in assassinations and disappearances of opponents of the government and journalists,”

„с 2009 года наблюдается вызывающий беспокойство всплеск насилия, который привел к нескольким убийствам и исчезновениям оппонентов правительства и журналистов,“

„The Russian Federation shall have the same rights and obligations in terms of the day-to-day management of the operation as participating EU Member States.“

„Российская Сторона имеет те же права и обязанности применительно к каждодневному руководству операцией, что и государства - члены Европейского союза, принимающие участие в операции.“

Ačkoli jsme si dříve zmiňovali, že ruština je vysoce kondenzovaná, jsou případy, kdy jí v tomto ohledu angličtina předčí a ruština musí zvolit rozvolněnou variantu.

Gramatická transformace – záměna gramatického statusu větných konstrukcí – záměna trpného rodu činným

„whereas the Russian Government and the governments of the North Caucasus republics can therefore be proud of the important role played by such organisations,“

„в то время как Правительство России и правительства северокавказских республик могут поэтому гордиться важной ролью, которую играют подобные организации;“

„Where one of the Parties fails to appoint an arbitrator within two months from the receipt of the other Parties notification of submitting the dispute to the arbitration tribunal or where no agreement can be found, within two months from their appointment“

„Если в течение двух месяцев со дня получения уведомления одной Стороны о передаче спора в арбитраж другая Сторона не назначит арбитра, либо если в течение двух месяцев после назначения арбитры обеих Сторон не придут к соглашению относительно третьего арбитра,“

V tomto případě byl trpný rod přeložen rodem činným. Angličtina totiž obecně v odborném stylu velmi často trpný rod používá.

Gramatická transformace – slovosledná transformace

„Without prejudice to the agreements on the status of forces referred to in paragraph 1 of this Article, the Russian Party shall exercise jurisdiction over the Russian military contingent.“

„Российская Сторона осуществляет юрисдикцию над российским воинским контингентом без ущерба для соглашений о статусе сил, упомянутых в пункте 1 настоящей статьи.“

Zde si můžeme všimnout, že anglická a ruská věta jsou od sebe, co se týče slovosledu, úplně odlišné. Začínají i končí různými částmi věty. To nám napovídá, že každý jazyk považuje za důležité jiné informace. Jako celek však věty v obou jazycích působí kompaktně.

Lexikálně-gramatická transformace – rozšiřující překlad

“, *and whereas NGOs which are independent of national governments are important for the development of civil society*,”

„ *и в то время как неправительственные организации, независимые от национальных правительств, являются важными элементами развития гражданского общества*,“

„... *for the purpose of supporting the EU operation by way of air transportation, subject to any implementing conditions set up in the implementing arrangements referred to in Article 6 of this Agreement.*”

„ ... *в целях поддержки выполнения операции ЕС путем осуществления воздушных перевозок, с соблюдением условий, оговоренных в договоренностях о выполнении, указанных в статье 6 настоящего Соглашения.*“

Jak již bylo uvedeno na začátku analytické části této práce, ruština má sklony k víceslovnosti. Ta jí zaručuje větší přesnost a jasnost vyjadřování. Proto si můžeme povšimnout slov „*элементами*“, „*выполнения*“ a „*осуществления*“, která jsou v ruském překladu oproti anglickému originálu navíc.

Lexikálně-gramatická transformace – zjednodušující překlad

The arbitration tribunal shall decide ex aequo et bono.

Арбитраж выносит решение по справедливости.

„*Ex aequo et bono*“ je latinský název pro „*spravedlivě a řádně*“. Zatímco v českém překladu překladatel tento termín nepřekládá a ponechává jeho znění také v latině, ruština si zvolila latinskou verzi vypustit a ponechat volný překlad.

Lexikálně-gramatická transformace – modulace

„whereas torture and ill-treatment and arbitrary detention are common;”

„в то время как пытки, жестокое обращение и произвольные задержания под стражей по-прежнему являются распространенной практикой,”

V tomto případě nejde jen o rozšiřující překlad nebo multiverbizaci, ale i význam pojmenování je odlišný, i když příčina a následek jsou stejné. Překladatel tedy zvolil odlišný výrazový prostředek pro jeden a ten samý jev. Ruština má v tomto ohledu větší svobodu než čeština, kde jsme ani jeden příklad modulace nenašli.

Lexikálně-gramatická transformace – antonymický překlad

„whereas the work of human rights organisations such as Memorial is essential for the creation of a stable and free society in Russia”

„В то время как работа правозащитных организаций, таких, как «Мемориал», является неотъемлемым элементом в создании стабильного и свободного общества в России“

Zde mluvíme o podobném případě jako výše u modulace. Překladatel zvolil slovo v záporném významu, což ale dává stejný smysl jako anglické slovo kladné. Výsledek je tedy stejný, jen v ruštině lépe znějící než původní kladná konstrukce.

Co se týče srovnávacího plánu anglicko-ruského, závěrem je třeba podotknout, že s největšími rozdíly se setkáváme v oblasti rozšiřujícího překladu, kdy ruština má tendenci doplňovat informační základ daného pojmenování o další slova, nejčastěji podstatná jména, která tak dodávají konstrukci větší jednoznačnost a přesnost.

ZÁVĚR

Tato práce je založena na analýze překladů odborných právních textů směrnic Evropské unie. Zaměřuje se na odborný právní styl, rozebírá jeho charakteristické rysy, analyzuje samotný překlad do češtiny a ruštiny a text anglického originálu a tyto tři porovnává.

Cílem naší práce je proniknout do problematiky anglického, ruského a českého odborného právního stylu, vytvořit teoretický základ pro analýzu překladů. Tato analýza překladů pak popisuje hlavní jevy, které jsou typické pro odborný právní styl jednotlivých jazyků. Vytváří analýzu v anglicko-českém a anglicko-ruském porovnávacím plánu v oblasti lexikální, morfologické a translatologické.

Celá práce je koncipována do dvou hlavních částí, teoretické a praktické. Ty jsou dále členěny do sedmi dalších kapitol. První část, teoretická, si klade za cíl seznámit čtenáře s odborným právním stylem, s jeho vlastnostmi a s možnostmi jeho překladu. Je rozdělena do pěti kapitol: o Evropské unii, jejích institucích, dokumentech a vnějších vztazích, o lingvistice v právní vědě, o právním stylu a právním jazyce a o překladu právního jazyka. Součástí kapitoly o právním jazyce je také podkapitola zabývající se terminologií, v níž jsme kladli důraz také na shrnutí možných způsobů tvoření terminologických spojení. V druhé, praktické části, jsme se zabývali komentářem překladů směrnic EU a jejich analýzou z hlediska lexikálního, gramatického a translatologického.

V lexikální analýze jsme srovnávali termíny z hlediska způsobů jejich tvoření a také podle počtu členů tedy termíny jednoslovné a víceslovné. Zjistili jsme, že existují případy, kdy jsou termíny vytvořeny stejným způsobem. Například odvozený termín v angličtině byl často vytvořen pomocí odvozování i v ruštině a češtině. „*Disclosure*“ – „*разглашение*“ – „*vyzrazení*“. Zde byly všechny tři termíny vytvořeny pomocí předpony. Naopak u příkladu „*fishery*“ – „*рыболовство*“ – „*rybolov*“ je anglický termín odvozený od slova „*fish*“ a přípony „*ery*“, ovšem v češtině i ruštině je termín shodně vytvořen pomocí skládání. Dále je zajímavý příklad „*Member state*“ – „*государство-член*“ – „*členský stát*“, kde v angličtině a češtině jsou dvouslovné termíny shodně motivovány a dodržují shodný přívlastek. Naopak v ruštině se sousloví spojilo v jedno pomocí pomlčky a vznikl složený termín v přívlastku neshodném.

V závěru bychom rádi upozornili na některé obtížné jevy, se kterými jsme se při srovnávání odborného textu z angličtiny do ruštiny a do češtiny setkali. Začneme z hlediska gramatického. Gramatická analýza se v naší práci skládá z části morfologické

a syntaktické. Jak jsme se již zmiňovali, odborný text ve všech třech jazycích se vyznačuje jeho zhuštěností a je velmi nominální. Podstatná jména tvoří největší část ze všech slovních druhů. Hojně se zde vyskytují slovesná podstatná jména, substantiva abstraktní a substantivní řetězce, které jsou ale v češtině často rozvolněny slovesem nebo předložkou. Dále se zabýváme přídavnými jmény, kde v odborných textech velmi důležitá jsou tzv. zájmenná slova. V ruštině jsou to hlavně slova jako: „*данный*“, „*следующий*“, „*вышеуказанный*“. V angličtině je to v největší míře slovní spojení „*as follows*“. Jedná se o tzv. orientátory, které se do češtiny překládají zájmeny „*tento*“, „*tato*“, „*tyto*“. Dále jsme se krátce zmínili o číslovkách a uvedli si problematiku psaní číslovek řadových a datumů. Prostředky kondenzace ruských odborných vět jsou hlavně participia a přechodníky. Tyto vytváří polovětné konstrukce a mohou se překládat řadou jiných jazykových prostředků. Angličtina pro kondenzaci využívá gerundia a infinitiv, ale je také velmi nominální. Pro angličtinu i ruštinu je společné využívání verbonominálních spojení. V angličtině to zpravidla jsou frázová slovesa. Tato se do češtiny nejčastěji překládají pomocí verbalizace, to znamená slovesem. Například „*to take part in*“ se do češtiny přeloží zvrátným slovesem „*zúčastnit se*“, ruské spojení „*совершать миссию*“ českým slovesem „*migrovat*“. Ruština se, oproti češtině, vyznačuje také větším využíváním předložkových spojení tam, kde je čeština nahradí pouze pádem. Na druhou stranu angličtina, jako jazyk germánské rodiny, místo pádových koncovek, které jsou v češtině a ruštině nenahraditelné, používá předložky pro zřetelnost, jaké jsou mezi slovy vazby a vztahy. Uvedme si příklad anglické věty s mnoha předložkami, které ruština čeština nahradí pádovými koncovkami: „*The EU, represented by the Presidency of the Council of the European Union.*” - „*EC, представленный страной, председательствующей в Совете ЕС.*” – „*EU, zastoupená předsednictvím Rady Evropské unie.*“. V syntaktické části jsme se zabývali větnými členy, slovosledem, typy souvětí podřadných, vsuvkami atd.

V poslední kapitole praktické části uvádíme translatologický rozbor z hlediska překladatelských transformací v porovnávacím plánu anglicko-českém a anglicko-ruském. V prvním zmíněném lze konstatovat, že nejvíce se vyskytovala dekonkondenzace a záměna trpného rodu za činný a záměna slovosledu. V porovnávacím plánu anglicko-ruském byly nejčastější tyto překladatelské transformace: rozšiřující překlad, záměna trpného rodu za činný a záměna shodného přívlastku za neshodný. U rozšiřujícího překladu je třeba podotknout, že ruština má tendenci doplňovat informační základ daného pojmenování o další slova, nejčastěji podstatná jména, která tak dodávají konstrukci větší jednoznačnost

a přesnost. Pro větší jasnost si uveďme příklad: “*on cooperation in fisheries and the conservation of the living marine resources in the Baltic Sea*” „*о сотрудничестве в области рыболовства и сохранения живых морских ресурсов в Балтийском море*“.

Magisterská diplomová práce byla obohacující zejména v oblasti studia sekundární literatury a jejího využití v praxi. Práce byla pro mne velkým přínosem, co se týče porovnávání oficiálních překladů směrnic EU, protože zdůraznila mnohá úskalí a problémy tohoto oboru. Předně seznámení se s odbornou terminologií z oblasti práva, tak ze sféry právních systému jednotlivých zemí a Evropské unie, bylo užitečné pro praktické využití.

RESUMÉ

В данной работе мы занимались анализом переводов директив ЕС из английского на русский и чешский язык. Наша цель – составить компактную теоретическую основу по теме правовые рамки и язык права Евросоюза и последовательно сделать лексический, грамматический и транслатологический анализ данных переводов.

Настоящая дипломная работа состоит из двух главных частей, всего, из семи глав и приложения. Первая часть – теоретическая, в которой мы уделяли внимание, прежде всего, научному стилю, административному подстилю и стилю правовых документов, его характеристике, проблематике его перевода, терминологии в стиле правовых документов и т. д. Во второй, практической части мы делали анализ английского текста, который считается исходным, так как все документы ЕС составлены сначала на английском языке и потом переводятся на дальнейшие языки ЕС или языки государств, заключивших внутренние договоры с ЕС. Точка зрения анализа – лексическая, грамматическая и транслатологическая. В данной работе сравниваем английский язык с чешским и английский с русским.

В первой главе первой части говорим о структуре Евросоюза, его праву и документах, внешних отношениях, именно о методах заключения внешних соглашений. Что касается документов ЕС, в данной главе приводим перечисление основных и важных документов, которые значительно влияли на общий образ Евросоюза, как его знаем сегодня. Далее говорим о институтах Евросоюза, кратко познакомляемся с Европейским парламентом, с Европейским советом, Европейской комиссией, с судом Европейского союза и с Европейской счётной палатой. В данной части занимаемся тем, какие компетенции у каждой из институций, где их место нахождения, сколько она имеет членов, как и кем они избраны и на какой срок. Далее мы занимаемся внешними отношениями ЕС в общем, именно о процессе заключения внешних соглашений.

Вторая глава посвящена лингвистике в области правоведения. Здесь занимаемся проблемой, как согласовать терминологию правоведения отдельных государств-членов с требованиями ЕС. Покажем, как термины ЕС помогают определить термины в других языках, с помощью калкирования. Далее излагаем мнение, что язык правоведения имеет две основные функции – прескриптивную, которая

укрепляет обязательные нормы поведения и дескриптивную, которая только сообщает содержание правовых документов.

В третьей главе описываем стиль правовых документов. Сначала мы его определяем вообще и потом занимаемся характерными чертами стилей правовых документов каждого из нами анализированных языков, значит английского, русского и чешского языков.

Например, язык британских законов остро критикуется за его устаревший характер и сложность изложения. Но до сих пор его не изменили, потому что боятся, чтобы таким поступком могли дать возможность неправильной интерпретации права. Поэтому, в английском языке правовых документов можно найти устаревшие конструкции и предлоги, которые не используются в нейтральной речи. Английский научный текст, как и тексты других научных языков, является очень номинальным. Часто встречаются абстрактные слова и полнозначные глаголы. Что касается глаголов, в текстах очень часто появляются глаголы „such“ и „may“, которые выражают приказ или запрет.

Язык русских правовых документов принадлежит к административному стилю, и поэтому несет следующие характерные черты: сжатость изложения, стандартное распределение материала, широкое использование терминологии и клише, использование отглагольных существительных, секундарных предлогов, сложных союзов и словосочетаний, толковый характер текста и номинальность изложения. Далее встречается прямой порядок слов, тенденция к сложным предложениям, которые показывают логическую связь одного предложения с другим. В административных текстах отсутствие экспрессивности и индивидуализация текста очень низка. Очень важно то, что правовые документы сохраняются исключительно в письменном виде.

Язык чешских правовых документов тоже относится к административному подстилю, поэтому имеет общие черты с английским и русским языками. Текст чешских правовых документов насыщен информацией и имеет логическую структуру. С лексической точки зрения часто используются термины, клише, словосочетания и шаблоны. Слова повторяются, потому что художественная точка зрения не важна. Что касается морфологии, преобладают имена существительные,

но часто встречаются также местоимения, секундарные предлоги и союзы. В синтаксисе преобладают сложные предложения.

Четвертая глава отведена языку правоведения. Сначала определяем термины стиль правовых документов и язык правоведения или язык правовых документов. Далее занимаемся контекстуальной интерпретацией, значит развиваем мысль, что каждое слово зависит от своего контекста. Потом определяем термины правовой (právní) и юридический (právnícký). Термины отличаются своим происхождением. В другой части данной главы фокусируемся на функции языка правоведения. Основной функцией является сообщение информации, но далее существует пять следующих функций: номинативная, креативная, терминологическая, перформативная, дискурсивная функции. В данной части еще выделяем два типа языка и из этого исходят два типа перевода. Речь идет о переводе интрасемиотическом и интерсемиотическом. Интрасемиотический перевод – это внутренний перевод в рамках одного языка, с одной семиотической степени в другую. Интерсемиотический перевод является переводом в расширенном смысле слова, значит с одного национального языка в другой.

Лексикальный аспект языка правоведения занимается словарным запасом языка правоведения в общем. Сначала рассматривает специальную компетенцию переводчика, на основе которой он понимает нюансы текста и отражает их в своей работе и понимании контекста вообще. Специальная компетенция переводчика проявляется на трех уровнях: уровень общего словарного запаса, уровень обычного словарного запаса и уровень специализированного словарного запаса.

Далее до данной части входит терминология, именно правовые термины. Как уже было сказано, терминология типична для научного стиля. Описываем функции терминологии, среди которых можно назвать следующие: внедренность, современность, интернациональность и благозвучность термина. Характеризуем также специфические черты термина, как краткость, точность, однозначность, систематичность, фиксированное содержание. Термины делятся по разным характеристикам, например, по происхождению, по структуре, по способу образования, по области использования и т. д. Мы тоже выделили чешскую терминологию по способу образования на: морфологическую форму образования с помощью деривации, композиции, аббревиации, дальше на синтаксическую форму

образования, семантическую форму и форму заимствования терминов из иностранных языков.

В следующей части занимаемся проблематикой стилистического аспекта языка правоведения. Уделяем внимание отсутствию синонимов в правовых документах, чтобы избежать неправильной интерпретации. Сжатость и краткость предложений желательна, для ясной структуры и точности выражения, но в действительности используются очень длинные сложные предложения, чтобы предотвратить неправильную интерпретацию. В правовой язык далее включаем словосочетания и языковые шаблоны. Их функция заключается в описании правовой действительности и таким образом способствуют терминам.

В пятой главе занимаемся проблематикой перевода языка правоведения. В введении приводим несколько мнений видных лингвистов по теме переводимости и непереводимости текста. В другой части данной главы уделяем внимание более подробно межъязыковому переводу, потому что он для нашего анализа важнее. Большой проблемой при переводе правовых текстов с одного национального языка на другой является различие правовых систем отдельных государств. Поэтому необходимо, чтобы переводчик имел соответствующие правовые знания и компетенции данных языков. Дальнейшей важной проблемой является перевод терминов. Согласно одной точке зрения, в некоторых случаях можно термины эквивалентно перевести, но в большинстве случаев термины не имеют точных эквивалентов. Согласно другой точке зрения, термины нельзя переводить, а просто заменять друг другом. Сторонники данной теории утверждают, что каждая развитая дисциплина имеет хорошо разработанную систему терминов, которые по сути интернациональны.

В последней части пятой главы, значит главы, посвященной переводу, уделяем внимание переводческим трансформациям. Данная часть содержит разделение переводческих трансформаций, исходящее из книг нескольких авторов. Вообще можно выделить следующие переводческие трансформации: модуляция, транспозиция, калькирование, заимствование, транскрипция и транслитерация, субституция, эквивалентность, адаптация. Все наименования описываем и в практической части приводим еще другой тип разделения переводческих трансформаций. Переводческими трансформациями кончается теоретическая часть нашей дипломной работы.

Практическая часть посвящена лексическому, грамматическому и транслатологическому анализу документов ЕС. В шестой главе занимаемся способами образования слов и терминов. Чаще всего речь идет о морфологической форме образования с помощью деривации, композиции, аббревиации, дальше о синтаксической форме образования, семантической форме и форме заимствования терминов из иностранных языков. К каждому типу образования приводим примеры из избранных соглашений во всех трех языках. Термины, образованные с помощью деривации, формируются прежде всего с помощью префиксов или суффиксов. Термины, образованные с помощью композиции, встречаются чаще всего. Они, как правило, состоят из двух слов, которые самостоятельно имеют другое значение, чем составленный термин.

Грамматический анализ включает анализ частей речи, значит, имен существительных, имен прилагательных, числительных, глаголов, предлогов и союзов, которые встречались в наших текстах. Относительно имен существительных, типичны субстантивные цепи, отглагольные существительные и абстрактные существительные. Имена прилагательные имеют определительную функцию, так как уточняют имена существительные. В английском и русском языках встречаются так называемые контекстуальные прилагательные или ориентиры, которые способствуют читателю лучше ориентироваться в тексте. До чешского языка переводятся местоимениями. В русском языке типичны краткие формы прилагательных, переводу которых уделяем внимание. Что касается числительных, они встречаются в наших текстах очень часто, поэтому мы занимались способом написания даты и порядковых числительных. Как уже было сказано, глаголы имеют ослабленную функцию, так как в научном тексте говорится больше о понятиях, чем о процессах. Глаголы находятся прежде всего в форме глагольно-именных словосочетаний, деепричастий, причастий, модальных глаголов с инфинитивами. В английском языке очень часто встречаются в страдательном залоге. Чаще всего глаголы встречаются в настоящем времени. Что касается предлогов, в текстах во всех языках появляются примарные и секундарные предлоги. В английском языке можно найти большее число предлогов, так как в английском отсутствие падежей, что компенсируется предлогами. В английском языке также много устаревших предлогов, как *hereinafter*”, *“hereafter”* и так далее. Союзы

встречаются сложносочиненные и подчиненные союзы в английском, русском и чешском языке.

В транслатологическом анализе занимаемся переводческими трансформациями, во первых в сравнительном плане английско-чешском и во вторых в плане английско-русском. В первоупомянутом плане встречались более всего следующие переводческие трансформации: декондензация, замена порядка слов и замена страдательного залога за действительный залог. В английско-русском плане встречались чаще всего расширительный перевод, замена страдательного залога за действительный залог и замена согласованного определения за несогласованное.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Antologie: GROMOVÁ, Edita a HRDLIČKA, Milan a VILÍMEK, Vítězslav. *Antologie teorie odborného překladu*. 2. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2007. ISBN 978-80-7368-383-2.
- [2] BEČKA, Josef, V. *Česká stylistika*. Praha 1992. ISBN: 80-200-0020-8. Academia, nakladatelství Československé akademie věd.
- [3] ČECHOVÁ, Marie a kolektiv. *Současná česká stylistika*. Praha 2003. ISBN: 80-86642-00-3. ISV nakladatelství.
- [4] ČERNÝ, Jiří. *Úvod do studia jazyka*. Olomouc 1998. ISBN: 80-85839-24-5. Nakladatelství Rubico.
- [5] FILIPEC, Josef. *Česká synonyma z hlediska stylistiky a lexikologie*. Praha 1961. Nakladatelství Československé akademie věd.
- [6] FIŠER, Zbyněk. *Překlad jako kreativní proces*. Brno 2009. ISBN: 978-80-7294-343-2. Vydavatelství Host.
- [7] HLOUCH, Lukáš. *Teorie a realita právní interpretace*. Plzeň 2011. ISBN: 978-80-7380-303-2. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o.
- [8] HORÁLEK, Karel. *Kapitoly z teorie překládání*. Praha 1957. Státní pedagogické nakladatelství Praha.
- [9] HOUSE, Juliane. *Translation*. Oxford 2009. ISBN:978-0-19-4389228. Oxford University Press.
- [10] HRDLIČKA, Milan. *Překladatelské miniatury*. Praha 1995. ISBN: 80-7066-987-X. Univerzita Karlova, vydavatelství Karolinum Praha.
- [11] HUBÁČEK, Jaroslav. *Úvod do stylistiky českého jazyka*. Ostrava 1985. Pedagogická fakulta v Ostravě.
- [12] HUBÁČEK, Josef. *Učebnice stylistiky*. 1. vyd. Praha 1987. Státní pedagogické nakladatelství, n. p.
- [13] KNITTLOVÁ, Dagmar a kolektiv. *Překlad a překládání*. Olomouc 2010. ISBN: 978-80-244-2428-6. 1.vydání. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta.

- [14] KROBOTOVÁ, M. LUPÍNKOVÁ, N. *Úvod do stylistiky I*. Olomouc 1987. Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta.
- [15] MOUNIN, Georges. *Teoretické problémy překladu*. Praha 1999. ISBN: 80-7184-733-X. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum.
- [16] PALÁČEK, Milan. *Základní dokumenty Evropské unie*. Český Těšín 2005. ISBN: 80-7365-071-1. Poradce s.r.o.
- [17] POŠTOLKOVÁ, Běla a ROUDNÝ, Miroslav a TEJNOR, Antonín. *O české terminologii*. 1. vyd. Praha: Academia, nakladatelství Československé akademie věd, 1983.
- [18] SVOBODA, Pavel. *Právo vnějších vztahů Evropské Unie*. Praha 1999. ISBN: 80-7201-192-8. Linde Praha, a.s. – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka.
- [19] ŠIŠKOVÁ, Naděžda. *Základy ruského práva a ruské právnické terminologie*. Praha 2006. ISBN:80-7201-604-0. Linde Praha, a.s. – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka.
- [20] TOMÁŠEK, Michal. *Překlad v právní praxi*. Praha 2003. ISBN: 80-7201-427-7. Linde Praha, a.s. – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka.
- [21] TÝČ, Vladimír. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. Praha 2004. ISBN: 80-7201-478-1. Linde Praha, a.s. – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka.
- [22] VYSLOUŽILOVÁ, Eva. MACHALOVÁ, Milena. *Cvičebnice překladu pro rusisty*. Olomouc 2011. ISBN: 978-80-244-2854-3. Univerzita Palackého v Olomouci.
- [23] VYSTRČILOVÁ, Renata. *Selected Topics From the European Union*. Olomouc 2001. ISBN:80-244-0300-5. Univerzita Palackého v Olomouci.
- [24] ŽVÁČEK, Dušan. *Kapitoly z teorie překladu I (odborný překlad)*. 1. vyd. Olomouc 1995. ISBN: 80-7067-489-X. Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci.

- [25] РОЗЕНТАЛЬ, Д. Э. *Практическая стилистика русского языка*. Москва: Издательство «Высшая школа», 1974.
- [26] СВИНЦОВА, И. Ю. *Культура русской речи и практическая стилистика русского языка*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2004. ISBN 80-7041378-6.

<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>

<http://www.memo.ru/d/2536.html>

<http://eu-law.ru/2010/12/соглашение-об-участии-рф-в-военной-опе/>

http://www.mid.ru/BDOMP/spd_md.nsf/0/DE3E10158207975C442579B5003660C9

<http://www.russianmission.eu/ru/novosti/soglashenie-rossiya-es-o-zashchite-sekretnoi-informatsii>

SEZNAM PŘÍLOH

Agreement between the European Union and the Russian Federation on the participation of the Russian Federation in the European Union military operation in the Republic of Chad and in the Central African Republic (EUFOR Tchad/RCA)

Соглашение между Российской Федерацией и Европейским союзом об участии Российской Федерации в военной операции Европейского союза в Республике Чад и Центральноафриканской Республике (ЕУФОР ЧАД/ЦАР)

Dohoda mezi Evropskou unií a Ruskou federací o účasti Ruské federace na vojenské operaci Evropské unie v Čadské republice a ve Středoafričké republice (operace EUFOR Tchad/RCA)

European Parliament resolution of 21 October 2010 on the situation of human rights in the North Caucasus (Russian Federation) and the criminal prosecution against Oleg Orlov

Резолюция Европейского Парламента о ситуации с правами человека на Северном Кавказе (Российская Федерация) и уголовном преследовании Олега Орлова

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 21. října 2010 o situaci lidských práv v Severním Kavkazu (Ruská federace) a trestním stíhání proti Olegu Orlovi

Agreement between the Government of the Russian Federation and the European Union on the protection of classified information

Соглашение между Правительством Российской Федерации и Европейским союзом о защите секретной информации

Dohoda mezi vládou Ruské federace a Evropskou unií o ochraně utajovaných informací

Agreement between the European Community and the Government of the Russian Federation on cooperation in fisheries and the conservation of the living marine resources in the Baltic Sea

Соглашение между Правительством Российской Федерации и Европейским Сообществом о сотрудничестве в области рыболовства и сохранения живых морских ресурсов в Балтийском море

Dohoda mezi Evropským společenstvím a vládou Ruské federace o spolupráci v oblasti rybolovu a zachování živých mořských zdrojů v Baltském moři

PŘÍLOHA P I: DOHODA O ÚČASTI RUSKÉ FEDERACE NA VOJENSKÉ OPERACI EU V ČADSKÉ REPUBLICE A VE STŘEDOAFRICKÉ REPUBLICE

Agreement between the European Union and the Russian Federation on the participation of the Russian Federation in the European Union military operation in the Republic of Chad and in the Central African Republic (EUFOR Tchad/RCA)	Соглашение между Российской Федерацией и Европейским Союзом об участии Российской Федерации в военной операции Европейского Союза в Республике Чад и Центральноафриканской Республике (ЕУФОР ЧАД/ЦАР)	Dohoda mezi Evropskou unií a Ruskou federací o účasti Ruské federace na vojenské operaci Evropské unie v Čadské republice a ve Středoafrické republice (operace EUFOR Tchad/RCA)
THE EUROPEAN UNION (EU), of the one part, and	РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ, с одной стороны, и	EVROPSKÁ UNIE (EU) na jedné straně a
THE RUSSIAN FEDERATION of the other part, hereinafter referred to as the "Parties",	ЕВРОПЕЙСКИЙ СОЮЗ (ЕС), с другой стороны, далее именуемые "Стороны",	RUSKÁ FEDERACE na straně druhé, dále jen "strany",
TAKING INTO ACCOUNT:	ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ:	BEROUCHE NA VĚDOMÍ:
the United Nations Security Council Resolution 1778 (2007) of 25 September 2007 authorising the EU to deploy forces in the Republic of Chad and in the Central African Republic,	резолюцию Совета Безопасности Организации Объединенных Наций 1778 (2007) от 25 сентября 2007 года, разрешающую ЕС развертывание сил в Республике Чад и Центральноафриканской Республике,	rezoluci Rady bezpečnosti OSN 1778 (2007) ze dne 25. září 2007, kterou se EU zmocňuje rozmístit síly v Čadské republice a ve Středoafrické republice,
the adoption by the Council of the European Union of Joint Action 2007/677/CFSP of 15 October 2007 on the European Union military operation in the Republic of Chad and in the Central African Republic (EUFOR Tchad/RCA),	принятие Советом Европейского союза Плана совместных действий 2007/677/CFSP от 15 октября 2007 года о проведении военной операции Европейского союза в Республике Чад и в Центральноафриканской Республике (ЕУФОР Чад/ЦАР),	přijetí společné akce 2007/677/SZBP ze dne 15. října 2007 o vojenské operaci Evropské unie v Čadské republice a ve Středoafrické republice (EUFOR Tchad/RCA) Radou Evropské unie,
Political and Security Committee Decision CHAD/1/2008 of 13 February 2008 on the acceptance of third States' contributions to the European Union	решение Комитета по политическим вопросам и безопасности СНАО/1/2008 о согласии с участием третьих государств в военной операции	rozhodnutí Politického a bezpečnostního výboru CHAD/1/2008 ze dne 13. února 2008 o přijetí příspěvků třetích států na vojenskou operaci Evropské

military operation in the Republic of Chad and in the Central African Republic and Political and Security Committee Decision CHAD/2/2008 of 18 March 2008 on the setting up of the Committee of Contributors for the European Union military operation in the Republic of Chad and in the Central African Republic, both as amended by Political and Security Committee Decision CHAD/3/2008 of 14 May 2008,

Европейского союза в Республике Чад и в Центральноафриканской Республике и решение Комитета по политическим вопросам и безопасности CHAD/2/2008 об учреждении Комитета участников для осуществления военной операции Европейского союза в Республике Чад и в Центральноафриканской Республике, с поправками, внесенными в них решением Комитета по политическим вопросам и безопасности CHAD/3/2008 от 14 мая 2008 года,

unie v Čadské republice a ve Středoafričké republice a rozhodnutí Politického a bezpečnostního výboru CHAD/2/2008 ze dne 18. března 2008 o zřízení Výboru přispěvatelů na vojenskou operaci Evropské unie v Čadské republice a ve Středoafričké republice, obě ve znění rozhodnutí Politického a bezpečnostního výboru CHAD/3/2008,

WHEREAS:

(1) The Secretary General of the Council of the EU/High Representative for the Common Foreign and Security Policy, by letter of 7 December 2007, invited the Russian Federation to consider a possible participation in the EU operation in Chad and in the Central African Republic.

(2) The Russian Federation expressed its willingness to consider a possible participation by letter dated 23 April 2008.

(3) The Secretary General of the Council of the EU/High Representative for the Common Foreign and Security Policy and the Minister of Foreign Affairs of the Russian Federation issued a joint statement on 29 April 2008 on mutual cooperation in crisis management operations,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1

Participation in the operation

1. The Russian Party shall participate in the operation conducted by the European Union under the UN Security Council Resolution 1778 (2007) and in accordance with Joint Action 2007/677/CFSP of 15 October 2007 on the European Union military operation

УЧИТЫВАЯ, ЧТО:

(1) Генеральный секретарь Совета ЕС/ Высокий представитель по вопросам общей внешней политики и безопасности письмом от 7 декабря 2007 г. пригласил Российскую Федерацию рассмотреть возможность участия в операции ЕС в Чаде и Центральноафриканской Республике,

(2) Российская Федерация в письме от 23 апреля 2008 г выразила свою готовность рассмотреть возможность такого участия,

(3) Генеральный секретарь Совета ЕС/ Высокий представитель по вопросам внешне(3) внешней политики и безопасности и Министр иностранных дел Российской Федерации приняли 29 апреля 2008 г. совместное заявление о взаимодействии в операциях по кризисному урегулированию,

СОГЛАСИЛИСЬ О НИЖЕСЛЕДУЮЩЕМ:

Статья 1

Участие в операции

1. Российская Сторона участвует в операции, осуществляемой Европейским союзом на основании резолюции Совета Безопасности ООН 1778 (2007) и в соответствии с Планом совместных действий 2007/677/CFSP от 15 октября 2007 года о

VZHLEDEM K TĚMTO DŮVODŮM:

(1) Generální tajemník Rady EU, vysoký představitel pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku vyzval v dopise ze dne 7. prosince 2007 Ruskou federaci, aby zvážila možnou účast na operaci EU v Čadu a ve Středoafričké republice.

(2) V dopise ze dne 23. dubna 2008 Ruská federace uvedla, že je ochotna zvážit svou možnou účast.

(3) Generální tajemník Rady EU, vysoký představitel pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a ministr zahraničních věcí Ruské federace vydali dne 29. dubna 2008 společné prohlášení o vzájemné spolupráci při operacích pro řešení krizí,

SE DOHODLY TAKTO:

Článek 1

Účast na operaci

1. Ruská strana se účastní operace vedené Evropskou unií podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN 1778 (2007) a v souladu se společnou akcí 2007/677/SZBP ze dne 15. října 2007 o vojenské operaci Evropské unie v Čadské republice a ve Středoafričké republice (EUFOR

in the Republic of Chad and in the Central African Republic (EUFOR Tchad/RCA) (hereinafter referred to as the EU operation) and the operation plan of 18 January 2008 by providing the military contingent of the military forces of the Russian Federation (hereinafter referred to as the Russian military contingent) for the purpose of supporting the EU operation by way of air transportation, subject to any implementing conditions set up in the implementing arrangements referred to in Article 6 of this Agreement. Air transportation shall be performed using the aircrafts of the Russian military contingent for the purposes of securing the lives and safety of European Union-led Forces (EUFOR) and the United Nations Mission in the Central African Republic and Chad (MINURCAT) personnel through the transport of EUFOR and MINURCAT personnel, transport of cargo, and search and rescue work with respect to the EUFOR and MINURCAT personnel.

2. The contribution by the Russian Party to the EU operation shall be without prejudice to the decision-making autonomy of the European Union.

3. The Russian Party shall ensure that the Russian military contingent undertakes its mission in accordance with:

- Joint Action 2007/677/CFSP referred to in paragraph 1 of this Article,

- any implementing arrangements to be agreed by both Parties.

4. The personnel of the Russian military contingent will apply the Rules of Engagement of the EU operation so far as they do not conflict with the Russian legislation. Possible caveats/restrictions to the Rules of Engagement set by the Russian Party will be officially specified for the EU Operation Commander.

проведении военной операции Европейского союза в Республике Чад и в Центральноафриканской Республике (ЕУФОР Чад/ЦАР) (далее именуемой "операция ЕС") и Планом операции от 18 января 2008 г., посредством предоставления воинского формирования Вооруженных Сил Российской Федерации (далее именуемого "российский воинский контингент") в целях поддержки выполнения операции ЕС путем осуществления воздушных перевозок, с соблюдением условий, оговоренных в договоренностях о выполнении, указанных в статье 6 настоящего Соглашения. Воздушные перевозки выполняются воздушными судами российского воинского контингента в целях обеспечения жизнедеятельности и безопасности персонала сил ЕС (ЕУФОР) и миссии ООН в Центральноафриканской Республике и Республике Чад (МИНУРКАТ) и включают транспортировку персонала ЕУФОР и МИНУРКАТ, грузов, а также работы по поиску и спасанию персонала ЕУФОР и МИНУРКАТ.

2. Участие Российской Стороны в операции ЕС не затрагивает автономию Европейского союза в принятии решений.

3. Российская Сторона обеспечивает, чтобы российский воинский контингент выполнял свои задачи в соответствии с:

- Планом совместных действий 2007/677/CFSP, упомянутым в пункте 1 настоящей статьи;

- любыми договоренностями о выполнении, согласованными между Сторонами.

4. Персонал российского воинского контингента будет применять Правила применения силы операции ЕС в той мере, в какой они не вступают в противоречие с российским законодательством. О возможных ограничениях применения этих Правил, установленных Российской Стороной, официально

Tchad/RCA) (dále jen "operace EU") a operačním plánem ze dne 18. ledna 2008 poskytnutím vojenského kontingentu ozbrojených sil Ruské federace (dále jen "ruský vojenský kontingent") za účelem podpory operace EU prostřednictvím letecké přepravy, s výhradou veškerých prováděcích podmínek stanovených v prováděcích opatřeních uvedených v článku 6 této dohody. Leteckou přepravu vykonávají letadla ruského vojenského kontingentu za účelem ochrany životů a bezpečnosti personálu sil pod vedením Evropské unie (EUFOR) a mise Organizace spojených národů ve Středoafrické republice a v Čadu (MINURCAT) prostřednictvím přepravy personálu EUFOR a MINURCAT a nákladu a prostřednictvím pátracích a záchranných činností souvisejících s personálem EUFOR a MINURCAT.

2. Příspěvkem ruské strany k operaci EU není dotčena rozhodovací samostatnost Evropské unie.

3. Ruská strana zajistí, aby ruský vojenský kontingent plnil své úkoly v souladu:

- se společnou akcí 2007/677/SZBP uvedenou v odstavci 1 tohoto článku,

- s veškerými prováděcími opatřeními, na nichž se obě strany dohodnou.

4. Na personál ruského vojenského kontingentu se budou vztahovat pravidla zapojení týkající se operace EU, jestliže nejsou v rozporu s ruskými právními předpisy. Případné výhrady či omezení uplatněné ruskou stranou v souvislosti s pravidly zapojení budou veliteli operace EU oficiálně upřesněny.

сообщается Командующему операцией ЕС.

5. The Russian military contingent shall carry out its duties and conduct itself in accordance with the objectives and mandate of the EU operation as provided for in the UN Security Council Resolution 1778 (2007).

6. The Russian Party may withdraw its contribution at any time, either at the request of the EU Operation Commander or by decision of the Russian Party, following consultations between the Parties. The Russian Party shall inform the EU Operation Commander in due time of any change to its participation in the EU operation.

Article 2

Status of forces

1. The status of the Russian military contingent shall be governed by the Agreements on the status of forces in force between the European Union and the Republic of Chad, the Central African Republic, the Republic of Cameroon, upon its arrival in the area of operation.

2. Without prejudice to the agreements on the status of forces referred to in paragraph 1 of this Article, the Russian Party shall exercise jurisdiction over the Russian military contingent.

3. A representative of the Russian Party shall take part in the procedures for the settlement in any claims involving the Russian military contingent provided for in the status of forces agreements referred to in paragraph 1 of this Article.

4. The Russian Party shall be responsible for settling any claims linked to the participation of the Russian

5. Российский воинский контингент выполняет свои обязанности и осуществляет деятельность с соблюдением целей и мандата операции ЕС, как они предусмотрены в резолюции Совета Безопасности ООН 1778 (2007).

6. Российская Сторона вправе в любое время, после консультаций между Сторонами, прекратить свое участие в операции ЕС как по просьбе Командующего операцией ЕС, так и по собственному решению. Российская Сторона своевременно информирует Командующего операцией ЕС о любых изменениях, касающихся ее участия в операции ЕС.

Статья 2

Статус сил

1. Статус российского воинского контингента определяется соглашениями о статусе сил, заключенными Европейским союзом с Республикой Чад, Центральноафриканской Республикой, Республикой Камерун, начиная с момента его прибытия в район проведения операции.

2. Российская Сторона осуществляет юрисдикцию над российским воинским контингентом без ущерба для соглашений о статусе сил, упомянутых в пункте 1 настоящей статьи.

3. Представитель Российской Стороны принимает участие в процедурах урегулирования любых претензий, относящихся к российскому воинскому контингенту, как они предусмотрены в соглашениях о статусе сил, указанных в пункте 1 настоящей статьи.

4. Российская Федерация урегулирует претензии, связанные с участием российского воинского

5. Ruský vojenský kontingent plní své povinnosti a jedná v souladu s cíli a mandátem operace EU, které jsou uvedeny v rezoluci Rady bezpečnosti OSN 1778 (2007).

6. Po konzultaci stran může ruská strana svůj příspěvek kdykoliv zrušit, a to na žádost velitele operace EU nebo na základě rozhodnutí ruské strany. Ruská strana včas informuje velitele operace EU o jakékoliv změně své účasti na operaci EU.

Článek 2

Postavení sil

1. Postavení ruského vojenského kontingentu se po příjezdu do oblasti operace řídí platnými dohodami o postavení sil uzavřenými mezi Evropskou unií a Čadskou republikou, Středoafričskou republikou a Kamerunskou republikou.

2. Aniž jsou dotčeny dohody o postavení sil uvedené v odstavci 1 tohoto článku, vykonává ruská strana soudní pravomoc nad ruským vojenským kontingentem.

3. Zástupce ruské strany se účastní řízení za účelem řešení nároků na náhradu škody, které se týkají ruského vojenského kontingentu a jsou uvedeny v dohodách o postavení sil uvedených v odstavci 1 tohoto článku.

4. Ruská strana vyřizuje veškeré nároky na náhradu škody vzniklé v souvislosti s účastí ruského vojenského

military contingent in the EU operation, from or concerning the military personnel of the Russian military contingent. The Russian Party shall be responsible for bringing any action, in particular legal or disciplinary, against any of the military personnel of the Russian military contingent, in accordance with its laws and regulations.

5. The European Union undertakes to ensure that Member States make a declaration as regards the waiver of claims against the Russian Federation for the participation of the Russian Federation in the EU operation, and shall do so when signing this Agreement. This declaration is annexed to this Agreement.

6. The Russian Party undertakes to make a declaration regarding the waiver of claims against any State participating in the EU operation, and shall do so when signing this Agreement. This declaration is annexed to this Agreement.

7. The status of the personnel contributed to the EU operation headquarters in Paris (France) shall be governed by arrangements between the competent authorities of the French Republic and the Russian Federation.

Article 3

Classified information

1. The Russian Party shall protect any EU classified information provided to it within the framework of the EU operation in accordance with the requirements for protecting classified information as established in the legislation of the Russian Federation. To this end, the security classifications of the Parties shall correspond as follows:

контингента в операции ЕС, со стороны военного персонала российского воинского контингента или в отношении него Российская Сторона принимает в соответствии со своими законами и правилами любые меры, в частности судебного или дисциплинарного характера, в отношении военного персонала российского воинского контингента.

5. Европейский союз обязуется обеспечить, чтобы его государства-члены сделали заявление в отношении отказа от претензий к Российской Федерации в связи с участием Российской Федерации в операции ЕС, что должно быть сделано при подписании настоящего Соглашения. Это заявление прилагается к настоящему Соглашению.

6. Российская Сторона обязуется сделать заявление в отношении отказа от претензий к любому государству, участвующему в операции ЕС, что должно быть сделано при подписании настоящего Соглашения. Это заявление прилагается к настоящему Соглашению.

7. Статус персонала, направляемого в штаб операции ЕС в Париже (Франция) определяется договоренностями между компетентными органами Российской Федерации и Французской Республики.

Статья 3

Секретная информация

1. Российская Сторона защищает секретную информацию ЕС, предоставленную ей в рамках операции ЕС, в соответствии с требованиями к защите секретной информации, установленными законодательством Российской Федерации. Для этих целей степени секретности Сторон соотносятся следующим образом:

kontingentu na operaci EU, které uplatnil vojenský personál ruského vojenského kontingentu nebo které se tohoto personálu týkají. Ruská strana odpovídá za zahájení řízení, zejména soudního nebo kárného, proti kterémukoliv příslušníku vojenského personálu ruského vojenského kontingentu, v souladu se svými právními předpisy.

5. Evropská unie se zavazuje zajistit, že její členské státy učiní prohlášení o vzdání se nároků na náhradu škody vůči Ruské federaci v souvislosti s účastí Ruské federace na operaci EU, a učiní tak při podpisu této dohody. Dané prohlášení je připojeno k této dohodě.

6. Ruská strana se zavazuje učinit prohlášení o vzdání se nároků na náhradu škody vůči kterémukoliv státu, který se účastní operace EU, a učiní tak při podpisu této dohody. Dané prohlášení je připojeno k této dohodě.

7. Postavení personálu přiděleného k velitelství operace EU v Paříži (Francie) se řídí ujednáními mezi příslušnými orgány Francouzské republiky a Ruské federace.

Článek 3

Utajované informace

1. Ruská strana zajistí ochranu veškerých utajovaných informací EU, které jí budou poskytnuty v rámci operace EU, v souladu s požadavky na ochranu utajovaných informací stanovenými právními předpisy Ruské federace. Pro tyto účely si bezpečnostní stupně utajení zúčastněných stran odpovídají takto:

EU | Russian Federation |

SECRET UE | СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО |

CONFIDENTIEL UE | СЕКРЕТНО |

The Russian Federation restriction marking "ДЛЯ СЛУЖЕБНОГО ПОЛЬЗОВАНИЯ" shall correspond to the EU security classification RESTREINT UE.

2. The Russian Party shall take all appropriate measures to ensure that EU classified information provided to it in the framework of the EU operation is protected to an equivalent level to that required by the basic principles and minimum standards for the protection of EU classified information that are applied in the EU, namely the Russian Party:

- shall not use the classified information released to it for purposes other than those for which that classified information has been released by the EU,

- shall not disclose such information to third parties without the prior written consent of the EU,

- shall ensure that access to classified information released to it will be authorised only for individuals for whom knowledge of this information is necessary in order to perform their official duties and, where the information is classified CONFIDENTIEL UE or higher, who have a security clearance,

- shall ensure that, before being given access to classified information, all individuals who require access to such information are briefed on and comply with the requirements of the protective security regulations relevant to the classification of the information they are to access,

Российская Федерация ЕС

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО SECRET UE

СЕКРЕТНО CONFIDENTIEL UE

Ограничительная пометка Российской Федерации "ДЛЯ СЛУЖЕБНОГО ПОЛЬЗОВАНИЯ" соответствует степени секретности ЕС "RESTREINT UE".

2. Российская Сторона принимает соответствующие меры для того, чтобы обеспечить защиту предоставленной ей в рамках операции ЕС секретной информации ЕС на уровне, эквивалентном требуемому основными принципами и минимальными стандартами защиты секретной информации ЕС, применяемыми в ЕС, а именно, Российская Сторона:

- не использует предоставленную ей секретную информацию в иных целях, чем те, для которых эта секретная информация была предоставлена ЕС;

- не раскрывает такую информацию третьим сторонам без предварительного письменного согласия ЕС,

- обеспечивает, чтобы доступ к предоставленной ей секретной информации разрешался только лицам, которым ознакомление с этой информацией необходимо в целях выполнения их официальных функций и - в отношении информации, имеющей степень секретности CONFIDENTIEL UE и выше, - которым оформлен допуск,

- обеспечивает, чтобы до предоставления доступа к секретной информации все лица, которым необходим доступ к такой информации, инструктировались и отвечали требованиям правил по защите информации той степени секретности, какую имеет информация, к которой им должен

EU | Ruská federace |

SECRET UE | СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО |

CONFIDENTIEL UE | СЕКРЕТНО |

Bezpečnostní označení Ruské federace "ДЛЯ СЛУЖЕБНОГО ПОЛЬЗОВАНИЯ" odpovídá bezpečnostnímu stupni utajení Evropské unie RESTREINT UE.

2. Ruská strana přijme veškerá vhodná opatření k zajištění toho, aby úroveň ochrany utajovaných informací EU, které jí budou v rámci operace EU poskytnuty, odpovídala úrovni požadované základními zásadami a minimálními normami pro ochranu utajovaných informací EU, které jsou uplatňovány v EU, přičemž ruská strana jmenovitě:

- nepoužije utajované informace, které jí budou předány, k jinému účelu, než pro který je EU předala,

- nevyzradí tyto informace třetím stranám bez předchozího písemného souhlasu EU,

- zajistí, že přístup k utajovaným informacím, které jí budou předány, bude umožněn pouze osobám, pro něž je znalost těchto informací nezbytná pro výkon jejich oficiálních povinností, a přístup k informacím označeným stupněm CONFIDENTIEL UE a vyšším bude umožněn pouze osobám s bezpečnostní prověrkou,

- zajistí, že před poskytnutím přístupu k utajovaným informacím budou všechny osoby, které přístup k takovým informacím požadují, informovány o požadavcích ochranných bezpečnostních předpisů vztahujících se ke stupni utajení informací, k nimž mají mít přístup, a že budou tyto požadavky splňovat,

	быть предоставлен доступ;	
- shall ensure that all premises, areas, buildings, offices, rooms, communication and information systems in which classified information and documents are stored and/or handled are protected by appropriate physical security measures,	- обеспечивает, чтобы все помещения, участки, здания, рабочие кабинеты, комнаты, коммуникационные и информационные системы, в которых секретная информация или документы хранятся и/или обрабатываются, были защищены соответствующими средствами физической защиты,	- zajistí, aby všechny objekty, oblasti, budovy, kanceláře, místnosti, komunikační a informační systémy, ve kterých jsou uloženy utajované informace a dokumenty nebo ve kterých se s takovými informacemi a dokumenty nakládá, byly chráněny pomocí vhodných fyzických bezpečnostních opatření,
- shall ensure that the classified documents released to it are, on their receipt, recorded in a special register,	- обеспечивает регистрацию предоставляемой ей секретной информации по ее получении в специальном реестре;	- zajistí, aby se utajované dokumenty, které jí budou předávány, zaznamenaly v okamžiku převzetí do zvláštní evidence,
- shall notify the EU of any case of actual or suspected breach or compromise of the classified information released to it. In such a case, the Russian Party shall initiate investigations and take appropriate measures to prevent a recurrence.	- информирует ЕС обо всех случаях состоявшегося или предполагаемого разглашения или раскрытия предоставленной ей секретной информации. В таком случае Российская Сторона начинает расследование и принимает соответствующие меры для предотвращения повторения таких ситуаций.	- oznámí EU veškeré případy, kdy dojde k porušení utajení nebo zneužití utajovaných informací, které jí byly předány, jakož i podezření na porušení utajení nebo zneužití; v takových případech ruská strana zahájí šetření a přijme vhodná opatření k zabránění opětovnému porušení utajení nebo zneužití.
3. Taking into account the level of classification, the classified information shall be forwarded via diplomatic channels, secure mail services or personal carriage.	3. С учетом степени секретности секретная информация передается по дипломатическим каналам, защищенными почтовыми службами либо курьером.	3. S přihlédnutím ke stupni utajení se utajované informace předávají diplomatickou cestou, zabezpečenou poštovní službou nebo kurýrní doručovací službou.
4. Where the EU and the Russian Federation have concluded an agreement on the protection of classified information, the provisions of that agreement shall apply in the context of the EU operation.	4. В случае заключения между Российской Федерацией и ЕС соглашения о защите секретной информации, в контексте операции ЕС применяются положения этого соглашения	4. Pokud EU a Ruská federace uzavřely dohodu o ochraně utajovaných informací, použijí se ustanovení této dohody v rámci operace EU.
Article 4	Статья 4	Článek 4
Chain of command	Порядок подчиненности	Linie velení
1. The Russian military contingent shall remain under the full command of the Russian Party.	1. Российский воинский контингент остается под полным командованием Российской Стороны	1. Ruský vojenský kontingent zůstává zcela pod velením ruské strany.
2. The Russian competent authorities shall delegate to the Operation Commander the ability to assign tasks to the Russian Military Contingent for the accomplishment of the mission as described in Article 1, paragraph 1 of this Agreement, upon arrival of the	2. Российская Сторона делегирует Командующему операцией ЕС право постановки задач российскому воинскому контингенту для выполнения целей, определенных в пункте 1 статьи 1 настоящего Соглашения, начиная с момента прибытия	2. Příslušné ruské orgány udělí veliteli operace pravomoc k přidělování úkolů ruskému vojenskému kontingentu za účelem splnění poslání operace, jež je uvedeno v čl. 1 odst. 1 této dohody, po příjezdu ruského vojenského kontingentu do místa operací. Při plánování

Russian military contingent in the area of operations. When planning an air task order or any other decision which will have implications for the Russian military contingent, full coordination with the Senior Military Representatives of the Russian military contingent shall be ensured. The Russian Federation shall have the same rights and obligations in terms of the day-to-day management of the operation as participating EU Member States.

3. Senior Military Representatives shall be appointed by the Russian Party to represent the Russian military contingent in EUFOR, both in the EU operation headquarters in Paris (France) and the EU force headquarters in Abéché (Chad). Each Senior Military Representative may have assistance. The Senior Military Representatives shall consult with the EU chain of command on all matters affecting EUFOR. The day-to-day contingent discipline shall be the responsibility of the Commanding Officer of the Russian military contingent.

Article 5

Financial aspects

1. The Russian Party shall assume all the costs associated with its participation in the EU operation unless the costs are subject to common funding as specified in the implementing arrangements referred to in Article 6 of this Agreement.

2. EUFOR Tchad/RCA will provide logistic support to the Russian military contingent on a cost reimbursement basis under the conditions provided in the implementing arrangements referred to in Article 6 in this Agreement.

российского воинского контингента в район проведения операции. При планировании полетных заданий или других решений, которые могут затрагивать российский воинский контингент, обеспечивается полное согласование таких решений со старшими военными представителями российского воинского контингента. Российская Сторона имеет те же права и обязанности применительно к каждодневному руководству операцией, что и государства - члены Европейского союза, принимающие участие в операции.

3. Российская Сторона назначает старших военных представителей, которые представляют российский воинский контингент в штабе операции ЕС в Париже (Франция) и штабе расположения сил ЕС в Абеше (Чад). Старшие военные представители могут иметь помощников. Старшие военные представители консультируются с руководством штабов операции ЕС по всем вопросам, затрагивающим ЕУФОР.

4. За поддержание дисциплины в российском воинском контингенте отвечает командир российского воинского контингента.

Статья 5

Финансовые аспекты

1. Российская Сторона несет все расходы, связанные с ее участием в операции ЕС, кроме расходов, которые подлежат финансированию из общих средств и указаны в договоренностях о выполнении, предусмотренных в статье 6 настоящего Соглашения.

2. ЕУФОР Чад/ЦАР предоставляет тыловое обеспечение российскому воинскому контингенту на возмездной основе на условиях, определяемых в договоренностях о выполнении, упомянутых в статье 6 настоящего Соглашения.

rozkazu k letu nebo jakéhokoliv jiného rozhodnutí, jež bude mít dopad na ruský vojenský kontingent, je zajištěna plná koordinace s vysokými vojenskými zástupci ruského vojenského kontingentu. Ruská federace má ve vztahu k běžnému řízení operace stejná práva a povinnosti jako členské státy EU, které se operace účastní.

3. Ruská strana jmenuje vysoké vojenské zástupce, kteří budou zastupovat ruský vojenský kontingent v EUFOR na velitelství operace EU v Paříži (Francie) i na velitelství sil EU v Abéché (Čad). Každý vysoký vojenský zástupce může mít k dispozici personál, který mu bude nápomocen. Vysocí vojenští zástupci konzultují s linií velení EU veškeré záležitosti, které mají dopad na EUFOR. Velící důstojník ruského vojenského kontingentu je odpovědný za běžnou kázeň v kontingentu.

Článek 5

Finanční hlediska

1. Ruská strana nese veškeré náklady spojené s účastí na operaci EU kromě nákladů, které jsou předmětem společného financování, jak je stanoveno v prováděcích opatřeních podle článku 6 této dohody.

2. Operace EUFOR Tchad/RCA poskytne ruskému vojenskému kontingentu logistickou podporu formou náhrady výdajů v souladu s podmínkami stanovenými v prováděcích opatřeních podle článku 6 této dohody.

<p>3. The EU shall exempt the Russian Party from any financial contribution to the common costs.</p>	<p>3. ЕС освобождает Российскую Сторону от уплаты любых финансовых взносов, предназначенных для погашения общих расходов.</p>	<p>3. EU osvobodí Ruskou stranu od jakýchkoliv finančních příspěvků na společné náklady.</p>
<p>4. Compensation in the event of death, injury, loss or damage to natural or legal persons from the State(s) in which the EU operation is conducted, will be managed in accordance with the provisions of the Agreements on status of forces referred to in Article 2(1) of this Agreement.</p>	<p>4. В случае смерти, причинения вреда здоровью, нанесения иного ущерба физическим или юридическим лицам государства или государств, в которых проводится операция ЕС, выплата компенсации регулируется положениями соглашений о статусе сил, указанных в пункте 1 статьи 2 настоящего Соглашения.</p>	<p>4. V případě smrti, zranění, ztráty nebo škody způsobené fyzickým nebo právnickým osobám ze státu nebo států, v nichž se operace EU uskutečňuje, bude škoda uhrazena v souladu s dohodami o postavení sil uvedenými v čl. 2 odst. 1 této dohody.</p>
<p>5. Administrative management of expenditure as specified in the implementing arrangements referred to in Article 6 of this Agreement shall be entrusted to the EU mechanism that administers the common costs and the nation borne costs in the operation.</p>	<p>5. Административное управление расходами согласно договоренностям о выполнении, указанным в статье 6 настоящего Соглашения, осуществляется в рамках механизма ЕС по управлению общими расходами и национальными расходами в рамках операции.</p>	<p>5. Správou a řízením výdajů uvedených v prováděcích opatřeních podle článku 6 této dohody je pověřen mechanismus EU, který spravuje společné náklady operace a náklady nesené státy, které se operace účastní.</p>
<p>Article 6</p>	<p>Статья 6</p>	<p>Článek 6</p>
<p>Arrangements to implement the Agreement</p>	<p>Договоренности, необходимые для выполнения настоящего Соглашения</p>	<p>Prováděcí opatření k dohodě</p>
<p>The participation of the Russian Party in the EU operation shall be implemented in accordance with technical and administrative modalities contained in arrangements implementing the present Agreement to be concluded by the Ministry of Defence of the Russian Federation and the EU Operation Commander.</p>	<p>Участие Российской Стороны в операции ЕС осуществляется в соответствии с техническими и административными условиями, предусмотренными в договоренностях о выполнении настоящего Соглашения, заключаемых между Министерством обороны Российской Федерации и Командующим операцией ЕС.</p>	<p>Účast ruské strany na operaci EU se uskutečňuje v souladu s technickými a administrativními podmínkami obsaženými v prováděcích opatřeních k této dohodě, jež uzavře ministerstvo obrany Ruské federace a velitel operace EU.</p>
<p>Article 7</p>	<p>Статья 7</p>	<p>Článek 7</p>
<p>Non-compliance</p>	<p>Случаи несоблюдения</p>	<p>Neplnění závazků</p>
<p>Should one of the Parties fail to comply with its obligations laid down in Articles 1 to 6 of this Agreement, the other Party shall have the right to terminate this Agreement by serving a notice of one month.</p>	<p>В случае несоблюдения любой из Сторон своих обязательств, предусмотренных в статьях 1-6 настоящего Соглашения, другая Сторона имеет право прекратить действие настоящего Соглашения, направив соответствующее уведомление за один месяц до прекращения его</p>	<p>Pokud jedna ze stran neplní své závazky stanovené v člancích 1 až 6 této dohody, má druhá strana právo ukončit tuto dohodu výpovědí s měsíční výpovědní lhůtou.</p>

действия.

Article 8

Dispute settlement

1. Disputes between the Parties concerning the interpretation or application of this Agreement and its implementing arrangements shall be settled by the relevant authorities of the Parties at the appropriate level or by diplomatic means.

2. Any financial claims or disputes, that have not been resolved in accordance with paragraph 1 of this Article, may be submitted to a mutually agreed conciliator or mediator.

Any claims or disputes which have failed to be settled by such conciliation or mediation may be submitted by either Party to an arbitration tribunal. Each Party appoints one arbitrator to the arbitration tribunal. The two arbitrators so appointed shall appoint a third arbitrator, who will be the Chairman. Where one of the Parties fails to appoint an arbitrator within two months from the receipt of the other Parties notification of submitting the dispute to the arbitration tribunal or where no agreement can be found, within two months from their appointment, between the two arbitrators on the appointment of the third arbitrator, either Party may ask the President of the International Court of Justice to make an appointment. Where the President of the International Court of Justice is a national of either Party or is unable to discharge the said function for any other reason, the necessary appointments shall be made by the next most senior Member of the International Court of Justice who is not a national of either Party. The arbitration tribunal shall decide *ex aequo et bono*. The arbitrators have no authority to award punitive damages. The arbitrators shall agree on the procedures for arbitration. The seat of the arbitration shall be in

Статья 8

Урегулирование споров

1. Споры между Сторонами, связанные с толкованием или применением настоящего Соглашения и договоренностей о выполнении, разрешаются между соответствующими органами Сторон на надлежащем уровне либо по дипломатическим каналам.

2. Любые разногласия между Сторонами по финансовым вопросам, которые не были урегулированы в соответствии с пунктом 1 настоящей статьи, могут быть переданы согласованному между Сторонами посреднику.

Любые такие разногласия, которые не удалось разрешить с помощью посредника, могут быть переданы по просьбе любой из Сторон на рассмотрение арбитража. Каждая Сторона назначает в арбитраж по одному арбитру. Назначенные таким образом арбитры избирают третьего арбитра, который будет являться Председателем арбитража. Если в течение двух месяцев со дня получения уведомления одной Стороны о передаче спора в арбитраж другая Сторона не назначит арбитра, либо если в течение двух месяцев после назначения арбитры обеих Сторон не придут к соглашению относительно третьего арбитра, любая из Сторон может обратиться к Председателю Международного суда с просьбой произвести назначение недостающего арбитра. Если Председатель Международного суда является гражданином Российской Федерации или любого государства-члена ЕС или если он по какой-либо причине не может выполнять эту функцию, необходимые назначения производит следующий за ним по старшинству член Международного суда, который не является гражданином ни Российской

Článek 8

Řešení sporů

1. Spory mezi stranami týkající se výkladu nebo používání této dohody a jejích prováděcích opatření řeší příslušné orgány stran na odpovídající úrovni nebo diplomatickou cestou.

2. Veškeré finanční nároky nebo spory, které nebyly vyřešeny podle odstavce 1 tohoto článku, mohou být postoupeny smířčímu nebo mediačnímu orgánu určenému vzájemnou dohodou.

Veškeré nároky nebo spory, které nebudou vyřešeny v rámci smířčího nebo mediačního řízení, mohou být kteroukoliv ze stran předloženy rozhodčímu soudu. Každá strana jmenuje do rozhodčího soudu jednoho rozhodce. Takto jmenování dva rozhodčí jmenují třetího rozhodce, který bude předsedou tohoto soudu. Pokud jedna ze stran nejmenuje rozhodce do dvou měsíců od obdržení oznámení druhé strany o předložení sporu rozhodčímu soudu nebo pokud dva jmenování rozhodci nemohou do dvou měsíců od svého jmenování dosáhnout dohody o jmenování třetího rozhodce, kterákoliv ze stran může požádat předsedu Mezinárodního soudního dvora, aby jmenování provedl. Pokud je předseda Mezinárodního soudního dvora státním příslušníkem jedné ze stran této dohody, nebo není schopen uvedenou funkci vykonávat z jakéhokoliv jiného důvodu, provede nezbytné jmenování další služebně nejvýše postavený člen Mezinárodního soudního dvora, který není státním příslušníkem ani jedné ze stran dohody. Rozhodčí soud rozhoduje *ex aequo et bono*. Rozhodci nemají pravomoc přiznávat náhrady škod s povahou sankce. Rozhodci se dohodnou na postupech pro rozhodčí

Brussels and the language of the arbitration shall be English. The arbitral award shall contain a statement of reasons on which it is based and is accepted by the Parties as the final adjudication of the dispute. Each Party shall bear its own expenses, and all common costs shall be shared between the Parties in equal parts.

Федерации, ни любого государства-члена ЕС. Арбитраж выносит решение по справедливости. Арбитры не вправе выносить решение об уплате штрафов. Арбитры согласовывают процедуру рассмотрения спора. Местом нахождения арбитража будет г Брюссель (Бельгия), при рассмотрении спора будет использоваться английский язык. Решение арбитража должно содержать указание на основания, на которых оно вынесено, и принимается Сторонами в качестве окончательного решения об урегулировании спора. Каждая Сторона несет собственные расходы на проведение арбитража, а общие расходы Сторон распределяются между ними в равных долях.

řízení. Sídlo rozhodčího soudu je v Bruselu a jazykem rozhodčího řízení je angličtina. Rozhodčí nález obsahuje odůvodnění, ze kterého vychází, a strany jej přijmou jako konečné rozhodnutí sporu. Strany nesou vlastní náklady a všechny společné náklady si mezi sebou rozdělí rovným dílem.

Article 9

Статья 9

Článek 9

Entry into force

Вступление в силу

Vstup v platnost

1. This Agreement shall enter into force on the first day of the first month after the Parties have notified each other of the completion of the internal procedures necessary for this purpose.

1. Настоящее Соглашение вступает в силу в первый день первого месяца после того, как Стороны уведомят друг друга о завершении всех необходимых внутренних процедур.

1. Tato dohoda vstupuje v platnost prvním dnem prvního měsíce následujícího po dni, kdy si strany vzájemně oznámí dokončení vnitřních postupů nezbytných pro tento účel.

2. This Agreement shall be applied provisionally from the date of signature.

2. Настоящее Соглашение временно применяется со дня его подписания.

2. Tato dohoda se použije prozatímně ode dne podpisu.

3. This Agreement shall remain in force for the duration of the Russian Party's contribution to the EU operation. Termination of this Agreement shall not affect any rights or obligations arising out of the execution of this Agreement before such termination.

3. Настоящее Соглашение остается в силе на протяжении всего периода участия Российской Федерации в операции ЕС. Прекращение настоящего Соглашения не затрагивает прав и обязательств, возникших в результате выполнения настоящего Соглашения до его прекращения.

3. Tato dohoda zůstává v platnosti po dobu trvání příspěvku ruské strany k operaci EU. Ukončení této dohody se nedotkne žádných práv ani povinností vyplývajících z plnění této dohody před jejím ukončením.

Done at Brussels on 5 November 2008 in two copies, each in the English and Russian languages, both texts being equally authentic.

Совершено в Брюсселе, 5 ноября 2008 года, в двух экземплярах, каждый на русском и английском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу.

V Bruselu dne 5. listopadu 2008 ve dvojím vyhotovení v jazyce anglickém a ruském, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

For the European Union

За Российскую Федерацию За Европейский союз

Za Evropskou unii

For the Russian Federation

Заявление государств-членов ЕС:

Za Ruskou federaci

ANNEX

DECLARATIONS

referred to in Article 2(5) and (6) of the Agreement

Declaration by the EU Member States:

"The EU Member States applying Joint Action 2007/677/CFSP of 15 October 2007 on the European Union military operation in the Republic of Chad and in the Central African Republic (Operation EUFOR Tchad/RCA) will endeavour, in so far as their internal legal systems so permit, to waive and to answer as far as possible claims against the Russian Federation for injury, death of their personnel, or damage to, or loss of, any assets owned by themselves and used by the EU operation if such injury, death, damage or loss:

- was caused by personnel from the Russian Federation in the execution of their duties in connection with the EU operation, except in the event of gross negligence or wilful misconduct, or

- arose from the use of any assets owned by the Russian Federation, provided that the assets were used in connection with the EU operation and except in the event of gross negligence or wilful misconduct of EU operation personnel from the Russian Federation using those assets."

Declaration by the Russian Federation:

ПРИЛОЖЕНИЕ

ЗАЯВЛЕНИЕ

по статье 2(5) и (6) настоящего соглашения

Заявление государств-членов ЕС:

"Государства-члены ЕС, осуществляющие План совместных действий 2007/677/CFSP от 15 октября 2007 года о проведении военной операции Европейского союза в Республике Чад и в Центральноафриканской Республике (операция ЕУФОР Чад/ЦАР), будут принимать меры к тому, чтобы по возможности, насколько это позволяют их внутренние правовые системы, отказываться, от предъявления претензий к Российской Федерации в связи с вредом здоровью и смертью своего персонала или ущербом или утратой какого-либо имущества, находящегося в их собственности и используемого операцией ЕС, если такие вред здоровью, смерть, ущерб или утрата:

- были причинены персоналом из Российской Федерации при выполнении им своих обязанностей в связи с операцией ЕС, за исключением случаев грубой неосторожности или умышленного неправомерного поведения, или

- явились следствием использования какого-либо имущества, находящегося в собственности Российской Федерации, если это имущество было использовано в связи с операцией ЕС, за исключением случаев грубой неосторожности или умышленного неправомерного поведения участвующего в операции ЕС персонала из Российской Федерации, использующего это имущество".

Заявление Российской Федерации

PŘÍLOHA

PROHLÁŠENÍ

podle čl. 2 odst. 5 a 6 dohody

Prohlášení členských států EU:

"V případě zranění nebo smrti členů svého personálu, jakož i škod nebo ztrát týkajících se majetku jimi vlastněného a používaného při operaci EU budou členské státy EU, které uplatňují společnou akci 2007/677/SZBP ze dne 15. října 2007 o vojenské operaci Evropské unie v Čadské republice a ve Středoafričské republice (operace EUFOR Tchad/RCA), usilovat o to, aby se v rozsahu, v jakém to umožní jejich vnitrostátní právní systémy, vzdaly nároků na náhradu škody vůči Ruské federaci, a o řešení případných nároků uplatněných vůči Ruské federaci, pokud takové zranění, smrt, škoda nebo ztráta:

- byly způsobeny personálem z Ruské federace při plnění jeho povinností v souvislosti s operací EU, kromě případů hrubé nedbalosti nebo úmyslného pochybení, nebo

- nastaly v důsledku používání jakéhokoliv majetku, jenž patří Ruské federaci, pokud byl tento majetek použit v souvislosti s operací EU, kromě případů hrubé nedbalosti nebo úmyslného pochybení personálu operace EU z Ruské federace, který tento majetek používá."

Prohlášení Ruské federace:

"The Russian Federation contributing to the European Union military operation in the Republic of Chad and in the Central African Republic (Operation EUFOR Tchad/RCA) conducted in accordance with Joint Action 2007/677/CFSP of 15 October 2007, will endeavour, in so far as its internal legal system so permits, to waive as far as possible claims against any other State participating in the EU operation for injury, death of its personnel, or damage to, or loss of, any assets owned by itself and used by the EU operation if such injury, death, damage or loss:

- was caused by personnel in the execution of their duties in connection with the EU operation, except in the event of gross negligence or wilful misconduct, or

- arose from the use of any assets owned by States participating in the EU operation, provided that the assets were used in connection with the operation and except in the event of gross negligence or wilful misconduct of the EU operation personnel using those assets."

"Российская Федерация, присоединяясь к операции Европейского союза в Республике Чад и Центральноафриканской Республике (операция ЕУФОР Чад/ЦАР), осуществляемой согласно Плану совместных действий 2007/677/CFSP от 15 октября 2007 года, будет принимать меры к тому, чтобы, насколько это позволяет ее внутренняя правовая система, отказываться, по возможности, от предъявления претензий к любому другому государству, участвующему в операции ЕС, в связи с вредом здоровью и смертью своего персонала или ущербом или утратой какого-либо имущества, находящегося в ее собственности и используемого операцией ЕС, если такие вред здоровью, смерть, ущерб или утрата:

- были причинены персоналом при выполнении им своих обязанностей в связи с операцией ЕС, за исключением случаев грубой небрежности или преднамеренного неправомерного поведения, или

- явились следствием использования какого-либо имущества, находящегося в собственности государств, участвующих в операции ЕС, если это имущество было использовано в связи с операцией, за исключением случаев грубой небрежности или преднамеренного неправомерного поведения персонала операции ЕС, использующего это имущество".

"V případě zranění nebo smrti členů svého personálu, jakož i škod nebo ztrát týkajících se majetku jí vlastněného a používaného při operaci EU bude Ruská federace, která přispívá k vojenské operaci Evropské unie v Čadské republice a ve Středoafričké republice (operace EUFOR Tchad/RCA) uskutečňované v souladu se společnou akcí 2007/677/SZBP ze dne 15. října 2007, usilovat o to, aby se v rozsahu, v jakém to dovoluje její vnitrostátní právní systém, vzdala nároků na náhradu škody vůči kterémukoliv jinému státu účastnícímu se operace EU, pokud takové zranění, smrt, škoda nebo ztráta:

- byly způsobeny personálem při plnění jeho povinností v souvislosti s operací EU, kromě případů hrubé nedbalosti nebo úmyslného pochybení, nebo

- nastaly v důsledku používání jakéhokoliv majetku, jenž patří státům účastnícím se operace EU, pokud byl tento majetek použit v souvislosti s operací, kromě případů hrubé nedbalosti nebo úmyslného pochybení personálu operace EU, který tento majetek používá."

PŘÍLOHA P II: USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU O SITUACI LIDSKÝCH PRÁV V SEVERNÍM KAVKAZU

European Parliament resolution of 21 October 2010 on the situation of human rights in the North Caucasus (Russian Federation) and the criminal prosecution against Oleg Orlov	Резолюция Европейского Парламента о ситуации с правами человека на Северном Кавказе (Российская Федерация) и уголовном преследовании Олега Орлова	Usnesení Evropského parlamentu ze dne 21. října 2010 o situaci lidských práv v Severním Kavkazu (Ruská federace) a trestním stíhání proti Olegu Orlovi
2012/C 70 E/11	2012/C 70 E/11	2012/C 70 E/11
The European Parliament,	Европейский Парламент,	Evropský parlament,
- having regard to its resolution of 17 September 2009 on the murder of human rights activists in Russia [1],	- с учетом резолюции, принятой 17 сентября 2009 об убийствах правозащитников в России (Тексты приняты,	- s ohledem na své usnesení ze dne 17. září 2009 o vraždách obránců lidských práv v Rusku [1],
- having regard to the award on 16 December 2009 of its Sakharov Prize to Oleg Orlov, Sergei Kovalev and Lyudmila Alexeyeva on behalf of the Human Rights Centre Memorial and all other human rights defenders in Russia,	- с учетом присужденной 16 декабря 2009 года премии Европарламента им. Сахарова Олегу Орлову, Сергею Ковалеву и Людмиле Алексеевой как представителям Правозащитного центра «Мемориал» и всех остальных правозащитников в России,	- s ohledem na to, že dne 16. prosince 2009 byla Sacharovova cena Evropského parlamentu udělena Olegu Orlovovi, Sergeji Kovaljovovi a Ljudmile Alexejevě ze Střediska pro lidská práva Memorial a všem dalším obráncům lidských práv v Rusku,
- having regard to the Partnership and Cooperation Agreement between the European Union and the Russian Federation, which entered into force in 1997 and has been extended pending its replacement by a new agreement,	- с учетом Соглашения о партнерстве и сотрудничестве между Евросоюзом и Российской Федерацией, вступившего в силу в 1997 году и продленного до момента замещения его новым соглашением,	- s ohledem na dohodu o partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a Ruskou federací, která vstoupila v platnost roku 1997 a jejíž platnost byla prodloužena do doby, než bude nahrazena dohodou novou,
- having regard to the ongoing negotiations on a new agreement establishing a new, comprehensive framework for EU-Russia relations,	- с учетом текущих переговоров о новом соглашении по внедрению новой всесторонней системы принципов взаимоотношений между Россией и ЕС,	- s ohledem na právě probíhající jednání o nové dohodě, která vytvoří nový celkový rámec vztahů mezi EU a Ruskem,
- having regard to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the United Nations Declaration on Human Rights Defenders and the United Nations Declaration on the Right and	- с учетом Конвенции по защите прав человека и основных свобод, Декларации ООН о правозащитниках и Декларации ООН о правах и обязанностях отдельных лиц, групп и	- s ohledem na Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod, Deklaraci OSN o zastáncích lidských práv a Deklaraci OSN o právu a povinnosti jednotlivců, skupin a společenských orgánů prosazovat

Responsibility of Individuals, Groups and Organs of Society to Promote and Protect Universally Recognised Human Rights and Fundamental Freedoms,

- having regard to Rule 122(5) of its Rules of Procedure,

A. whereas, as a member of the Council of Europe and of the Organisation for Security and Cooperation in Europe (OSCE) and a signatory to UN declarations, Russia has committed itself to protecting and promoting human rights, fundamental freedoms and the rule of law,

B. whereas there are some 20000 cases pending at the European Court of Human Rights from the Russian Federation, mainly from the North Caucasus region; whereas the European Court of Human Rights has condemned the Russian Federation for serious human rights violations in the region in over 150 judgments and stresses the importance of the prompt and complete implementation of these judgments,

The situation of human rights in the North Caucasus

C. whereas the situation of human rights defenders in the North Caucasus region, particularly in the Chechen Republic, Ingushetia and Dagestan, is alarming; whereas independent journalists, civil society activists, lawyers and human rights defenders in the region have often been the victims of threats and acts of violence, harassment and intimidation and their activities have been restricted by members of law-enforcement bodies; whereas the perpetrators of human rights violations continue to enjoy impunity and the rule of law continues to be flouted; whereas the civilian population remains subject to violence from both armed opposition groups and law-enforcement bodies; whereas torture and ill-treatment and arbitrary detention are common; and whereas NGOs which are independent of national

общественных организаций по продвижению и защите признанных на международном уровне прав и основных свобод,

- с учетом Правила 122(5) своих Правил Процедур,

A. В то время как, будучи членом Совета Европы и Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ) и подписантом деклараций ООН, Россия взяла на себя обязанность защищать и продвигать права человека, основные свободы и главенство права,

B. В то время как имеется около 20 000 дел на рассмотрении Европейского суда по правам человека от Российской Федерации, в основном из Северокавказского региона; в то время как Европейский суд по правам человека осудил Российскую Федерацию за грубые нарушения прав человека в регионе в более чем 150 вынесенных им решениях и подчеркнул важность скорейшего и полномасштабного внедрения в жизнь этих решений,

Ситуация с правами человека на Северном Кавказе

C. В то время как ситуация с правозащитниками в Северокавказском регионе, в особенности в Чеченской Республике, Ингушетии и Дагестане, вызывает тревогу; в то время как независимые журналисты, активисты гражданского общества, юристы и правозащитники в регионе зачастую становились жертвами угроз и актов насилия, оскорблений и унижений и их деятельность ограничивалась сотрудниками правоохранительных органов; в то время как нарушители прав человека продолжают пользоваться безнаказанностью и главенство права по-прежнему попирается; в то время как гражданское населения по-прежнему подвергается насилию как со стороны вооружённых оппозиционных групп, так и со стороны

a chránit všeobecně uznávaná lidská práva a základní svobody,

- s ohledem na čl. 122 odst. 5 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že se Rusko jako člen Rady Evropy a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OSBE) a signatář deklarací OSN zavázalo k ochraně a podpoře lidských práv, základních svobod a právního státu,

B. vzhledem k tomu, že před Evropským soudem pro lidská práva se projednává kolem 20000 případů z Ruské federace, převážně z oblasti Severního Kavkazu; vzhledem k tomu, že Evropský soud pro lidská práva odsoudil Ruskou federaci za závažné případy porušování lidských práv v tomto regionu ve více než 150 rozsudcích, a zdůrazňuje význam rychlého a úplného provedení těchto rozsudků,

Situace v oblasti lidských práv na Severním Kavkaze

C. vzhledem k tomu, že zastánci lidských práv na Severním Kavkaze, zejména v Čečenské republice, Ingušsku a Dagestánu, se nacházejí ve velmi znepokojivé situaci; vzhledem k tomu, že nezávislí novináři, občanskí aktivisté, advokáti a zastánci lidských práv v tomto regionu jsou často obětí vyhrožování a násilí, obtěžování a zastrasování a že příslušníci represivní složek je omezují v jejich činnosti; vzhledem k tomu, že osoby porušující lidská práva se stále těší beztrestnosti a zásady právního státu jsou nadále pošlapávány; vzhledem k tomu, že civilní obyvatelstvo je nadále terčem násilí jak ze strany ozbrojených opozičních skupin, tak i represivních složek; vzhledem k tomu, že mučení, špatné zacházení a svévolné zadržování jsou běžné; a vzhledem k tomu,

governments are important for the development of civil society,

D. whereas there is a generalised climate of fear in Chechnya, notwithstanding the undeniable successes in the area of reconstruction and the distinct improvement in the region's infrastructure; whereas the human rights situation and the functioning of the justice system and democratic institutions continue to give cause for the gravest concern,

E. whereas successive disappearances of opponents of the government and human rights defenders have gone unpunished and are not being investigated with due diligence,

F. whereas despite the constructive dialogue which has developed between the authorities and civil society in Ingushetia since the new President came to power there has been a worrying resurgence of violence since 2009, resulting in some cases in assassinations and disappearances of opponents of the government and journalists, without any prosecutions to date,

G. whereas a growing number of disappeared residents of the North Caucasus republics have apparently been abducted in other Russian regions; whereas the whereabouts of Ali Dzhaniyev, Yusup Dobriyev, Yunus Dobriyev and Magomed Adzhiev have remained unknown since around midnight on 28 December 2009 in St. Petersburg, and whereas the whereabouts of five people, Zelimkhan Akhmetovich Chibiyev, Magomed Khaybulaevich Israpilov, Dzhamal Ziyaniyevich Magomedov, Akil Dzhavatkhanovich Abdullaev and

правоохранительных органов; в то время как пытки, жестокое обращение и произвольные задержания под стражей по-прежнему являются распространенной практикой, и в то время как неправительственные организации, независимые от национальных правительств, являются важными элементами развития гражданского общества,

D. В то время как в Чечне царит атмосфера всеобщего страха, несмотря на неопровержимые успехи в восстановлении и осязаемом улучшении инфраструктуры в данном регионе; в то время как ситуация с правами человека и функционирование юридической системы и демократических институтов продолжают вызывать серьезное беспокойство,

E. Тогда как последовательные исчезновения оппонентов правительства и правозащитников остались безнаказанными и не расследуются с должной скрупулезностью,

F. Тогда как несмотря на конструктивный диалог, который удалось развить между властями и гражданским обществом в Ингушетии с момента прихода к власти нового Президента, с 2009 года наблюдается вызывающий беспокойство всплеск насилия, который привел к нескольким убийствам и исчезновениям оппонентов правительства и журналистов, и до настоящего момента по данным преступлениям не было возбуждено уголовных дел,

G. В то время как растущее число исчезнувших жителей Северокавказских республик было, со всей очевидностью, похищено в других регионах России; в то время как местонахождение Али Джанаева, Юсупа Добриева, Юнуса Добриева и Магомеда Аджиева остается невыясненным с полуночи 28 декабря 2009 года в С. Петербурге, и в то время как местонахождение пяти людей, Зелимхана Ахметовича Чибиева, Магомеда Хайбуллаевича Исрапилова, Джамала Зияниевича Магомедова,

že nevládní organizace, které jsou nezávislé na národních vládách, jsou důležité pro rozvoj občanské společnosti,

D. vzhledem k tomu, že v Čečensku panuje všudypřítomný strach, a to i navzdory nesporným úspěchům při obnově země a výraznému zlepšení infrastruktury v regionu; vzhledem k tomu, že situace v oblasti lidských práv a fungování soudního systému a demokratických institucí je nadále důvodem k velmi vážným obavám,

E. vzhledem k tomu, že odpůrci vlády a zastánci lidských práv jeden po druhém mizí, aniž by byl kdokoli potrestán a aniž by tyto případy byly řádně vyšetřeny,

F. vzhledem k tomu, že navzdory konstruktivnímu dialogu, jenž se rozvinul mezi státními orgány a občanskou společností v Ingušsku a který probíhá od nástupu nového prezidenta do úřadu, dochází od roku 2009 opět k násilí, které v několika případech vyústilo ve vraždy a zmizení odpůrců vlády a novinářů, aniž by do dnešního dne bylo proti komukoli zahájeno trestní řízení,

G. vzhledem k tomu, že stále větší počet zmizelých obyvatel Severního Kavkazu je zcela zjevně unášen v jiných ruských regionech; vzhledem k tomu, že Ali Džanijev, Jusup Dobrijev, Junus Dobrijev a Magomed Adžijev jsou nezvěstní od 28. prosince 2009, kdy byli spatřeni v Petrohradě, a vzhledem k tomu, že Zelimchan Achmetovič Čibijev, Magomed Chajbulajevič Israpilov, Džamal Zijadinovič Magomedov, Akil Džavatchanovič Abdullaev a Dovar Nazimovič Asadov, z nichž tři jsou ze Severního

Dovar Nazimovich Asadov, three of whom are North Caucasus residents, have remained unknown since the night of 24- 25 September 2010, when they went to the Historic Mosque in Moscow,

H. whereas there are still some 80000 internally displaced people in the North Caucasus more than 18 years after they were forced to flee their homes following a series of wars that broke out between Ingushetia and North Ossetia in 1992 and in Chechnya in 1994 and 1999; whereas these persons have difficulties in finding accommodation, in extending their residence permits, which limits their access to social services, in renewing internal passports and in obtaining "forced migrant" status, which they need to gain access to jobs, social services and benefits,

I. whereas on 3 September 2010 President Buzek expressed his deep solidarity with the families of the victims of the Beslan tragedy and urged the President of the Russian Federation to ensure that their rights are fully respected and that the truth behind the events of September 2004 is finally established,

J. whereas there can be no justification whatsoever for acts of indiscriminate violence against the civilian population,

K. taking note of the initiative by representatives of Russian and international civil society to establish a "Natalia Estemirova Documentation Centre" for potential war crimes and other serious human rights violations committed in the course of the wars in Chechnya,

Criminal investigation against Oleg Orlov

Акила Джаватхановича Абдуллаева и Довара Назимовича Асадова, трое из которых - жители Северного Кавказа, остаётся невыясненным с ночи 24-25 сентября 2010 года, когда они отправились в Историческую мечеть в Москве,

H. В то время как насчитывается около 80 000 внутренне перемещённых лиц на Северном Кавказе более чем через 18 лет после того, как они были вынуждены покинуть свои дома вследствие серии войн, разразившихся между Ингушетией и Северной Осетией в 1992 и в Чечне в 1994 и 1999; в то время как эти люди переживали ряд трудностей в процессе поиска жилья, продления видов на жительство, отсутствие которого ограничивает доступ к услугам социальных служб, продления срока действия внутренних паспортов и в процессе получения статуса «вынужденного мигранта», который необходим для получения доступа к рынку труда, социальным услугам и привилегиям,

I. В то время как 3 сентября 2010 года Президент Бuzек выразил глубокую солидарность с семьями жертв бесланской трагедии и советовал Президенту Российской Федерации гарантировать соблюдение их прав и выяснение правды о событиях сентября 2004 года,

J. В то время как акты беспорядочного насилия над гражданским населением не могут быть оправданы,

K. С учетом инициативы, предпринятой представителями российского и международного гражданского общества для создания «Документационного центра им. Натальи Эстемировой» для потенциальных военных преступлений и других грубых нарушений прав человека, совершенных во время чеченских войн;

Уголовное преследование Олега Орлова

Kavkazu, jsou nezvěstní od noci 24.– 25. září 2010, kdy navštívili historickou mešitu v Moskvě,

H. vzhledem k tomu, že na Severním Kavkaze se stále nachází na 80000 vnitřních vysídlelců, a to i 18 let poté, co byli nuceni uprchnout ze svých domovů v souvislosti s několika válečnými konflikty, které postupně vypukly mezi Ingušskem a Severní Osetií v roce 1992 a v Čečensku v letech 1994 a 1999; vzhledem k tomu, že tyto osoby mají potíže s hledáním ubytování, prodlužováním povolení k pobytu, což omezuje jejich přístup k sociálním službám, s prodlužováním platnosti vnitřních pasů a se získáváním statusu "nucených migrantů", který potřebují k tomu, aby měli přístup k zaměstnání, sociálním službám a příspěvkům,

I. vzhledem k tomu, že dne 3. září 2010 předseda Buzek vyjádřil svou upřímnou solidaritu s rodinami obětí tragických událostí v Beslanu, a žádá prezidenta Ruské federace, aby zajistil, že budou plně respektována jejich práva a že bude definitivně objasněno pozadí událostí ze září 2004,

J. vzhledem k tomu, že nelze žádným způsobem ospravedlnit nediferencované násilí na civilním obyvatelstvu,

K. bere na vědomí iniciativu představitelů ruské a mezinárodní občanské společnosti k založení "Dokumentálního střediska Natalii Estemirové", které bude dokumentovat potenciální válečné zločiny a jiné závažné případy porušování lidských práv během válek v Čečensku,

Trestní řízení proti Olegu Orlovovi

L. whereas the work of human rights organisations such as Memorial is essential for the creation of a stable and free society in Russia and the establishment of real and lasting stability in the North Caucasus in particular; whereas the Russian Government and the governments of the North Caucasus republics can therefore be proud of the important role played by such organisations,

M. whereas Natalia Estemirova, the head of Memorial in Chechnya, was abducted on 15 July 2009 in Grozny and found dead in neighbouring Ingushetia; whereas the investigation of her murder has not made any progress in finding the killers and those ultimately responsible,

N. whereas on 21 January 2010 Oleg Orlov and the Memorial Human Rights Centre were ordered by the Moscow City Civil Court to pay damages to Ramzan Kadyrov, the President of Chechnya,

O. whereas on 9 February 2010 Ramzan Kadyrov publicly announced that he would drop the criminal proceedings he had initiated against Oleg Orlov, Chair of the Executive Board of the Human Rights Centre Memorial, and Ludmila Alexeyeva, Chair of the Moscow Helsinki Group, for defamation,

P. whereas on 6 July 2010 Oleg Orlov was charged under Article 129 of the Russian Criminal Code and could face up to three years in jail if found guilty,

Q. whereas the Russian Federation's Code of Criminal Procedure (in particular its Article 72) was seriously violated in the criminal investigation against Oleg Orlov,

L. В то время как работа правозащитных организаций, таких, как «Мемориал», является неотъемлемым элементом в создании стабильного и свободного общества в России и в особенности установлению реальной и долгосрочной стабильности на Северном Кавказе; в то время как Правительство России и правительства северокавказских республик могут поэтому гордиться важной ролью, которую играют подобные организации;

M. В то время как Наталья Эстемирова, глава ПЦ «Мемориал» в Чечне, была убита 15 июля 2009 года в Грозном и найдена мёртвой в соседней Ингушетии; в то время как расследование её убийства не прогрессирует в направлении выявления преступников и заказчиков,

N. В то время как 21 января 2010 года Московским городским гражданским судом был выдан ордер на имя Олега Орлова на выплату компенсации Рамзану Кадырову, Президенту Чечни,

O. В то время как 9 февраля 2010 года Рамзан Кадыров публично заявил, что прекратит уголовное преследование за клевету, начатое по его инициативе в отношении Олега Орлова, Председателя Совета Правозащитного центра «Мемориал», и Людмилы Алексеевой, Председателя Московской Хельсинкской группы,

P. В то время как 6 июля 2010 года Олег Орлов был обвинен по ст. 129 Российского Уголовного Кодекса, в соответствии с которой ему грозит до трёх лет тюрьмы при признании его вины,

Q. В то время как Уголовно-процессуальный кодекс РФ (в частности, статья 72) были грубо нарушены во время расследования дела Олега Орлова,

L. vzhledem k tomu, že činnost lidskoprávních organizací, jako je například Memoriál, má zásadní význam pro vytvoření stabilní svobodné společnosti v Rusku, zejména pro zajištění skutečné a trvalé stability na Severním Kavkaze; vzhledem k tomu, že ruská vláda a vlády severokavkazských republik proto mohou být hrdé na úlohu, jakou tyto organizace hrají,

M. vzhledem k tomu, že Natalja Estemirová, vedoucí organizace Memoriál v Čečensku, byla dne 15. července 2009 v Grozném unesena a poté nalezena mrtvá v sousedním Ingušsku; vzhledem k tomu, že při vyšetřování její vraždy se nepodařilo dosáhnout žádného pokroku, pokud jde o hledání vraha a osob stojících za ním,

N. vzhledem k tomu, že dne 21. ledna 2010 nařídil moskevský městský soud Olegu Orlovovi a Středisku pro lidská práva Memorial, aby zaplatili Čečenskému prezidentovi Ramzanu Kadyrovovi odškodné,

O. vzhledem k tomu, že dne 9. února 2010 Ramzan Kadyrov veřejně oznámil, že zastaví trestní řízení pro pomluvu, která inicioval proti Olegu Orlovovi, předsedovi výkonné rady Střediska pro lidská práva Memoriál, a proti Ljudmile Alexejevové, předsedkyni moskevské helsinské skupiny,

P. vzhledem k tomu, že dne 6. července 2010 byl Oleg Orlov obviněn podle článku 129 ruského trestního zákoníku, a pokud bude uznán vinným, hrozí mu až tři roky vězení,

Q. vzhledem k tomu, že při trestním řízení proti Olegu Orlovovi byl vážně porušen zákon o trestním řízení platný v Ruské federaci, zejména článek 72,

R. whereas the offices of several leading human rights organisations, including Memorial, were searched between 13 and 16 September 2010 and the organisations were ordered to provide numerous documents about their activities at short notice,

1. Condemns all acts of terrorism and underlines that there can be no justification whatsoever for acts of indiscriminate violence against the civilian population; expresses its sympathy and solidarity with the friends and families of all victims of violence, including those of the recent Moscow Metro bombings, the recent attack against the Chechen Parliament, and the countless attacks continually made on the population of the Caucasian republics;

2. Expresses its deepest concern at the resurgence of violence and acts of terrorism in the North Caucasus; calls, on the one hand, for an end to terrorism and, on the other, on the Russian authorities to put an end to the widespread climate of impunity for human rights violations and the absence of the rule of law in the region;

3. Recognises Russia's right to fight real terrorism and armed insurgency in the North Caucasus, but urges the authorities to do so while upholding international human rights law; warns that continuing abuses and unlawful counter-insurgency methods will further antagonise the population and, instead of bringing stability, will cause a further escalation of violence in the region;

4. Urges the Russian authorities to do everything in their power to ensure the protection of human rights defenders, as affirmed in the UN Declaration on the Right and Responsibility of Individuals, Groups and

R. В то время как офисы нескольких крупнейших правозащитных организаций, включая «Мемориал», были подвержены обыску с 13 по 16 сентября 2010 года и организациям было приказано предоставить многочисленные документы об их деятельности в кратчайшие сроки,

1. Осуждает все акты терроризма и подчеркивает, что актам беспорядочного насилия против гражданского населения не может быть оправдания; выражает свое сочувствие и солидарность друзьям и семьям всех жертв насилия, включая жертв недавних взрывов в московском метро, недавнего нападения на чеченский Парламент и бесчётных атак на население, которые продолжают происходить в северокавказских республиках;

2. Выражает свою глубочайшую озабоченность по поводу подъёма насилия и роста числа терактов на Северном Кавказе; призывает, с одной стороны, к окончанию терроризма и, с другой стороны, к тому, чтобы власти России положили конец всепроникающему климату безнаказанности за нарушения прав человека и отсутствие главенства права в регионе;

3. Признает право России бороться с терроризмом и вооружёнными бунтами на Северном Кавказе, но призывает власти к тому, чтобы в процессе такой борьбы уважались принципы международного права; предостерегает, что продолжающиеся насилие и незаконные методы по борьбе с мятежниками будут приводить к дальнейшему обострению противостояния в регионе и вместо того, чтобы принесли стабильность, это может стать причиной дальнейшего усиления насилия в регионе;

4. Побуждает власти России к скорейшим действиям по всем направлениям их компетенции на обеспечение защиты правозащитников в ключе, одобренном Декларацией ООН о правах и

R. vzhledem k tomu, že v době od 13. do 16. září 2010 proběhly prohlídky kanceláří několika předních lidskoprávních organizací, mezi nimi i Memoriálu, a organizacím bylo nařízeno, aby ve velmi krátkém čase poskytly četné dokumenty o své činnosti,

1. odsuzuje veškeré teroristické činy a zdůrazňuje, že nelze žádným způsobem ospravedlnit nediferencované násilí na civilním obyvatelstvu; vyjadřuje svou účast a solidaritu přátelům a rodinám všech obětí násilí, včetně obětí nedávným pumových útoků v moskevském metru a nedávných útoků na čеченský parlament, stejně jako přátelům a rodinám obětí nesčetných útoků, kterým jsou obyvatelé kavkazských republik neustále vystaveni;

2. vyjadřuje hluboké znepokojení nad tím, že na Severním Kavkaze opět propuká násilí a dochází k teroristickým činům; vyzývá na jedné straně k ukončení terorismu a na druhé straně žádá ruské orgány, aby změnilы všeobecnou atmosféru beztrestnosti při porušování lidských práv a ukončily situace, kdy v regionu neplatí principy právního státu;

3. uznává, že Rusko má právo bojovat proti skutečnému terorismu a ozbrojenému povstání na Severním Kavkaze, avšak žádá orgány, aby tak činily při dodržení mezinárodních norem v oblasti lidských práv; varuje před tím, že případy násilí a nezákonné metody boje proti povstalcům, k nimž neustále dochází, budou dále zvyšovat utrpení obyvatelstva, a místo aby přinesly stabilitu, způsobí další eskalaci násilí v regionu;

4. naléhavě vyzývá ruské orgány, aby vynaložily veškeré své úsilí na ochranu zastánců lidských práv, jak je uvedeno v Deklaraci OSN o právu a povinnosti jednotlivců, skupin a společenských orgánů prosazovat

Organs of Society to Promote and Protect Universally Recognised Human Rights and Fundamental Freedoms;

5. Stresses that the lasting impunity in Chechnya contributes to destabilisation across the whole North Caucasus region;

6. Strongly condemns any form of collective punishment against individuals suspected of having ties to insurgents, including the practice of burning homes belonging to families of active or alleged members of the armed opposition; asks the authorities to take concrete steps to prevent any recurrence of such violations and to punish the officials responsible for them at all levels;

7. Urges Russia to provide unhindered access to the North Caucasus for international human rights organisations, the media and international governmental institutions, such as the Council of Europe, the International Committee of the Red Cross, the OSCE and the UN; furthermore, calls in particular on the competent authorities to create circumstances that allow Memorial and other human rights organisations fully to resume their activities in the North Caucasus in a safe environment;

8. Expresses its deep concern at the growing number of disappeared residents of the North Caucasus republics who have apparently been abducted in other Russian regions and looks to the General Public Prosecutor's Office of the Russian Federation to clarify and confirm the whereabouts of these citizens;

9. Urges the Russian federal authorities to ensure that

ответственности отдельных лиц, групп и общественных организаций по продвижению и защите прав человека и основных свобод, признанных на международном уровне;

5. Подчеркивает, что безнаказанность в Чечне является дестабилизирующим фактором во всем северокавказском регионе;

6. Решительно осуждает любые формы коллективных наказаний частных лиц, подозреваемых в связях с мятежниками, включая практику сжигания жилых домов, принадлежащих семьям действительных или предполагаемых членов вооруженной оппозиции; просит власти предпринять конкретные шаги по предотвращению возврата к таким формам насилия и к наказанию официальных лиц, ответственных за такие действия, на всех уровнях;

7. Побуждает Россию к скорейшему предоставлению неограниченного доступа на Северный Кавказ международным правозащитным организациям, СМИ и международным правительственным институтам, таким, как Совет Европы, Международный Комитет красного креста, ОБСЕ и ООН; более того, особо призывает компетентные органы к созданию условий, которые позволят «Мемориалу» и другим правозащитным организациям в полной мере возобновить свою деятельность на Северном Кавказе в безопасной обстановке;

8. Выражает свою глубокую озабоченность тем, что число пропавших жителей северокавказских республик неуклонно растет, и эти лица со всей очевидностью были похищены в других регионах России, и полагается на Генеральную прокуратуру Российской Федерации в вопросе разъяснения и установления местонахождения этих граждан;

9. Побуждает федеральные власти России к

a chránit všeobecně uznávaná lidská práva a základní svobody;

5. zdůrazňuje, že trvající beztrestnost v Čečensku přispívá k destabilizaci v celé oblasti Severního Kavkazu;

6. ostře odsuzuje veškeré formy kolektivního trestání jednotlivců podezřelých z vazeb na povstalce, včetně praxe vypalování domů patřících rodinám aktivních nebo údajných příslušníků ozbrojené opozice; žádá orgány, aby učinily konkrétní kroky k tomu, aby se tyto případy neopakovaly a aby byli odpovědní činitelé na všech úrovních potrestáni;

7. žádá Rusko, aby mezinárodním organizacím v oblasti lidských práv, sdělovacím prostředkům a mezinárodním vládním institucím, jako je Rada Evropy, Mezinárodní výbor Červeného kříže, OBSE a OSN, poskytlo neomezený přístup do oblastí Severního Kavkazu; dále vyzývá zejména příslušné orgány, aby vytvořily podmínky, které umožní organizaci Memoriál a dalším organizacím na obranu lidských práv plně obnovit svou činnost na Severním Kavkaze v bezpečném prostředí;

8. vyjadřuje své hluboké znepokojení nad rostoucím počtem případů zmizení obyvatel severokavkazských republik, kteří byli patrně uneseni v jiných ruských regionech, a očekává, že generální prokuratura Ruské federace bude schopna objasnit a sdělit, kde se tyto občané nacházejí;

9. žádá ruské federální orgány, aby zajistily uvedení

long-term solutions for internally displaced persons (IDPs) are translated into action; calls for enhanced national government action to support the UNHCR operations to continue housing programmes for IDPs and to facilitate measures to improve IDPs' access to services and benefits; stresses that ongoing monitoring of IDPs is needed to ensure that their rights are not further violated; urges the Russian Government to formally recognise the concept of IDPs and to adapt its legislation accordingly;

10. Calls on the Russian federal authorities to investigate the murder of Natalia Estemirova swiftly, thoroughly and effectively and bring both those responsible for and those involved in her brutal murder to justice;

11. Rejects and condemns the cynical and absurd attempts to implicate Memorial in the crime of aiding terrorist organisations;

12. Condemns the opening of a criminal investigation against Oleg Orlov and urges the competent authorities to reconsider the decision to open the criminal trial; points out that statements like Oleg Orlov's are legitimate in a democracy and should be subject to neither civil-law nor criminal-law penalties;

13. Calls on the Russian authorities - should the trial continue - to ensure that there are no further violations of the law in the investigation and the court proceedings against Oleg Orlov and to comply in all circumstances with the United Nations Declaration on Human Rights

скорейшему нахождению долгосрочных практических решений вопроса внутренне перемещённых граждан (ВПЛ); призывает к расширению деятельности национального правительства по поддержке деятельности Управления Верховного комиссара ООН по делам беженцев для развития программ по расселению ВПЛ и для способствованию мерам по улучшению доступа ВПЛ к услугам и социальным пособиям; подчеркивает необходимость текущего мониторинга ВПЛ для гарантии предотвращения дальнейших нарушений их прав; призывает правительство России к формальному признанию концепции ВПЛ и принятию соответствующего законодательства;

10. Призывает федеральные власти России к скорейшему тщательному и эффективному расследованию убийства Натальи Эстемировой и привлечению к ответственности виновных в это жестокое преступление и причастных к нему к правосудию;

11. Отрицает и осуждает циничные и абсурдные попытки втянуть «Мемориал» в преступления, связанные с пособничеством террористическим организациям;

12. Осуждает возбуждение уголовного дела против Олега Орлова и призывает компетентные органы к скорейшему пересмотру решения по возбуждению уголовного судопроизводства; обращает внимание, что утверждения, подобные тому, что сделал Олег Орлов, являются легитимными в условиях демократии и не могут повлечь гражданского или уголовного наказания;

13. Призывает власти России в случае, если судопроизводство продолжится, гарантировать отсутствие дальнейших нарушений процессуального законодательства в деле Олега Орлова и во всех случаях придерживаться

dlohodobých řešení problému vnitřních vysídlenců do praxe; vyzývá, aby byla posílena činnost státních orgánů na podporu operací UNHCR, aby se pokračovalo v programech k zajištění ubytování pro tyto osoby a aby byla podpořena opatření na zlepšení přístupu těchto osob k sociálním službám a příspěvkům; zdůrazňuje, že pokud nemají být práva vnitřních vysídlenců dále porušována, je nutno zajistit jejich soustavný monitoring; žádá ruskou vládu, aby formálně uznala koncept vnitřních vysídlenců a aby odpovídajícím způsobem upravila svou legislativu;

10. vyzývá ruské federální orgány, aby vraždu Natalije Estemirové vyšetřily rychle, pečlivě a účinně a pohnaly k odpovědnosti ty, kdo jsou za tuto vraždu odpovědní, stejně jako ty, kdo se na ní podíleli;

11. odmítá a odsuzuje cynické a absurdní pokusy obvinít Memoriál z trestného činu napomáhání teroristickým organizacím;

12. důrazně odsuzuje zahájení trestního řízení proti Olegu Orlovovi a žádá příslušné orgány, aby přehodnotily rozhodnutí zahájit proces; poukazuje na to, že výroky, jaké Oleg Orlov pronesl, jsou v demokracii zcela legitimní a neměly by za ně být ukládány občanskoprávní ani trestněprávní tresty;

13. vyzývá ruské orgány, aby – pokud by soud pokračoval – zajistily, aby v průběhu vyšetřování a soudního řízení proti Olegu Orlovovi již nedocházelo k dalšímu porušování zákonů a aby vyšetřování i soud byly za všech okolností v souladu s Deklarací OSN o

Defenders, the Universal Declaration of Human Rights and the international and regional human rights instruments ratified by the Russian Federation;

14. Recalls that Oleg Orlov was awarded the European Parliament's 2009 Sakharov Prize and is thus under the European Parliament's special moral and political protection; urges the Russian Government to allow Oleg Orlov to attend the 2010 Sakharov Prize award ceremony in Strasbourg without hindrance;

15. Condemns the intimidating search of the offices of human rights organisations and expects a clarification of the legality and aims of these actions;

16. Deplores the fact that the continued human rights abuses are having a very negative impact on Russia's image and credibility in the world and casting a shadow over relations between the European Union and the Russian Federation, which are important and should develop into a strategic partnership, given the two sides' mutual dependence and various shared interests, in particular with regard to political, security, economic and energy cooperation, but also to respect for democratic principles and procedures and for basic human rights;

17. Strongly supports the recommendations of the resolution adopted by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on 22 June 2010 on legal remedies for human rights violations in the North Caucasus, which could do much to help put an end to the impunity enjoyed by the perpetrators of human

Декларации Объединенных Наций о правозащитниках, Всемирной декларации прав человека и международных и региональных инструментов защиты прав человека, ратифицированных Российской Федерацией;

14. Напоминает, что Европейский Парламент наградил Олега Орлова премией им. Сахарова в 2009 году и что, таким образом, Орлов находится под особой моральной и политической защитой Европейского Парламента; призывает российское правительство как можно скорее допустить Олега Орлова к беспрепятственному принятию участия в церемонии награждения премией им. Сахарова в 2010 году в Страсбурге,

15. Осуждает проведение обысков в офисах правозащитных организаций и ожидает обоснования правомерности и разъяснения целей таких действий;

16. Сожалеет о том, что продолжающиеся нарушения прав человека в России оказывают негативное влияние на имидж страны и доверие к ней на мировой арене, а также бросают тень на взаимоотношения Евросоюза и Российской Федерации, которые имеют большую важность и должны развиваться в стратегическое партнерство с учетом двусторонней взаимозависимости и различных общих интересов, в особенности в отношении политических вопросов, вопросов безопасности, вопросов экономического и энергетического взаимодействия, но также и в отношении демократических принципов и процедур и для основных прав человека;

17. Решительно поддерживает рекомендации резолюции, принятой Парламентской Ассамблеей Совета Европы 22 июня 2010 года о правовых способах борьбы с нарушениями прав человека на Северном Кавказе, которая могла бы оказать значительную помощь в прекращении

zastáncích lidských práv, Všeobecnou deklarací lidských práv a mezinárodními a regionální nástroji v oblasti lidských práv, které Ruská federace ratifikovala;

14. připomíná, že Oleg Orlov obdržel Sacharovovu cenu Evropského parlamentu za rok 2009 a je tedy pod zvláštní morální a politickou ochranou Evropského parlamentu; žádá ruskou vládu, aby Olegu Orlovovi umožnila zúčastnit se bez jakýchkoli překážek slavnostního předávání Sacharovovy ceny v roce 2010 ve Štrasburku;

15. odsuzuje ponižující prohledávání kanceláří lidskoprávních organizací a očekává vysvětlení, zda tyto akce byly legální a jaké sledovaly cíle;

16. vyjadřuje politování nad tím, že pokračující porušování lidských práv má velmi negativní důsledky pro obraz Ruska a jeho důvěryhodnost ve světě a vrhá stín na vztahy mezi Evropskou unií a Ruskou federací, které jsou důležité a mohly by se rozvinout ve strategické partnerství, neboť obě strany jsou na sobě vzájemně závislé a mají různé společné zájmy, zejména pokud jde o politickou, bezpečnostní, hospodářskou a energetickou spolupráci, ale také s ohledem na dodržování demokratických zásad a postupů a základních lidských práv;

17. vyjadřuje silnou podporu doporučením uvedeným v usnesení Parlamentního shromáždění Rady Evropy o právních cestách nápravy porušování lidských práv na Severním Kavkaze přijatém dne 22. června 2010, která byla mohla významně přispět k ukončení beztrestnosti těch, kdo porušují lidská práva, a k obnovení důvěry

rights violations and restore the people's trust in law-enforcement agencies;

18. Calls on the Russian authorities to comply with all the rulings of the European Court of Human Rights and to implement measures to rectify violations in individual cases, including by ensuring that effective investigations are conducted and by holding the perpetrators accountable, and to adopt general measures to implement the rulings, including policy and legal changes to prevent similar violations recurring;

19. Recommends that the state authorities at federal, regional and local level start a constructive dialogue with civil society activists so that functioning democratic structures can develop;

20. Calls for the EU-Russia human rights consultations to be stepped up and urges that this consultation process be opened up to effective input from the European Parliament, the Duma, the Russian judicial authorities and civil society and human rights organisations; calls on Russia to respect fully its obligations as a member of the OSCE and of the Council of Europe;

21. Draws particular attention to the situation of thousands of North Caucasus refugees in EU Member States, with special reference to the diaspora from Chechnya living in Austria, which amounts to at least 20000 people, including many minors; expresses serious concern, in that connection, at the murder of a Chechen refugee in Vienna in May 2010 and the grave allegations regarding the Chechen President's

безнаказанности, которой пользуются преступники, нарушающие права человека, и восстановить доверие населения к правоохранительным органам;

18. Призывает власти России к претворению в жизнь всех решений Европейского суда по правам человека и к полному соответствию таким решениям, а также к приведению в действие всех мер по урегулированию и восстановлению прав в каждом индивидуальном случае, включая обеспечение эффективного следствия и привлечения преступников к ответственности, а также к принятию общих мер по внедрению решений, включая политику по внесению изменений в законодательства для предотвращения повторений подобных нарушений;

19. Рекомендует властям государства на федеральном, региональном и местном уровнях начать конструктивный диалог с активистами гражданского общества с тем, чтобы было обеспечено развитие демократических структур;

20. Призывает к интенсификации консультаций по вопросам прав человека между ЕС и Россией и призывает к скорейшему открытию путей для эффективного участия в таких консультациях Европейского Парламента, Думы, юридических властей России, а также активистов гражданского общества и правозащитных организаций; призывает к тому, чтобы Россия в полной мере соблюдала свои обязательства как члена ОБСЕ и Совета Европы;

21. Обращает особое внимание на ситуацию с тысячами беженцев с Северного Кавказа в странах - членах ЕС, особенно на диаспору выходцев из Чечни в Австрии, которая насчитывает по меньшей мере 20 000 человек, включая большое количество несовершеннолетних; в этой связи выражает глубокую озабоченность убийством беженца из Чечни в Вене в мае в 2010 года и весомыми

obyvatel v represivní složky;

18. vyzývá ruské orgány, aby se řídily všemi rozsudky Evropského soudu pro lidská práva a přijaly opatření k nápravě individuálních případů porušování lidských práv, a aby proto zajistily, že bude probíhat účinné vyšetřování a pachatelé budou postaveni před soud, dále je vyzývá, aby přijaly obecná opatření k provedení těchto rozsudků, včetně změn v politické praxi i v právním řádu, aby se podobné případy již nemohly opakovat;

19. doporučuje státním orgánům na federální, regionální a místní úrovni, aby zahájily konstruktivní dialog s občanskými aktivisty a umožnily tak rozvoj fungujících demokratických struktur;

20. požaduje, aby byly posíleny konzultace o lidských právech mezi EU a Ruskem, a žádá, aby byl tento proces otevřený pro účinné příspěvky Evropského parlamentu, Státní dumy, ruských justičních orgánů a občanské společnosti a lidskoprávních organizací; žádá Rusko, aby plně dodržovalo své závazky, které mu plynou z členství s OBSE a Radě Evropy;

21. zvláště upozorňuje na situaci tisíců severokavkazských uprchlíků v členských státech EU, se zvláštním ohledem na čečenskou diasporu žijící v Rakousku, která čítá nejméně 20000 osob, včetně mnoha nezletilých; v této souvislosti vyjadřuje hluboké znepokojení nad vraždou čečenského uprchlíka, k níž došlo v květnu 2010 ve Vídni, a nad závažnými obviněními, jež byla vyslovena ohledně účasti

implication in that crime; calls for the EU Member States to implement a more coordinated, coherent and visible policy on the protection of North Caucasus refugees on European soil, in accordance with their humanitarian and human rights obligations;

22. Instructs its President to forward this resolution to the Council, the Commission, the governments and parliaments of the Member States, the Government and Parliament of the Russian Federation, the OSCE and the Council of Europe.

заявлениями, касающимися причастности Президента Чечни к этому преступлению; призывает страны - члены ЕС к внедрению более скоординированной, согласованной и прозрачной политики в отношении защиты беженцев с северокавказского региона на территорию Европы, в соответствии с их гуманитарными и правозащитными обязательствами;

22. Даёт поручение своему Президенту направить эту резолюцию в Совет, Комиссию и правительствам и парламентам стран - членов, Правительству и Парламенту Российской Федерации, ОБСЕ и Совету Европы.

čechenského prezidenta na tomto zločinu; vyzývá členské státy EU, aby jejich politika, pokud jde o ochranu severokavkazských uprchlíků na evropské půdě, byla koordinovanější, koherentnější a viditelnější a byla v souladu s jejich závazky v oblasti humanitárního práva a lidských práv;

22. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, vládě a parlamentu Ruské federace, OBSE a Radě Evropy.

PŘÍLOHA P III: DOHODA O OCHRANĚ UTAJOVANÝCH INFORMACÍ

Agreement	Соглашение	Dohoda
between the Government of the Russian Federation and the European Union on the protection of classified information	между Правительством Российской Федерации и Европейским союзом о защите секретной информации	mezi vládou Ruské federace a Evropskou unií o ochraně utajovaných informací
THE GOVERNMENT OF THE RUSSIAN FEDERATION,	ПРАВИТЕЛЬСТВО РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ	VLÁDA RUSKÉ FEDERACE
and	и	a
THE EUROPEAN UNION, hereafter "the EU", represented by the Presidency of the Council of the European Union,	ЕВРОПЕЙСКИЙ СОЮЗ, далее именуемый ЕС, представленный страной, председательствующей в Совете ЕС,	EVROPSKÁ UNIE, dále jen "EU", zastoupená předsednictvím Rady Evropské unie,
hereafter "the Parties",	в дальнейшем именуемые Сторонами,	dále jen "smluvní strany",
CONSIDERING THAT the EU and the Russian Federation agree on the need to develop cooperation between them on matters of common interest, especially in the sphere of security;	УЧИТЫВАЯ, ЧТО Российская Федерация и ЕС соглашаются с необходимостью развивать сотрудничество друг с другом по вопросам, представляющим обоюдный интерес, особенно в сфере безопасности,	VZHLEDEM K TOMU, ŽE EU a Ruská federace se dohodly, že by se mezi nimi měla rozvíjet spolupráce ve věcech společného zájmu, zejména v oblasti bezpečnosti;
RECOGNISING THAT cooperation between the Parties may require access to classified information of the EU or the Russian Federation, as well as exchange of such information between the Parties;	ПРИЗНАВАЯ, ЧТО сотрудничество между Сторонами может потребовать доступа к секретной информации Российской Федерации или ЕС, а также обмена такой информацией между Сторонами,	UZNÁVAJÍCE, ŽE spolupráce mezi stranami může vyžadovat přístup k utajovaným informacím EU nebo Ruské federace, jakož i výměnu takových informací mezi stranami;
CONSCIOUS THAT access to classified information as well as its exchange require that appropriate protection measures be taken;	ОСОЗНАВАЯ, ЧТО доступ к секретной информации, а также обмен ею требуют принятия надлежащих мер по ее защите,	VĚDOMY SI TOHO, ŽE přístup k utajovaným informacím a jejich výměna vyžadují, aby byla přijata vhodná ochranná opatření;
HAVE AGREED AS FOLLOWS:	СОГЛАСИЛИСЬ О НИЖЕСЛЕДУЮЩЕМ:	SE DOHODLY TAKTO:
Article 1	Статья 1	Článek 1

This Agreement shall apply to the protection of classified information which is provided, exchanged or produced between the Parties in the course of their cooperation.

Article 2

For the purposes of this Agreement:

1. "Classified information" shall mean any information and material protected in accordance with the laws and regulations of either Party, provided, exchanged or produced between the Parties in the course of their cooperation, the unauthorised disclosure of which could cause varying degrees of prejudice to the security interests of the Russian Federation or of the EU or one or more of its Member States, and which has been designated by a security classification.

2. "Carriers of classified information" shall mean material, including physical fields containing classified information in the form of symbols, images, signals, technical solutions and processes.

3. "Security classification" shall mean a designation indicating:

- the degree of prejudice to the interests of the Russian Federation or of the EU or one or more of its Member States which may be caused in the event of unauthorised disclosure of classified information, and

- the degree of protection therefore required in accordance with the laws or regulations of the Russian Federation or the EU.

Настоящее Соглашение применяется в отношении защиты секретной информации, которую Стороны передают друг другу, которой они обмениваются или которая создается в процессе сотрудничества Сторон.

Статья 2

Для целей настоящего Соглашения:

1. "Секретная информация" означает любую информацию и материалы, которые Стороны передают друг другу, которыми обмениваются или которые создаются в процессе сотрудничества Сторон и которые подлежат защите в соответствии с законодательными и иными нормативными актами какой-либо из Сторон, несанкционированное разглашение которых может нанести ущерб различной степени интересам безопасности Российской Федерации или ЕС либо одного или более его государств-членов и которым присвоена степень секретности.

2. "Носители секретной информации" означают материальные объекты, включая физические поля, в которых секретная информация отображается в виде символов, изображений, сигналов, технических решений или процессов.

3. "Степень секретности" означает характеристику, указывающую на:

– степень ущерба интересам Российской Федерации или ЕС либо одного или более его государств-членов, который может быть нанесен в случае несанкционированного разглашения секретной информации, и

– степень защиты, необходимой в этой связи в соответствии с законодательными или иными нормативными актами Российской Федерации или ЕС.

Tato dohoda se použije na ochranu utajovaných informací, které jsou poskytovány, vyměňovány nebo vytvářeny mezi smluvními stranami v průběhu jejich spolupráce.

Článek 2

Pro účely této dohody se rozumí:

1. "utajovanou informací" jakékoli informace a materiál, chráněné v souladu s právními a správními předpisy jedné ze smluvních stran, poskytnuté, vyměněné nebo vytvořené mezi smluvními stranami v průběhu jejich spolupráce, jejichž nedovolené vyzrazení by mohlo způsobit různou úroveň újmy bezpečnostním zájmům Ruské federace nebo EU nebo jednomu či více členským státům EU, a které byly označeny bezpečnostním stupněm utajení;

2. "nosiči utajovaných informací" materiál, včetně fyzických polí, obsahující utajované informace v podobě symbolů, obrázků, signálů, technických řešení a postupů;

3. "bezpečnostním stupněm utajení" označení, které uvádí:

- stupeň újmy zájmům Ruské federace nebo EU nebo jednoho či více členských států EU, která může být způsobena v případě nedovoleného vyzrazení utajovaných informací, a

- stupeň ochrany, který je tedy požadován v souladu s právními předpisy Ruské federace nebo EU;

4. "Classification marking" shall mean the designation affixed on carriers of classified information and/or any accompanying documentation, indicating the security classification of the information contained therein.

5. "Security clearance" shall mean an administrative decision taken in accordance with the laws or regulations of the Russian Federation or the EU certifying that an individual may be allowed access to classified information up to a specified level.

Article 3

1. For the purposes of this Agreement, "EU" shall mean the Council of the European Union (hereafter: "Council"), the Secretary-General/High Representative and the General Secretariat of the Council and the European Commission.

2. For the purposes of this Agreement, for the Russian Federation, the bodies authorised to implement this Agreement shall be federal governmental authorities of the Russian Federation.

Article 4

1. Classified information may be released, in accordance with paragraphs 2 to 5, by one Party, "the providing Party", to the other Party, "the receiving Party".

2. Each Party shall decide on the release of classified information to the other Party on a case-by-case basis according to its own security interests and in accordance with its own laws or regulations. Nothing in this agreement shall be regarded as a basis for mandatory or generic release of classified information or certain categories of information between the Parties.

4. "Гриф секретности" означает обозначение, проставляемое на носителях секретной информации и (или) любой сопроводительной документации, свидетельствующее о степени секретности содержащейся в них информации.

5. "Допуск к секретной информации" означает административное решение, принимаемое в соответствии с законодательными или иными нормативными актами Российской Федерации или ЕС, удостоверяющее, что конкретному лицу может быть разрешен доступ к секретной информации вплоть до определенного уровня.

Статья 3

1. Для целей настоящего Соглашения ЕС означает Совет Европейского союза (далее - "Совет"), Генерального секретаря/Высокого представителя и Генеральный секретариат Совета, а также Европейскую комиссию.

2. Для целей настоящего Соглашения в части, касающейся Российской Федерации, органами, уполномоченными на выполнение настоящего Соглашения, являются федеральные органы государственной власти.

Статья 4

1. Секретная информация может передаваться в соответствии с пунктами 2-5 настоящей статьи одной Стороной – "направляющей Стороной" - другой Стороне - "принимающей Стороне".

2. Каждая Сторона принимает решение о передаче секретной информации другой Стороне на разовой основе исходя из своих собственных интересов в области безопасности и в соответствии со своими законодательными или иными нормативными актами. Ничто в настоящем Соглашении не может считаться основанием для обязательной передачи

4. "označením stupně utajení" označení připojené na nosičích utajovaných informací nebo na doprovodné dokumentaci, které uvádí bezpečnostní stupeň utajení obsažených informací;

5. "osvědčením o bezpečnostní prověrce" správní rozhodnutí přijaté v souladu s právními předpisy Ruské federace nebo EU, které osvědčuje, že určité osobě může být dovolen přístup k utajovaným informacím až do uvedené úrovně.

Článek 3

1. Pro účely této dohody se "EU" rozumí Rada Evropské unie (dále jen "Rada"), generální tajemník, vysoký představitel, generální sekretariát Rady a Evropská komise.

2. Pro účely této dohody jsou orgány oprávněnými k provádění této dohody za Ruskou federaci federální vládní orgány Ruské federace.

Článek 4

1. Utajované informace může jedna strana ("poskytující strana") poskytnout v souladu s odstavci 2 až 5 druhé straně ("přijímající straně").

2. Každá smluvní strana rozhoduje o poskytnutí utajovaných informací druhé straně případ od případu v souladu se svými vlastními bezpečnostními zájmy a v souladu se svými vlastními právními předpisy. Tuto dohodu nelze považovat za základ pro povinné či obecné poskytování utajovaných informací nebo některých kategorií informací mezi smluvními

или передачи в силу типового характера Сторонами друг другу секретной информации или определенных категорий такой информации.

stranami.

3. Each Party shall, in accordance with its laws or regulations:

3. Каждая Сторона в соответствии со своими законодательными или иными нормативными актами:

3. Každá smluvní strana v souladu se svými právními předpisy:

(a) protect classified information provided, exchanged or produced between the Parties in the course of their cooperation;

a) защищает секретную информацию, которую Стороны передают друг другу, которой они обмениваются или которая создается в процессе сотрудничества между ними;

a) chrání utajované informace poskytnuté, vyměněné či vytvořené mezi stranami v průběhu jejich spolupráce;

(b) ensure that neither the security classification nor the classification marking nor markings restricting the distribution of information assigned by the providing Party to classified information provided or exchanged under this Agreement are changed without the prior written consent of that Party, and that classified information provided or exchanged under this Agreement is registered, safeguarded and protected according to the provisions set out in its own laws or regulations for information holding an equivalent security classification and classification marking in accordance with Article 6;

b) обеспечивает, чтобы ни степень секретности, ни гриф секретности, ни отметки об ограничении распространения, присвоенные направляющей Стороной секретной информации, которая передается или обмен которой осуществляется в соответствии с настоящим Соглашением, не изменялись без предварительного письменного согласия этой Стороны и чтобы секретная информация, которая передается или обмен которой осуществляется в соответствии с настоящим Соглашением, регистрировалась, охранялась и защищалась в соответствии с положениями, предусмотренными в ее собственных законодательных или иных нормативных актах для информации, имеющей эквивалентные степень секретности и гриф секретности в соответствии со статьей 6;

b) zajistí, aby ani bezpečnostní stupeň utajení ani označení stupně utajení ani označení omezující distribuci informací přidělené poskytující stranou utajovaným informacím, které jsou poskytovány či vyměňovány podle této dohody, nebylo změněno bez předchozího písemného souhlasu uvedené strany a aby utajovaná informace, která je poskytována či vyměňována podle této dohody, byla registrována, zabezpečena a chráněna v souladu s ustanoveními jejích vlastních právních a správních předpisů pro informace, které mají rovnocenný bezpečnostní stupeň utajení a označení stupně utajení v souladu s článkem 6;

(c) use classified information provided or exchanged under this Agreement only for the purposes established by the providing Party;

c) использует секретную информацию, которая передается или обмен которой осуществляется в соответствии с настоящим Соглашением, исключительно для целей, определенных направляющей Стороной;

c) využívá utajované informace poskytnuté nebo vyměněné podle této dohody pouze pro účely stanovené poskytující stranou;

(d) return or destroy carriers of classified information received from the other Party when required to do so in writing by the competent authority of the providing Party;

d) возвращает или уничтожает носители секретной информации, полученные от другой Стороны, по письменному запросу компетентного органа направляющей Стороны;

d) vrátí či zničí nosiče utajovaných informací, které obdržela od druhé strany, bude-li o to písemně požádána příslušným orgánem poskytující strany;

(e) not disclose classified information provided or

e) не знакомит с секретной информацией, которая

e) nevyzradí bez předchozího písemného souhlasu

exchanged under this Agreement to recipients other than those referred to in Article 3 without the prior written consent of the providing Party.

4. Classified information shall be forwarded via diplomatic channels, by courier service or by any other means agreed between the competent authorities referred to in Article 10. For the purposes of this Agreement:

(a) as regards the EU, all correspondence shall be sent to the Chief Registry Officer of the Council of the European Union. Correspondence shall be forwarded by the Chief Registry Officer of the Council to the Member States and to the European Commission, subject to paragraph 5;

(b) as regards the Russian Federation, all correspondence shall be addressed to the Permanent Mission of the Russian Federation to the European Union and European Atomic Energy Community.

5. The providing Party may, for operational reasons, address correspondence only to specific competent officials, organs or services of the receiving Party specifically designated as recipients, taking into account their competences and according to the need-to-know principle. Such correspondence shall be accessible only to the aforesaid officials, organs or services. As far as the European Union is concerned, this correspondence shall be transmitted through the Chief Registry Officer of the Council, or the Chief Registry Officer of the European Commission when such information is addressed to the European Commission.

Article 5

передается или обмен которой осуществляется в соответствии с настоящим Соглашением, иных получателей, кроме указанных в статье 3, без предварительного письменного согласия направляющей Стороны.

4. Секретная информация направляется по дипломатическим каналам, с помощью курьерской службы или любых других средств, согласованных компетентными органами, указанными в статье 10. Для целей настоящего Соглашения:

а) в части, касающейся ЕС, вся корреспонденция направляется руководителю службы регистрации Совета. Корреспонденция препровождается руководителем службы регистрации Совета государствам-членам и Европейской комиссии с соблюдением пункта 5 настоящей статьи;

б) в части, касающейся Российской Федерации, вся корреспонденция направляется Постоянному Представительству Российской Федерации при Европейском Союзе и Европейском Сообществе по атомной энергии.

5. Направляющая Сторона по оперативным причинам может направлять корреспонденцию исключительно конкретным компетентным должностным лицам, органам или службам принимающей Стороны, специально определенным в качестве получателей, с учетом их компетенции и в соответствии с принципом служебной необходимости. К такой корреспонденции имеют доступ исключительно упомянутые должностные лица, органы или службы. В части, касающейся ЕС, эта корреспонденция направляется через руководителя службы регистрации Совета или руководителя службы регистрации Европейской комиссии, если такая информация адресована Европейской комиссии.

Статья 5

poskytující strany utajované informace poskytnuté či vyměněné podle této dohody jiným příjemcům, než jsou příjemci uvedení v článku 3.

4. Utajované informace se zasílají diplomatickou cestou, kurýrní službou nebo jakýmkoli jinými prostředky, na kterých se dohodnou příslušné orgány uvedené v článku 10. Pro účely této dohody:

a) pokud jde o EU, veškerá korespondence se zasílá vedoucímu spisovny Rady Evropské unie. Vedoucí spisovny Rady předá korespondenci členským státům a Evropské komisi s výhradou odstavce 5;

b) pokud jde o Ruskou federaci, veškerá korespondence se zasílá stálému zastoupení Ruské federace při Evropské unii a Evropském společenství pro atomovou energii.

5. Poskytující strana může z operativních důvodů zasílat korespondenci pouze konkrétním příslušným úředníkům, orgánům či útvarům přijímající strany, zvláště určeným jako příjemci, při zohlednění jejich pravomocí a v souladu se zásadou "nezbytné potřeby znát". Tato korespondence bude přístupná pouze výše uvedeným úředníkům, orgánům či útvarům. Co se týče Evropské unie, je tato korespondence předávána prostřednictvím vedoucího spisovny Rady, nebo je-li tato informace určena Evropské komisi, prostřednictvím vedoucího spisovny Evropské komise.

Článek 5

Each of the Parties shall respectively ensure that the Russian Federation and the European Union each have a security system and security measures in place based on the basic principles and minimum standards of security laid down in their respective laws or regulations, in order to ensure that an equivalent level of protection is applied to classified information subject to this Agreement.

Каждая Сторона обеспечивает соответственно в Российской Федерации и в ЕС наличие системы безопасности и принятие мер безопасности, основанных на базовых принципах и минимальных стандартах безопасности, предусмотренных в их соответствующих законодательных или иных нормативных актах, в целях обеспечения эквивалентного уровня защиты секретной информации, подпадающей под действие настоящего Соглашения.

Každá ze smluvních stran zajistí, aby Ruská federace i Evropská unie měly bezpečnostní systém a bezpečnostní opatření založené na základních zásadách a minimálních bezpečnostních standardech stanovených v jejich příslušných právních předpisech, aby utajovaným informacím, na které se vztahuje tato dohoda, byla zajištěna rovnocenná úroveň ochrany.

Article 6

Статья 6

Článek 6

1. In order to establish an equivalent level of protection for classified information provided, exchanged or produced between the Russian Federation and the European Union in the course of their cooperation in accordance with their respective laws or regulations, the security classifications shall correspond as follows:

1. Для обеспечения эквивалентного уровня защиты секретной информации, которая передается Российской Федерацией и ЕС друг другу, которой они обмениваются или которая создается в процессе их сотрудничества, согласно их законодательным или иным нормативным актам степени секретности сопоставляются следующим образом:

1. Za účelem stanovení rovnocenné úrovně ochrany utajovaných informací poskytnutých, vyměněných nebo vytvořených mezi Ruskou federací a Evropskou unií v průběhu jejich spolupráce v souladu s jejich příslušnými právními předpisy si odpovídají bezpečnostní stupně utajení takto:

EU | RUSSIAN FEDERATION |

В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ:
СЕКРЕТНО

EU | RUSKÁ FEDERACE |

CONFIDENTIEL UE | СЕКРЕТНО |

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО

CONFIDENTIEL UE | СЕКРЕТНО |

SECRET UE | СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО |

В ЕС:
CONFIDENTIEL UE
SECRET UE.

SECRET UE | СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО |

2. The Russian Federation restriction marking "ДЛЯ СЛУЖЕБНОГО ПОЛЬЗОВАНИЯ" shall correspond to the EU security classification RESTREINT UE.

2. Ограничительная пометка Российской Федерации "ДЛЯ СЛУЖЕБНОГО ПОЛЬЗОВАНИЯ" соответствует степени секретности ЕС "RESTREINT UE".

2. Bezpečnostní označení Ruské federace "ДЛЯ СЛУЖЕБНОГО ПОЛЬЗОВАНИЯ" odpovídá bezpečnostnímu stupni utajení Evropské unie RESTREINT UE.

3. The cooperating entities of both Parties shall agree on the respective equivalent security classification to be given to any classified information produced in the course of their cooperation and on the declassification or downgrading of such information.

3. Сотрудничающие органы Сторон договариваются о присвоении любой секретной информации, которая создается в процессе их сотрудничества, соответствующей эквивалентной степени секретности и о рассекречивании такой информации или снижении степени ее секретности.

3. Spolupracující orgány obou stran se dohodnou na příslušném rovnocenném bezpečnostním stupni utajení, který bude přidělen utajovaným informacím vytvořeným v průběhu jejich spolupráce a na odtajnění těchto informací či jejich zařazení do nižšího stupně utajení.

Article 7

1. Access to classified information will be granted only to persons for whom knowledge of the said information is necessary in order to perform their official duties, consistent with the purposes specified when the information is provided.

2. All persons who, in the conduct of their official duties require access, or whose duties or functions may afford access, to classified information of the level CONFIDENTIEL UE/СЕКРЕТНО or higher provided, exchanged or produced between the Parties in the course of their cooperation shall be appropriately security-cleared before they are granted access to such information.

3. Each Party shall ensure that security clearance procedures are conducted in accordance with its respective laws or regulations with a view to determining whether the circumstances and character of an individual are such that he or she may have access to classified information up to a specified level.

Article 8

The competent authorities referred to in Article 10 may exchange the relevant regulations governing the protection of classified information and, by mutual consent, visit each other to conduct reciprocal consultations on the basis of which a conclusion can be made regarding the effectiveness of the measures taken under this Agreement and the technical arrangement referred to in Article 10.

Статья 7

1. Доступ к секретной информации предоставляется только тем лицам, которым знание данной информации необходимо для исполнения их служебных обязанностей, в соответствии с целями, предусмотренными при передаче этой информации.

2. Все лица, нуждающиеся в процессе исполнения своих служебных обязанностей в доступе к секретной информации с грифом "Секретно/Confidentiel UE" или выше, которая предоставляется Сторонами друг другу, которой они обмениваются или которая создается ими в процессе их сотрудничества, либо лица, обязанности или функции которых могут предусматривать возможности для такого доступа, проходят соответствующую процедуру оформления допуска до того, как им будет предоставлен доступ к такой информации.

3. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы процедуры оформления допуска осуществлялись согласно ее соответствующим законодательным или иным нормативным актам для определения того, может ли то или иное лицо, учитывая его положение и характер, иметь доступ к секретной информации определенного уровня.

Статья 8

Компетентные органы, указанные в статье 10, могут обмениваться соответствующими правовыми актами, касающимися защиты секретной информации, и по обоюдному согласию их представители могут посещать друг друга для проведения взаимных консультаций, по итогам которых может быть сделано заключение об эффективности мер, принятых согласно настоящему Соглашению и технической договоренности, указанной в статье 10.

Článek 7

1. Přístup k utajeným informacím bude poskytnut pouze osobám, pro něž je znalost daných informací nezbytná za účelem plnění jejich úředních povinností, v souladu s účely uvedenými při poskytování těchto informací.

2. Všechny osoby, které při výkonu svých úředních povinností potřebují přístup nebo jejichž povinnosti či funkce umožňují přístup k utajovaným informacím se stupněm utajení CONFIDENTIEL EU/СЕКРЕТНО nebo vyšším, poskytovaným, vyměňovaným nebo vytvořeným mezi smluvními stranami v průběhu jejich spolupráce, musí být bezpečnostně prověřeny, dříve než jim je udělen k těmto informacím přístup.

3. Každá smluvní strana zajistí, aby bylo řízení, v němž je vydáno osvědčení o bezpečnostní prověrce, prováděno v souladu s jejími příslušnými právními a správními předpisy s cílem stanovit, zda jsou okolnosti a povaha daného jednotlivce takové, že může mít přístup k utajovaným informacím až do určeného stupně.

Článek 8

Příslušné orgány uvedené v článku 10 si mohou vyměnit příslušné právní předpisy, kterými se řídí ochrana utajovaných informací a po vzájemném souhlasu se mohou navštívit za účelem vzájemných konzultací, na jejichž základě lze dojít k závěru ohledně účinnosti opatření přijatých podle této dohody a technických opatření uvedených v článku 10.

Article 9

The receiving Party shall affix its own corresponding classification marking as set out in Article 6, in addition to that already affixed by the providing Party, on carriers of classified information provided, exchanged or produced in the course of cooperation between the Parties, or as a result of translation, copying or duplication.

Article 10

1. In order to implement this Agreement and to ensure that the required conditions for protecting and safeguarding classified information have been established by the receiving Party, the authorities referred to in paragraphs 2 to 4 shall establish a technical arrangement as follows:

- they shall inform each other in writing on the technical measures (including practical measures for the handling, storage, reproduction, transmission and destruction of classified information) to protect and safeguard classified information provided, exchanged or produced between the Parties in the course of their cooperation, and

- shall confirm in writing that the technical measures ensure a mutually acceptable level of protection for classified information provided, exchanged or produced between the Parties in the course of their cooperation.

2. For the Russian Federation, the Federal Security Service of the Russian Federation shall coordinate the activities to implement this Agreement and be responsible for providing information on and

Статья 9

В дополнение к грифу секретности, который был присвоен направляющей Стороной, принимающая Сторона присваивает собственный соответствующий гриф секретности в соответствии со статьей 6 носителям секретной информации, которую Стороны передают друг другу, которой они обмениваются или которая создается в процессе сотрудничества Сторон или в результате перевода, копирования или тиражирования.

Статья 10

1. В целях выполнения настоящего Соглашения и подтверждения, что необходимые условия по защите и охране секретной информации созданы принимающей Стороной, органы, указанные в пунктах 2-4 настоящей статьи, оформляют техническую договоренность следующим образом:

- информируют друг друга в письменной форме о собственных технических мерах (в том числе практических мерах по обработке, хранению, воспроизведению, передаче или уничтожению секретной информации) по защите и охране секретной информации, которую Стороны передают друг другу, которой они обмениваются или которая создается Сторонами в процессе их сотрудничества;

- подтверждают в письменной форме, что технические меры обеспечивают взаимоприемлемый уровень защиты секретной информации, которую Стороны передают друг другу, которой они обмениваются или которая создается Сторонами в процессе их сотрудничества.

2. В части, касающейся Российской Федерации, Федеральная служба безопасности Российской Федерации координирует деятельность по реализации настоящего Соглашения и отвечает за

Článek 9

Přijímající strana připojí své vlastní odpovídající označení stupně utajení, jak je uvedeno v článku 6, navíc k označení již připojenému poskytující stranou na nosiče utajovaných informací, které byly poskytnuty, vyměněny nebo vytvořeny v průběhu spolupráce mezi stranami, nebo jako výsledek překladu, kopírování či duplikace.

Článek 10

1. Za účelem provedení této dohody a zajištění toho, že byly požadované podmínky pro ochranu a zabezpečení utajovaných informací přijímající stranou splněny, zavedou orgány uvedené v odstavcích 2, 3 a 4 tohoto článku tato technická opatření:

- informují se navzájem písemně o technických opatřeních (včetně praktických opatření pro nakládání s utajovanými informacemi a jejich ukládání, reprodukování, předávání a ničení) na ochranu a zabezpečení utajovaných informací, které byly poskytnuty, vyměněny nebo vytvořeny mezi stranami v průběhu jejich spolupráce, a

- písemně potvrdí, že technická opatření zajišťují vzájemně přijatelnou úroveň ochrany utajovaných informací, které byly poskytnuty, vyměněny nebo vytvořeny mezi stranami v průběhu jejich spolupráce.

2. Za Ruskou federaci je to Federální bezpečnostní služba Ruské federace, kdo koordinuje činnosti pro provádění této dohody a kdo je odpovědný za poskytování informací o technických opatřeních pro

confirming the technical measures for the protection and safeguarding of classified information provided to or exchanged with the Russian Federation under this Agreement.

3. For the Council, the Security Office of the General Secretariat of the Council, under the direction and on behalf of the Secretary-General of the Council, acting in the name of the Council and under its authority, shall coordinate the activities to implement this Agreement and be responsible for providing information on and confirming the technical measures for the protection and safeguarding of classified information provided to or exchanged with the Council or the General Secretariat of the Council under this Agreement.

4. For the European Commission, the European Commission Security Directorate, acting under the authority of the Member of the Commission responsible for security matters, shall coordinate the activities to implement this Agreement and be responsible for providing information on and confirming the technical measures for the protection of classified information provided or exchanged under this Agreement with the European Commission.

Article 11

1. The competent authority of either Party referred to in Article 10 shall immediately inform the competent authority of the other Party of any proven or suspected cases of unauthorised disclosure or loss of classified

предоставление информации о технических мерах по защите и охране секретной информации, которая предоставляется Российской Федерации или обмен которой осуществляется с Российской Федерацией в соответствии с настоящим Соглашением, и за подтверждение принятия таких мер.

3. В части, касающейся Совета, служба безопасности Генерального секретариата Совета под руководством и от имени Генерального секретаря Совета, действующего от имени Совета и в рамках его полномочий, координирует деятельность по реализации настоящего Соглашения и отвечает за предоставление информации о технических мерах по защите и охране секретной информации, которая предоставляется Совету или Генеральному секретариату Совета или обмен которой осуществляется с Советом или Генеральным секретариатом Совета в соответствии с настоящим Соглашением, и за подтверждение принятия таких мер.

4. В части, касающейся Европейской комиссии, директорат по вопросам безопасности Европейской комиссии, действующий в рамках полномочий члена Комиссии, ответственного за вопросы безопасности, координирует деятельность по реализации настоящего Соглашения и отвечает за предоставление информации о технических мерах по защите секретной информации, которая предоставляется Европейской комиссии или обмен которой осуществляется с Европейской комиссией в соответствии с настоящим Соглашением, и за подтверждение принятия таких мер.

Статья 11

1. Компетентные органы каждой Стороны, указанные в статье 10, немедленно сообщают компетентному органу другой Стороны о любых случаях доказанного или предполагаемого

охрану а zabezpečení utajovaných informací poskytnutých Ruské federaci nebo s ní vyměněných podle této dohody a za potvrzování uvedených technických opatření.

3. Za Radu je to bezpečnostní kancelář generálního sekretariátu Rady pod vedením generálního tajemníka Rady a jeho jménem, zmocněná Radou a v rámci její pravomoci, kdo koordinuje činnosti pro provádění této dohody a kdo odpovídá za poskytování informací o technických opatřeních pro ochranu a zabezpečení utajovaných informací poskytnutých Radě nebo generálnímu sekretariátu Rady nebo s nimi vyměněných podle této dohody a za potvrzování uvedených technických opatření.

4. Za Evropskou komisi je to bezpečnostní ředitelství Evropské komise zmocněné členem Komise odpovědným za bezpečnostní záležitosti, kdo koordinuje činnosti pro provádění této dohody a kdo odpovídá za poskytování informací o technických opatřeních pro ochranu utajovaných informací poskytnutých Evropské komisi nebo s ní vyměněných podle této dohody a za potvrzování uvedených technických opatření.

Článek 11

1. Příslušný orgán každé ze smluvních stran uvedený v článku 10 ihned informuje příslušný orgán druhé strany o každém prokázaném či domnělém případě nedovoleného vyzrazení či ztráty utajovaných

information provided by that Party, and shall conduct an investigation and shall report the results of this investigation to the other Party.

2. The competent authorities of the Parties referred to in Article 10 shall establish, on a case-by-case basis, a procedure with a view to determining, in accordance with the laws and regulations of either Party, proportionate corrective action or measures to be taken in the light of consequences or damage caused.

3. Each Party shall take all appropriate measures, in accordance with the applicable laws and regulations, in cases where an individual is responsible for compromising classified information. Measures taken in this context may result in legal action, including possible criminal proceedings, against the individual concerned in accordance with the applicable laws and regulations.

Article 12

Each Party shall bear the costs it incurs arising from the measures to protect classified information under this Agreement.

Article 13

This Agreement shall not preclude the Parties from concluding other Agreements relating to the provision or exchange of classified information subject to this Agreement provided that they do not conflict with the provisions of this Agreement.

несанкционированного раскрытия или утраты секретной информации, предоставленной этой другой Стороной, проводят расследование и направляют данные о результатах этого расследования этой другой Стороне.

2. Компетентные органы Сторон, указанные в статье 10, в каждом случае согласно законодательным или иным нормативным актам каждой из Сторон устанавливают порядок определения соответствующих действий или мер по исправлению ситуации, которые должны быть приняты с учетом наступивших последствий или причиненного ущерба.

3. Каждая Сторона принимает все надлежащие меры согласно применимым законодательным и иным нормативным актам в отношении любого лица, ответственного за разглашение секретной информации. Принятые в этом случае меры могут повлечь за собой преследование в судебном порядке, в том числе возможное уголовное преследование, в соответствии с применимыми в отношении такого лица законодательными и иными нормативными актами.

Статья 12

Каждая Сторона оплачивает расходы, понесенные ею в связи с реализацией мер по защите секретной информации в соответствии с настоящим Соглашением.

Статья 13

Настоящее Соглашение не препятствует заключению Сторонами других соглашений, касающихся передачи секретной информации, подпадающей под действие настоящего Соглашения, или обмена ею, при условии, что такие соглашения не противоречат положениям настоящего Соглашения.

informací poskytnutých danou stranou a provede vyšetřování a sdělí druhé straně výsledky tohoto vyšetřování.

2. Příslušné orgány smluvních stran uvedené v článku 10 stanoví případ od případu a v souladu s právními předpisy smluvních stran postup pro přijetí přiměřených nápravných opatření reagujících na důsledek nebo vzniklé škody.

3. Každá smluvní strana přijme všechna vhodná opatření v souladu s platnými právními předpisy v případech, kdy je za ohrožení utajovaných informací odpovědný jednotlivec. Opatření přijatá v této souvislosti mohou vést k právním krokům, včetně případného trestního řízení, vůči dotyčné osobě v souladu s platnými právními předpisy.

Článek 12

Každá smluvní strana nese náklady, které jí vzniknou v důsledku opatření na ochranu utajovaných informací podle této dohody.

Článek 13

Tato dohoda nebrání smluvním stranám v uzavření jiných dohod týkajících se poskytování nebo výměny utajovaných informací, na které se vztahuje tato dohoda, za předpokladu, že nejsou v rozporu s ustanoveními této dohody.

Article 14

Any differences between the Parties arising out of the interpretation or application of this Agreement shall be dealt with by negotiation between them. During such negotiations, the Parties shall continue to carry out their obligations in accordance with this Agreement.

Article 15

1. This Agreement shall enter into force on the first day of the month following notification by the Parties of the completion of the internal procedures necessary for its entry into force.

2. Either Party may request consultations for consideration of possible amendments to this Agreement.

3. Any amendment to this Agreement shall be made in writing only and by common agreement of the Parties. It shall enter into force under the conditions provided for in paragraph 1.

Article 16

This Agreement may be denounced by either Party by written notice of denunciation given to the other Party. Such denunciation shall take effect six months after receipt of notification by the other Party. Notwithstanding such denunciation, obligations regarding the protection of all classified information provided or exchanged pursuant to the present Agreement in accordance with the provisions set forth herein shall continue to apply.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned,

Статья 14

Любые разногласия между Сторонами в связи с толкованием или применением настоящего Соглашения урегулируются путем переговоров между ними. Во время таких переговоров Стороны продолжают выполнять свои обязательства в соответствии с настоящим Соглашением.

Статья 15

1. Настоящее Соглашение вступает в силу в первый день первого месяца после того, как Стороны уведомят друг друга о выполнении необходимых для его вступления в силу внутренних процедур.

2. Любая из Сторон может обратиться с просьбой о проведении консультаций для рассмотрения возможных поправок к настоящему Соглашению.

3. Любая поправка вносится в настоящее Соглашение исключительно в письменной форме по обоюдному согласию Сторон. Она вступает в силу на условиях, предусмотренных в пункте 1 настоящей статьи.

Статья 16

Настоящее Соглашение может быть денонсировано любой из Сторон путем направления другой Стороне письменного уведомления о прекращении его действия. Такая денонсация вступает в силу по истечении шести месяцев с даты получения уведомления другой Стороной. Несмотря на такую денонсацию, предусмотренные положениями настоящего Соглашения обязательства, касающиеся защиты всей секретной информации, которая передана или обмен которой осуществлялся на основании настоящего Соглашения, остаются в силе.

В УДОСТОВЕРЕНИЕ ЧЕГО нижеподписавшиеся,

Článek 14

Jakékoli spory mezi stranami vzniklé při výkladu nebo uplatňování této dohody se řeší jednáním mezi smluvními stranami. V průběhu těchto jednání smluvní strany nadále plní své povinnosti v souladu s touto dohodou.

Článek 15

1. Tato dohoda vstupuje v platnost prvním dnem měsíce následujícího dne, kdy si smluvní strany oznámí dokončení svých vnitřních postupů nezbytných pro její vstup v platnost.

2. Každá ze smluvních stran může požádat o konzultace, pokud jde o zvážení možných změn této dohody.

3. Tuto dohodu lze změnit pouze písemně a na základě vzájemné dohody smluvních stran. Změna dohody vstupuje v platnost za podmínek stanovených v odstavci 1.

Článek 16

Tato dohoda může být vypovězena písemnou výpovědí jedné ze smluvních stran doručenou druhé smluvní straně. Výpověď nabývá účinku šest měsíců od obdržení oznámení druhou smluvní stranou. Bez ohledu na takovou výpověď se povinnosti týkající se ochrany všech utajovaných informací poskytnutých nebo vyměněných podle této dohody v souladu s ustanoveními zde uvedenými použijí i nadále.

NA DŮKAZ ČEHOŽ připojili níže podepsaní řádně

respectively duly authorised, have signed this Agreement.

должным образом на то уполномоченные, подписали настоящее Соглашение.

zplnomocnění zástupci k této dohodě své podpisy.

Done at Rostov-on-Don on the first day of June in the year two thousand and ten in two copies each in the Russian and English languages.

Совершено в _____ "_____"
_____ 201__ г. в двух экземплярах, каждый на
русском и английском языках.

Dáno v Rostově na Donu dne prvního června roku dva
tisíce deset ve dvou vyhotoveních v jazyce ruském a
anglickém.

For the Government of the Russian Federation

За Правительство
Российской Федерации
За Европейский союз

Za vládu Ruské federace

Za Evropskou unii

PŘÍLOHA P IV: DOHODA O SPOLUPRÁCI V OBLASTI RYBOLOVU A ZACHOVÁNÍ ŽIVÝCH MOŘSKÝCH ZDROJŮ V BALTSKÉM MOŘI

Agreement	Соглашение	Dohoda
between the European Community and the Government of the Russian Federation on cooperation in fisheries and the conservation of the living marine resources in the Baltic Sea	между Правительством Российской Федерации и Европейским Сообществом о сотрудничестве в области рыболовства и сохранения живых морских ресурсов в Балтийском море	mezi Evropským společenstvím a vládou Ruské federace o spolupráci v oblasti rybolovu a zachování živých mořských zdrojů v Baltském moři
THE EUROPEAN COMMUNITY	ПРАВИТЕЛЬСТВО ФЕДЕРАЦИИ	EVROPSKÉ SPOLEČENSTVÍ
and	и	a
THE GOVERNMENT OF THE RUSSIAN FEDERATION,	ЕВРОПЕЙСКОЕ СООБЩЕСТВО,	VLÁDA RUSKÉ FEDERACE,
hereinafter referred to as the "Parties",	именуемые в дальнейшем Сторонами,	dále jen "smluvní strany",
NOTING that the Convention on Fishing and Conservation of the Living Resources in the Baltic Sea and the Belts (Gdansk Convention) of 1973 will cease to be applied on 1 January 2007,	ОТМЕЧАЯ, что с 1 января 2007 года прекращено применение Конвенции о рыболовстве и сохранении живых ресурсов в Балтийском море и Бельтах 1973 г. (далее – Гданьская Конвенция),	UPOZORŇUJÍCE, že Úmluva o rybolovu a ochraně živých zdrojů v Baltském moři a Velkém a Malém Beltu (Gdaňská úmluva) z roku 1973 přestane být používána od 1. ledna 2007,
RECOGNISING that following the accession of Sweden and Finland to the Community on 1 January 1995 and Estonia, Latvia, Lithuania and Poland on 1 May 2004, elements of the fisheries agreements pertaining to maritime fisheries in the Baltic Sea concluded respectively by the Governments of the Republic of Latvia, the Kingdom of Sweden, the Republic of Finland, the	ПРИЗНАВАЯ, ЧТО в связи со вступлением в Европейское Сообщество Королевства Швеция и Финляндской Республики (с 1 января 1995 г.), а также Эстонской Республики, Латвийской Республики, Литовской Республики и Республики Польша (с 1 мая 2004 г.) соглашения о рыболовстве в части, касающейся морского рыболовства в	UZNÁVAJÍCE, že po přistoupení Švédska a Finska ke Společenství dne 1. ledna 1995 a Estonska, Lotyšska, Litvy a Polska dne 1. května 2004 jsou některé prvky dohod o rybolovu vztahujících se k námořnímu rybolovu v Baltském moři, které byly uzavřeny vládami Lotyšské republiky, Švédského království, Finské republiky, Estonské republiky, Polské republiky a Litevské

Republic of Estonia, the Republic of Poland and the Republic of Lithuania with the Government of the Russian Federation are now managed by the Community,

Балтийском море, заключенные Правительством Российской Федерации соответственно с Правительством Королевства Швеция, Правительством Финляндской Республики, Правительством Эстонской Республики, Правительством Латвийской Республики, Правительством Литовской Республики и Правительством Республики Польша, со стороны указанных государств – членов Европейского союза выполняются Европейским Сообществом,

republiky s vládou Ruské federace, nyní řízeny Společenstvím,

RECOGNISING the necessity to replace these fisheries agreements, insofar as they concern the maritime fisheries in the Baltic Sea, and the Gdansk Convention of 1973, with a new agreement between the European Community and the Government of the Russian Federation,

ПРИЗНАВАЯ необходимость заменить эти соглашения о рыболовстве в части, касающейся морского рыболовства в Балтийском море, и Конвенцию 1973 года новым соглашением между Правительством Российской Федерации и Европейским Сообществом,

UZNÁVAJÍCE nutnost nahradit tyto dohody o rybolovu, pokud se týkají námořního rybolovu v Baltském moři, a Gdaňskou úmluvu z roku 1973 novou dohodou mezi Evropským společenstvím a vládou Ruské federace,

AFFIRMING their common desire to ensure the conservation and long-term sustainable management and exploitation of the fish stocks in the Baltic Sea,

ПОДТВЕРЖДАЯ общее желание обеспечивать сохранение и долгосрочную устойчивую эксплуатацию рыбных запасов и управление ими в Балтийском море,

POTVRZUJÍCE společné přání zajistit zachování a dlouhodobé udržitelné řízení a využívání populací ryb v Baltském moři,

GUIDED by the provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982 and of the United Nations Agreement for the implementation of the provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982 relating to the conservation and management of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks of 4 December 1995,

РУКОВОДСТВУЯСЬ положениями Конвенции Организации Объединенных Наций по морскому праву от 10 декабря 1982 г., а также Соглашения об осуществлении положений Конвенции Организации Объединенных Наций по морскому праву от 10 декабря 1982 г., которые касаются сохранения трансграничных рыбных запасов и запасов далеко мигрирующих рыб и управления ими, от 4 декабря 1995 г.,

VEDENI ustanoveními Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu ze dne 10. prosince 1982 a Dohody OSN o provedení ustanovení Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu ze dne 10. prosince 1982 o zachování a řízení tažných populací ryb a vysoce stěhovavých populací ryb ze dne 4. prosince 1995,

GUIDED by the Agreement on partnership and cooperation establishing a partnership between the

РУКОВОДСТВУЯСЬ Соглашением о партнерстве и сотрудничестве, учреждающим

VEDENI Dohodou o partnerství a spolupráci, kterou se zakládá partnerství mezi Evropským

European Community and its Member States, of the one part, and the Russian Federation, of the other part of 24 June 1994, hereinafter referred to as the "PCA", and with a common desire to intensifying these relations,

TAKING INTO ACCOUNT the Code of Conduct for Responsible Fisheries adopted by the Council of the Food and Agriculture Organisation of the United Nations at the FAO Conference in 1995,

TAKING INTO ACCOUNT the Johannesburg Declaration on Sustainable Development adopted by the World Summit on Sustainable Development in September 2002,

CONSIDERING that some of the living marine resources of the Baltic Sea consists of straddling stocks migrating between the Exclusive Economic Zones of the two Parties and associated and dependent stocks, and that an effective conservation and sustainable exploitation of these stocks can therefore only be achieved through cooperation between the Parties in fisheries management as well as through control and enforcement,

RECOGNISING that the Parties are committed to developing an ecosystem based approach to fisheries management based on the best available scientific advice and based on respecting the duties of the coastal State to ensure proper conservation and management measures for the

партнерство между Российской Федерацией, с одной стороны, и Европейскими сообществами и их государствами-членами, с другой стороны, от 24 июня 1994 г. (СПС) и имея обоюдное желание укреплять эти отношения,

УЧИТЫВАЯ Кодекс ведения ответственного рыболовства, принятый Советом Продовольственной и сельскохозяйственной организации Организации Объединенных Наций на Конференции указанной организации в 1995 г.,

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ Йоханнесбургскую декларацию по устойчивому развитию, принятую на Всемирной встрече на высшем уровне по устойчивому развитию в сентябре 2002 г.,

УЧИТЫВАЯ, ЧТО некоторые живые морские ресурсы Балтийского моря состоят из трансграничных запасов, совершающих миграции между исключительными экономическими зонами Сторон, а также из ассоциированных с ними и зависимых от них запасов, эффективное сохранение и устойчивая эксплуатация которых могут осуществляться только посредством сотрудничества Сторон в сфере управления промыслом, контроля и обеспечения соблюдения мер по управлению промыслом,

ПРИЗНАВАЯ, ЧТО Стороны обязуются развивать экосистемный подход к управлению промыслом на основе наилучших из имеющихся научных рекомендаций и основываться на уважении обязанностей прибрежного государства по обеспечению

společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Ruskou federací na druhé straně, ze dne 24. června 1994 a společným přáním posilovat tyto vztahy,

BEROUCE V ÚVAHU kodex chování pro odpovědný rybolov přijatý Radou Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství na konferenci FAO v roce 1995,

BEROUCE V ÚVAHU Johannesburskou deklaraci o udržitelném rozvoji přijatou na Světové vrcholné schůzce o udržitelném rozvoji v září 2002,

ZVAŽUJÍCE, že některé ze živých mořských zdrojů Baltského moře jsou složeny z tažných populací, které se stěhují mezi výlučnými ekonomickými zónami obou smluvních stran, a z přidružených a závislejších populací, a že účinného zachování a udržitelného využívání těchto populací lze proto dosáhnout pouze prostřednictvím spolupráce smluvních stran při řízení rybolovu a prostřednictvím kontrol a prosazování dodržování právních předpisů,

UZNÁVAJÍCE závazek smluvních stran rozvíjet politiku řízení rybolovu zaměřenou na ekosystém, která vychází z nejlepších dostupných vědeckých stanovisek a je založena na dodržování povinnosti pobřežního státu zajistit ve své výlučné ekonomické zóně řádná opatření na zachování

maintenance of the living resources in the Exclusive Economic Zone in accordance with the United Nations Convention of the Law of the Sea of 10 December 1982,

надлежащих мер по сохранению живых морских ресурсов и управлению ими в исключительной экономической зоне в соответствии с Конвенцией Организации Объединенных Наций по морскому праву от 10 декабря 1982 г.,

zdrojů a řídicí opatření pro udržení živých zdrojů, v souladu s Úmluvou Organizace spojených národů o mořském právu ze dne 10. prosince 1982,

DESIROUS to continue their cooperation in the framework of the appropriate international fisheries organisations for the purpose of the joint conservation, sustainable exploitation and management of all relevant fishery resources and confirming the intention of the Parties to continue to develop the principles enshrined in the Gdansk Convention,

ЖЕЛАЯ продолжать сотрудничество в рамках соответствующих международных рыболовных организаций с целью совместного сохранения, устойчивой эксплуатации всех соответствующих рыбных ресурсов и управления ими, и подтверждая намерение Сторон развивать принципы, закрепленные в Гданьской Конвенции,

PŘEJÍCE SI pokračovat ve spolupráci v rámci příslušných mezinárodních organizací pro rybolov za účelem společného zachování, udržitelného využívání a řízení všech důležitých rybolovných zdrojů a potvrzující úmysl smluvních stran pokračovat v rozvíjení zásad zakotvených ve Gdaňské úmluvě,

RECOGNISING the importance of scientific research for the conservation, sustainable exploitation and management of fishery resources, in particular within the context of the International Council for the Exploration of the Sea (ICES) and desirous to promote further cooperation in this field,

ПРИЗНАВАЯ важность научных исследований для сохранения, устойчивой эксплуатации рыбных ресурсов и управления ими, в том числе в рамках Международного совета по исследованию моря (ИКЕС), и желая способствовать развитию сотрудничества в этой области в дальнейшем,

UZNÁVAJÍCE důležitost vědeckého výzkumu pro zachování, udržitelné využívání a řízení rybolovných zdrojů, zejména v rámci Mezinárodní rady pro průzkum moří (ICES), a hodlající podporovat další spolupráci v této oblasti,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

СОГЛАСИЛИСЬ О НИЖЕСЛЕДУЮЩЕМ:

SE DOHODLY TAKTO:

Article 1

Статья 1

Článek 1

Use of terms

Употребление терминов

Použití pojmů

For the purpose of this Agreement:

В настоящем Соглашении используются следующие термины:

Pro účely této dohody se rozumí:

(a) "Exclusive Economic Zone of the Parties" means Exclusive Economic Zone of the Russian Federation and the Exclusive Economic Zones of the Member States of the European Community, respectively;

а) «исключительная экономическая зона Сторон» – исключительная экономическая зона Российской Федерации и исключительные экономические зоны государств – членов Европейского Сообщества, соответственно;

а) "výlučnou ekonomickou zónou smluvních stran" výlučná ekonomická zóna Ruské federace a výlučné ekonomické zóny jednotlivých členských států Evropského společenství;

- (b) "territorial sea of the Parties" means the territorial sea of the Russian Federation and the territorial sea of the Member States of the European Community, respectively;
- (c) "living marine resources" means available living marine species, including anadromous and catadromous species;
- (d) "fishing vessels of the Parties" means fishing vessels flying the flag of the Russian Federation and fishing vessels flying the flag of Member States of the European Community, respectively, equipped for the commercial fisheries exploitation of living marine resources;
- (e) "sustainable exploitation" means the exploitation of a stock in such a way that the future exploitation of the stock will not be prejudiced and that it does not have a negative impact on the marine eco-systems;
- (f) "straddling stocks" means any stock of fish that migrates regularly across the delimitations of Exclusive Economic Zones of the Parties in the Baltic Sea;
- (g) "fishing effort" means the product of the capacity and the activity of a fishing vessel; for a group of vessels it is the sum of the fishing effort of all vessels in the group;
- (h) "precautionary approach to fisheries management" means that the absence of adequate scientific information should not be used as a reason for postponing or failing to take
- b) «территориальное море Сторон» – территориальное море Российской Федерации и территориальные моря государств – членов Европейского Сообщества, соответственно;
- с) «живые морские ресурсы» – имеющиеся живые морские виды ресурсов, включая анадромные и катадромные виды рыб;
- d) «рыболовные суда Сторон» – соответственно, рыболовные суда, плавающие под государственным флагом Российской Федерации, и рыболовные суда, плавающие под флагами государств – членов Европейского Сообщества, оборудованные для коммерческой промысловой эксплуатации живых морских ресурсов;
- e) «устойчивая эксплуатация» – эксплуатация запаса таким образом, чтобы не нанести ущерба будущей эксплуатации этого запаса и не оказать отрицательного воздействия на морские экосистемы;
- f) «трансграничные запасы» – любые запасы рыб, которые совершают регулярные миграции через границы исключительных экономических зон Сторон в Балтийском море;
- g) «промысловое усилие» – произведение мощности рыболовного судна на его активность (для группы судов – сумма промыслового усилия всех судов в группе);
- h) «осторожный подход к управлению промыслом» – подход, при котором отсутствие адекватной научной информации не должно служить причиной для отсрочки или
- b) "pobřežním mořem smluvních stran" pobřežní moře Ruské federace a pobřežní moře jednotlivých členských států Evropského společenství;
- c) "živými mořskými zdroji" dostupné živé mořské živočišné druhy, včetně anadromních a katadromních druhů;
- d) "rybářskými plavidly smluvních stran" rybářská plavidla plující pod vlajkou Ruské federace a rybářská plavidla plující pod vlajkou jednotlivých členských států Evropského společenství, jež jsou vybavena pro obchodní rybolov živých mořských zdrojů;
- e) "udržitelným využíváním" využívání populace takovým způsobem, kterým není dotčeno její využívání v budoucnu a které nemá nepříznivý vliv na mořské ekosystémy;
- f) "tažnými populacemi" populace ryb, která se pravidelně stěhuje napříč vymezenými výlučnými ekonomickými zónami smluvních stran v Baltském moři;
- g) "intenzitou rybolovu" v případě jednotlivého plavidla součin jeho kapacity a činnosti, v případě skupiny plavidel součet intenzit rybolovu všech plavidel ve skupině;
- h) "přístupem předběžné opatrnosti v oblasti řízení rybolovu" skutečnost, že nedostatek odpovídajících vědeckých údajů by neměl být důvodem k odložení nebo nepřijetí řídicích

management measures to conserve target species, associated or dependent species and non-target species and their environment.

непринятия мер по сохранению целевых, ассоциированных или зависимых видов живых морских ресурсов, а также нецелевых видов и их среды;

opatření na zachování cílových druhů, přidružených nebo závislých druhů a necílových druhů a na zachování jejich životního prostředí.

Article 2

Статья 2

Článek 2

Geographical area to which the Agreement applies

Географический район, на который распространяется действие настоящего Соглашения

Zeměpisná oblast, na kterou se dohoda vztahuje

The geographical area to which this Agreement applies, hereinafter referred to as "the Baltic Sea", means all waters of the Baltic Sea and the Belts, excluding internal waters, bounded in the west by a line as from Hasenore Head to Gniben Point, from Korshage to Spodsbjerg and from Gilbjerg Head to the Kullen.

Географический район, в отношении которого действует настоящее Соглашение, означает все воды Балтийского моря и Бельтов, за исключением внутренних вод, ограниченные с запада линией, проведенной от мыса Хасеноре до пункта Гнибен, от мыса Корсхаге до мыса Сподсбьерг и от мыса Гильбьерг до мыса Куллен (далее – Балтийское море).

Zeměpisnou oblastí, na kterou se dohoda vztahuje, dále "Baltské moře", se rozumějí všechny vody Baltského moře a Malého a Velkého Beltu, kromě vnitřních vod, jež jsou na západě ohraničeny linií vedenou od Hasenøre ke Gniben Spids, od Korshage ke Spodsbjergu a od Gilbjerg Hoved ke Kullenu.

Article 3

Статья 3

Článek 3

Territorial application

Территориальное применение

Územní působnost

This Agreement shall apply, on the one hand, to the territories in which the Treaty establishing the European Community is applied and under the conditions laid down in that Treaty and, on the other hand, to the Russian Federation.

Настоящее Соглашение применяется к территории Российской Федерации и территории, в отношении которой действует Договор, учреждающий Европейское Сообщество, на условиях, предусмотренных этим Договором.

Tato dohoda se vztahuje na území, na něž se vztahuje Smlouva o založení Evropského společenství za podmínek v ní stanovených, a na území Ruské federace.

Article 4

Статья 4

Článek 4

Objectives

Цели

Cíle

1. The objective of this Agreement is to ensure a close cooperation between the Parties on the basis of the principle of equitable and mutual benefit for

1. Целью настоящего Соглашения является обеспечение тесного сотрудничества между Сторонами на основе принципов равенства и

1. Cílem této dohody je zajistit úzkou spolupráci mezi oběma smluvními stranami na základě zásady nestranného a vzájemného užitku vedoucí

the purpose of conservation, sustainable exploitation and management of any straddling, associated and dependent stocks in the Baltic Sea.

2. The Agreement lays down the principles and procedures relating to the close cooperation between the Parties with the purpose of ensuring that the exploitation of the straddling, associated and dependent stocks in the Baltic Sea provides sustainable economic, environmental and social conditions.

3. The Parties shall base their cooperation on the best scientific advice available and on any other relevant data, shall apply the precautionary approach and shall agree to develop an eco-system based approach to fisheries management.

Article 5

Joint management measures

1. Each Party may, on the basis of the principle of mutual benefit and in compliance with its own legislation, allow fishing vessels of the other Party to fish within the Exclusive Economic Zone of this Party in the Baltic Sea.

2. The Parties may exchange quotas in the Baltic Sea on a reciprocal basis.

взаимной выгоды в целях сохранения, устойчивой эксплуатации любых трансграничных запасов, а также ассоциированных с ними и зависимых от них запасов и управления ими в Балтийском море.

2. В Соглашении изложены принципы и процедуры, относящиеся к тесному сотрудничеству между Сторонами с целью обеспечения того, чтобы эксплуатация трансграничных запасов, а также ассоциированных с ними и зависимых от них запасов в Балтийском море обеспечивала устойчивость экономических, экологических и социальных условий.

3. Стороны основывают свое сотрудничество на наиболее достоверных научных данных и на соответствующих рекомендациях, применяют осторожный подход к управлению промыслом и договариваются развивать экосистемный подход к управлению промыслом.

Статья 5

Совместные меры по управлению промыслом

1. Каждая Сторона исходя из принципа взаимной выгоды и в соответствии с применимым законодательством может предоставлять рыболовным судам другой Стороны возможность вести промысел в пределах своей исключительной экономической зоны в Балтийском море.

2. Стороны могут осуществлять обмен квотами в Балтийском море на взаимной основе.

k zachování zdrojů, udržitelnému využívání a řízení všech tažných, přidružených a závislých populací v Baltském moři.

2. Dohoda stanoví zásady a postupy pro úzkou spolupráci mezi smluvními stranami s cílem zajistit, aby využívání tažných, přidružených a závislých populací v Baltském moři poskytovalo udržitelné hospodářské, ekologické a sociální podmínky.

3. Smluvní strany založí vzájemnou spolupráci na nejlepších dostupných vědeckých stanoviscích a veškerých dalších významných údajích, uplatňují přístup předběžné opatrnosti a dohodnou se na rozvíjení přístupu k řízení rybolovu založeného na ekosystému.

Článek 5

Společná řídicí opatření

1. Každá smluvní strana může podle zásady vzájemného užitku a v souladu se svými právními předpisy povolit rybářským plavidlům druhé smluvní strany, aby lovila ve výlučné ekonomické zóně této smluvní strany v Baltském moři.

2. Smluvní strany si mohou na základě vzájemnosti vyměňovat kvóty v Baltském moři.

3. To achieve the objectives of this Agreement the Parties shall establish measures governing the exploitation of the straddling stocks in the Baltic Sea, while taking into account associated and dependent species. The measures may include, inter alia:

(a) Total allowable catches (TACs) for the straddling stocks and groups of straddling stocks as well as allocations between the Parties. The allocations shall be based on the historical distribution of fishing possibilities taking into account the need to have a more stock specific management as advised by ICES;

(b) Long-term management plans for the fisheries on straddling stocks;

(c) Limitation of fishing effort; and

(d) Technical measures.

4. The implementation of the provisions of paragraphs 1, 2 and 3 of this Article shall be dealt with in a Joint Baltic Sea Fisheries Committee referred to in Article 14 of this Agreement.

Article 6

Autonomous management measures by the Parties

1. Each Party shall establish total allowable catches and long-term management plans for non-straddling stocks in the Baltic Sea, while taking

3. Для достижения целей настоящего Соглашения Стороны устанавливают меры по управлению промыслом трансграничных запасов в Балтийском море с учетом ассоциированных с ними и зависимых от них запасов. Эти меры в том числе включают:

a) общий допустимый улов (ОДУ) для трансграничных запасов и групп трансграничных запасов, а также распределение общего допустимого улова между Сторонами. Такое распределение должно основываться на историческом распределении промысловых возможностей и более полном учете особенностей запасов при управлении ими в соответствии с рекомендациями ИКЕС;

b) долгосрочные планы управления промыслом трансграничных запасов;

c) ограничение промыслового усилия;

d) технические меры.

4. Реализация положений пунктов 1, 2 и 3 настоящей статьи осуществляется в рамках Смешанной Комиссии по рыболовству в Балтийском море, предусмотренной статьей 14 настоящего Соглашения.

Статья 6

Автономные меры по управлению промыслом Сторонами

1. Каждая Сторона устанавливает уровень общего допустимого улова для

3. K dosažení cílů této dohody smluvní strany stanoví opatření, kterými se bude řídit využívání tažných populací v Baltském moři, přičemž se zohlední přidružené a závislé druhy. Tato opatření mohou mimo jiné zahrnovat

a) celkové přípustné odlovy (TAC) pro tažné populace a skupiny tažných populací a přiděly mezi smluvní strany. Přidělování se zakládá na historickém rozdělení rybolovných práv, přičemž se zohlední potřeba používat řízení více zaměřené na konkrétní populace, jež doporučuje ICES;

b) dlouhodobé plány řízení rybolovu tažných populací;

c) omezení intenzity rybolovu a

d) technická opatření.

4. Prováděním odstavců 1, 2 a 3 tohoto článku se bude zabývat Smíšený výbor pro rybolov v Baltském moři, uvedený v článku 14 této dohody.

Článek 6

Autonomní řídicí opatření přijatá smluvními stranami

1. Každá smluvní strana stanoví celkové přípustné odlovy a vypracuje dlouhodobé plány řízení

into account associated and dependent species.

2. If, in the framework of the Joint Baltic Sea Fisheries Committee referred to in Article 14 of this Agreement, it has not been possible to agree on appropriate management measures to be recommended to their respective authorities, the Parties shall establish autonomous measures in order to ensure that the objectives as set out in Article 4 of this Agreement are achieved on the management of the exploitation and conservation of living marine resources of the Baltic Sea, while taking into account associated and dependent species.

3. Measures taken pursuant to paragraph 2 of this Article shall be based on objective scientific criteria and shall not discriminate in fact or in law against the other Party.

4. In addition to recommendations on measures adopted by the Joint Baltic Sea Fisheries Committee each Party may establish such conservation and management measures as it deems necessary to achieve the objectives as set out in Article 4 of this Agreement.

5. The measures to regulate fisheries taken by each Party within its Exclusive Economic Zone and its territorial sea for the purpose of conservation shall

нетрансграничных запасов и утверждает долгосрочные планы управления нетрансграничными запасами в Балтийском море с учетом ассоциированных с ними и зависимых от них запасов.

2. Если Сторонам в рамках Смешанной Комиссии по рыболовству в Балтийском море, предусмотренной статьей 14 настоящего Соглашения, не удастся согласовать меры по управлению промыслом для рекомендации своим компетентным органам, Стороны устанавливают автономные меры, с тем чтобы обеспечить достижение указанных в статье 4 настоящего Соглашения целей сохранения, устойчивой эксплуатации живых морских ресурсов и управления ими в Балтийском море с учетом ассоциированных и зависимых видов.

3. Меры, принимаемые в соответствии с пунктом 2 настоящей статьи, основываются на объективных научных критериях и не носят ни фактически, ни юридически дискриминационного характера по отношению к другой Стороне.

4. Дополнительно к рекомендациям по мерам, принятым Смешанной Комиссией по рыболовству в Балтийском море, каждая Сторона может установить такие меры по сохранению живых морских ресурсов и управлению ими, которые сочтет необходимыми для достижения целей, указанных в статье 4 настоящего Соглашения.

5. Меры по управлению промыслом, принимаемые каждой Стороной в своей исключительной экономической зоне и своем

netazných populací v Baltském moři, přičemž zohlední přidružené a závislé druhy.

2. Pokud se smluvní strany v rámci Smíšeného výboru pro rybolov v Baltském moři, uvedeného v článku 14 této dohody, nedohodou na vhodných řídicích opatřeních, která mají být doporučena jejich orgánům, stanoví autonomní opatření, aby zajistily, že bude dosaženo cílů článku 4 této dohody týkajících se řízení využívání a zachování živých mořských zdrojů v Baltském moři, přičemž zohlední přidružené a závislé druhy.

3. Opatření přijatá podle odstavce 2 tohoto článku jsou založena na objektivních vědeckých kritériích a fakticky ani právně nediskriminují druhou smluvní stranu.

4. Kromě doporučení k opatřením přijatým Smíšeným výborem pro rybolov v Baltském moři může každá smluvní strana stanovit opatření na zachování zdrojů a řídicí opatření, která považuje za nezbytná k dosažení cílů článku 4 této dohody.

5. Opatření upravující rybolov přijatá každou smluvní stranou v její výlučné ekonomické zóně a pobřežním moři pro účely zachování zdrojů jsou

be based on objective and scientific criteria, while taking into account associated and dependent species, and shall not discriminate in fact or in law against the other Party.

территориальном море с целью сохранения живых морских ресурсов, основываются на объективных и научных критериях с учетом ассоциированных и зависимых видов и не носят ни фактически, ни юридически дискриминационного характера по отношению к другой Стороне.

založena na objektivních a vědeckých kritériích, přičemž se zohlední přidružené a závislé druhy, a fakticky ani právně nediskriminují druhou smluvní stranu.

Article 7

Статья 7

Článek 7

Licensing

Лицензирование

Poskytování licencí

1. Each Party shall require that fishing in specified areas of its Exclusive Economic Zone in the Baltic Sea by fishing vessels of the other Party shall be subject to licence (permit).

1. Каждая Сторона требует, чтобы промысел в определенных районах ее исключительной экономической зоны в Балтийском море рыболовными судами другой Стороны осуществлялся на основе лицензирования (разрешения).

1. Každá smluvní strana požaduje, aby se na rybolov v určených oblastech její výlučné ekonomické zóny v Baltském moři, který je prováděn rybářskými plavidly druhé smluvní strany, vztahovala licence (povolení).

2. The competent authority of each Party shall communicate in due time to the other Party the name, registration number, and other relevant particulars of the fishing vessels which shall be eligible to fish within the specified areas of the Exclusive Economic Zone of the other Party in the Baltic Sea.

2. Компетентные органы каждой Стороны своевременно сообщают другой Стороне название, регистрационный номер и другие необходимые характеристики рыболовных судов, которые получают право на промысел в определенных районах исключительной экономической зоны другой Стороны в Балтийском море.

2. Příslušný orgán každé smluvní strany sdělí včas druhé smluvní straně název, registrační číslo a další důležité informace o rybářských plavidlech, která budou způsobilá lovit v určených oblastech výlučné ekonomické zóny druhé smluvní strany v Baltském moři.

3. The implementation of the conditions for the licensing shall be in accordance with recommendations adopted by the Joint Baltic Sea Fisheries Committee as referred to in Article 14 of this Agreement.

3. Реализация условий лицензирования осуществляется в соответствии с рекомендациями, принятыми Смешанной Комиссией по рыболовству в Балтийском море, предусмотренной статьей 14 настоящего Соглашения.

3. Uplatňování podmínek pro poskytování licencí je v souladu s doporučeními přijatými Smíšeným výborem pro rybolov v Baltském moři uvedeným v článku 14 této dohody.

4. Upon receiving the licence (permit) application, each Party shall, in compliance with its applicable legislation, issue the license (permit) required for

4. По получении заявок на выдачу лицензии (разрешения) каждая Сторона выдает в соответствии с применимым

4. Po přijetí žádosti o licenci (povolení) každá smluvní strana v souladu s vlastními příslušnými právními předpisy vydá licenci (povolení)

fishing within specified areas of its Exclusive Economic Zone in the Baltic Sea.

законодательством лицензии (разрешения), необходимые для ведения промысла в определенных районах своей исключительной экономической зоны в Балтийском море.

požadovanou (požadované) pro rybolov v určených oblastech své výlučné ekonomické zóny v Baltském moři.

Article 8

Статья 8

Článek 8

Compliance with conservation and management measures as well as other fisheries regulations

Соблюдение мер по сохранению живых морских ресурсов и управлению ими и других правил рыболовства

Soulad s opatřeními na zachování zdrojů a řídicími opatřeními a dalšími právními předpisy v oblasti rybolovu

1. Each Party shall, in accordance with its own laws, regulations and administrative rules, take the necessary steps to ensure the observance by their fishing vessels of rules and regulations established in law by the other Party for the exploitation of fishery resources in the Exclusive Economic Zone of that other Party in the Baltic Sea.

1. Каждая Сторона в соответствии с своими законами, правилами и административными нормами принимает необходимые меры для обеспечения соблюдения рыболовными судами этой Стороны правил и положений, установленных законодательством другой Стороны, при эксплуатации промысловых ресурсов в исключительной экономической зоне другой Стороны в Балтийском море.

1. Každá smluvní strana v souladu s vlastními právními a správními předpisy učiní nezbytné kroky, kterými zajistí, aby rybářská plavidla dodržovala pravidla a povinnosti stanovené v právních předpisech druhé smluvní strany, jež se týkají využívání rybolovných zdrojů ve výlučné ekonomické zóně druhé smluvní strany v Baltském moři.

2. Each Party may, in respect of its Exclusive Economic Zone in the Baltic Sea and in accordance with applicable legislation and international law, take such measures as may be necessary to ensure compliance with the provisions of this Agreement by the fishing vessels of the other Party.

2. Каждая Сторона в отношении своей исключительной экономической зоны в Балтийском море и в соответствии с применимым законодательством и международным правом может принимать такие меры, которые окажутся необходимыми для обеспечения соблюдения рыболовными судами другой Стороны положений настоящего Соглашения.

2. Každá smluvní strana může pro svou výlučnou ekonomickou zónu v Baltském moři v souladu s příslušnými právními předpisy a mezinárodním právem přijmout opatření s cílem zajistit, aby se rybářská plavidla druhé smluvní strany řídila ustanoveními této dohody.

3. Each Party shall notify the other Party, in advance and in the appropriate manner, of regulations and measures for regulating fishing as well as of any amendments to those regulations and measures.

3. Каждая Сторона заблаговременно и в соответствующей форме извещает другую Сторону о своих правилах рыболовства и мерах по управлению промыслом, а также о любых изменениях, вносимых в эти правила, и об изменении указанных мер.

3. Každá smluvní strana oznámí druhé smluvní straně předem a vhodným způsobem předpisy a opatření upravující rybolov a veškeré změny těchto předpisů a opatření.

<p>4. Each Party shall take such measures as may be necessary to ensure compliance with the provisions of this Agreement within its Exclusive Economic Zone and within its territorial sea.</p>	<p>4. Каждая Сторона принимает меры, необходимые для обеспечения соблюдения положений настоящего Соглашения в своей исключительной экономической зоне и в своем территориальном море.</p>	<p>4. Každá smluvní strana přijme opatření, která mohou být nezbytná k zajištění dodržování této dohody v její výlučné ekonomické zóně a pobřežním moři.</p>
<p>Article 9</p>	<p>Статья 9</p>	<p>Článek 9</p>
<p>Control and enforcement cooperation</p>	<p>Сотрудничество в области контроля и обеспечения соблюдения мер по управлению промыслом</p>	<p>Spolupráce v oblasti kontroly a prosazování dodržování právních předpisů</p>
<p>The Parties shall cooperate on control and enforcement in the Baltic Sea. To this end, the Parties agree to establish a plan for the exchange of control and enforcement strategies.</p>	<p>Стороны сотрудничают в области контроля и обеспечения соблюдения мер по управлению промыслом в Балтийском море. В этой связи Стороны договариваются разработать план по обмену стратегиями контроля и обеспечения соблюдения указанных мер.</p>	<p>Smluvní strany spolupracují v oblasti kontroly a prosazování dodržování právních předpisů v Baltském moři. K tomuto účelu se smluvní strany dohodly, že vypracují plán na výměnu strategií kontroly a prosazování dodržování právních předpisů.</p>
<p>Article 10</p>	<p>Статья 10</p>	<p>Článek 10</p>
<p>Inspections</p>	<p>Инспектирование</p>	<p>Inspekce</p>
<p>Each Party shall agree to inspections on its fishing vessels carried out by the competent bodies of the other Party responsible for fishing operations in its Exclusive Economic Zone in the Baltic Sea. Each Party shall facilitate such inspections for the purpose of monitoring the observance of the regulatory measures and regulations referred to in Article 8 of this Agreement.</p>	<p>Каждая Сторона соглашается на проведение инспектирования на борту ее рыболовных судов компетентными органами другой Стороны, ответственными за промысловые операции в своей исключительной экономической зоне в Балтийском море. Каждая Сторона оказывает содействие таким инспекторским проверкам, проводимым с целью контроля за соблюдением мер по управлению промыслом и реализации положений, предусмотренных статьей 8 настоящего Соглашения.</p>	<p>Každá smluvní strana souhlasí s tím, že subjekty druhé smluvní strany příslušné pro rybolovné operace ve výlučné ekonomické zóně této smluvní strany v Baltském moři provádějí inspekce na jejich rybářských plavidlech. Každá smluvní strana napomáhá těmto inspekcím pro účely sledování dodržování řídicích opatření a předpisů uvedených v článku 8 této dohody.</p>
<p>Article 11</p>	<p>Статья 11</p>	<p>Článek 11</p>

Arrest and detention of vessels

1. The competent bodies of each Party shall, in case of arrest or detention of fishing vessels of the other Party, promptly notify the competent bodies of that Party through diplomatic channels or other official channels of the action taken and any penalties subsequently imposed.

2. The competent bodies of each Party shall promptly release fishing vessels and crews which are arrested upon the posting of reasonable amount of bail or other security by the ship owner or his representative, determined in accordance with applicable legislation of the Russian Federation and the Member States of the European Community.

Article 12

Scientific cooperation

1. The Parties shall request ICES to provide scientific advice for straddling, associated and dependent stocks in the Baltic Sea in order to provide the basis for the adoption of joint management measures for these stocks.

2. The Parties undertake within the framework of ICES to cooperate in the conduct of the scientific research of relevance to this Agreement.

Арест и задержание судов

1. Компетентные органы каждой Стороны в случае задержания или ареста рыболовных судов другой Стороны незамедлительно информируют компетентные органы другой Стороны по дипломатическим или другим официальным каналам о предпринятых действиях и последующих штрафных санкциях.

2. Компетентные органы каждой Стороны незамедлительно освобождают суда и экипажи, которые были арестованы, после внесения судовладельцем или его представителем разумной суммы залога или предоставления другого обеспечения, определяемого в соответствии с применимым законодательством Российской Федерации и государств – членов Европейского Сообщества.

Статья 12

Научное сотрудничество

1. Стороны обращаются в ИКЕС за научными рекомендациями относительно трансграничных запасов, а также ассоциированных с ними и зависимых от них запасов в Балтийском море, на основе которых принимают совместные меры по управлению этими запасами.

2. Стороны обязуются в рамках ИКЕС сотрудничать в проведении научных исследований, имеющих отношение к настоящему Соглашению.

Zastavení nebo zadržení plavidel

1. V případě zastavení nebo zadržení rybářského plavidla druhé smluvní strany příslušné subjekty každé smluvní strany neprodleně diplomatickou nebo jinou úřední cestou oznámí příslušným subjektům uvedené smluvní strany, jaká opatření byla přijata a jaké sankce byly posléze uloženy.

2. Příslušné subjekty každé smluvní strany neprodleně propustí zadržaná rybářská plavidla a zadržené posádky poté, co majitel plavidla nebo jeho zástupce složí přiměřenou kauci nebo jinou záruku, která se určí v souladu s příslušnými právními předpisy Ruské federace a členských států Evropského společenství.

Článek 12

Vědecká spolupráce

1. Smluvní strany požádají ICES, aby vydala vědecké stanovisko k tažným, přidruženým a závislejícím populacím v Baltském moři, které bude sloužit jako základ pro přijetí společných řídicích opatření pro tyto populace.

2. Smluvní strany se v rámci ICES zavazují ke spolupráci při provádění vědeckého výzkumu důležitého pro tuto dohodu.

3. The Parties shall encourage cooperation amongst scientists and experts concerning fisheries issues of reciprocal interest including in the fields of aquaculture.

Article 13

Anadromous and catadromous species

1. The Parties shall cooperate for the purpose of the conservation of anadromous and catadromous species in accordance with the United Nations Convention on the Law of the Sea, in the framework of this Agreement and relevant international arrangements, in order to promote the conservation, restoration, enhancement and rational management of these stocks in the Baltic Sea.

2. Notwithstanding the geographical area of application of the Agreement defined in Article 2 of this Agreement, the Parties may agree to extend cooperation on the management of anadromous and catadromous species, but excluding such species which live their entire life cycle in internal waters.

Article 14

Joint Baltic Sea Fisheries Committee

1. To achieve the objectives of this Agreement, the Parties shall establish a Joint Baltic Sea Fisheries Committee (hereafter referred to as "the Committee").

3. Стороны способствуют сотрудничеству ученых и экспертов по вопросам рыболовства, представляющим взаимный интерес, включая аквакультуру.

Статья 13

Анадромные и катадромные виды рыб

1. Стороны сотрудничают с целью сохранения анадромных и катадромных видов рыб в соответствии с Конвенцией Организации Объединенных Наций по морскому праву от 10 декабря 1982 г. в рамках настоящего Соглашения и соответствующих международных договоренностей, чтобы способствовать сохранению, восстановлению, увеличению этих видов рыб и рациональному управлению ими в Балтийском море.

2. Несмотря на определение географического района применения настоящего Соглашения, предусмотренное статьей 2, Стороны могут договориться о расширении сотрудничества по управлению анадромными и катадромными видами рыб, за исключением тех видов, весь жизненный цикл которых проходит во внутренних водах.

Статья 14

Смешанная Комиссия по рыболовству в Балтийском море

1. Для достижения целей настоящего Соглашения Стороны создают Смешанную Комиссию по рыболовству в Балтийском море.

3. Smluvní strany podporují spolupráci mezi vědci a odborníky v otázkách společného zájmu v oblasti rybolovu i akvakultury.

Článek 13

Anadromní a katadromní druhy

1. Za účelem zachování anadromních a katadromních druhů v souladu s Úmluvou Organizace spojených národů o mořském právu smluvní strany spolupracují v rámci této dohody a příslušných mezinárodních ujednání s cílem podpořit zachování, obnovu, posílení a rozumné řízení těchto populací v Baltském moři.

2. Aniž je dotčena zeměpisná oblast, na kterou se dohoda vztahuje a která je definována v článku 2 této dohody, mohou se smluvní strany dohodnout, že spolupráci rozšíří na řízení anadromních a katadromních druhů, avšak s výjimkou druhů, jež žijí po celý život ve vnitřních vodách.

Článek 14

Smíšený výbor pro rybolov v Baltském moři

1. K dosažení cílů této dohody smluvní strany zřídí Smíšený výbor pro rybolov v Baltském moři (dále jen "výbor").

<p>2. Each Party shall appoint its representative and assistant representative to the Committee and inform the other Party through official channels thereof.</p>	<p>2. Каждая Сторона назначает в Комиссию своего представителя и заместителя представителя и информирует об этом другую Сторону по официальным каналам.</p>	<p>2. Každá smluvní strana jmenuje do výboru svého představitele a jeho zástupce a úřední cestou o tom informuje druhou smluvní stranu.</p>
<p>3. The Committee shall consider all issues pertaining to the scope and application of this Agreement and provide recommendations to the Parties.</p>	<p>3. Комиссия рассматривает все вопросы, относящиеся к области действия и выполнению настоящего Соглашения, и представляет рекомендации Сторонам.</p>	<p>3. Výbor se zabývá všemi otázkami, které patří do oblasti působnosti této dohody, a podává smluvním stranám doporučení.</p>
<p>4. The Committee shall, in particular:</p>	<p>4. Комиссия, в частности:</p>	<p>4. Výbor zejména</p>
<p>(a) Examine the development and dynamics of the straddling, associated and dependent stocks in the Baltic Sea and the fisheries exploiting them;</p>	<p>a) изучает развитие и динамику трансграничных запасов, а также ассоциированных с ними и зависимых от них запасов в Балтийском море и их промысел;</p>	<p>a) zkoumá vývoj a dynamiku tažných, přidružených a závislých populací v Baltském moři a jejich lov;</p>
<p>(b) Supervise the implementation, interpretation and smooth operation of the Agreement, in particular on the provisions on control, enforcement and inspection;</p>	<p>b) контролирует исполнение, толкование и непрерывное применение настоящего Соглашения, в частности положений по контролю, обеспечению соблюдения мер и инспектированию;</p>	<p>b) dohlíží na provádění, výklad a řádné působení dohody, zejména v případě ustanovení o kontrole, prosazování dodržování právních předpisů a inspekci;</p>
<p>(c) Ensure the necessary liaison concerning matters of common interest relating to fisheries;</p>	<p>c) обеспечивает необходимые контакты по вопросам рыболовства, представляющим взаимный интерес;</p>	<p>c) zajišťuje nezbytné spojení v otázkách společného zájmu v odvětví rybolovu;</p>
<p>(d) Serve as a forum for the amicable resolution of disputes which might arise regarding the interpretation or application of this Agreement.</p>	<p>d) выступает в качестве форума для дружеского разрешения споров, которые могут возникнуть в отношении толкования или применения положений настоящего Соглашения.</p>	<p>d) slouží jako prostor pro přátelské urovnání sporů, které mohou vyvstat při výkladu nebo používání této dohody.</p>
<p>5. The Committee shall meet, as agreed by the Parties, at least once a year, alternately in the territory of each Party with a view to recommending to the respective authorities for the relevant fisheries and stocks in the Baltic Sea</p>	<p>5. Комиссия проводит заседания по договоренности между Сторонами не реже одного раза в год поочередно на территории каждой из Сторон для подготовки соответствующим властям рекомендаций,</p>	<p>5. Výbor se podle dohody smluvních stran schází alespoň jednou za rok, a to střídavě na území každé smluvní strany, s cílem doporučit orgánům jednotlivých smluvních stran příslušným pro daný rybolov a populace v Baltském moři opatření v</p>

measures as laid down in Article 5 of this Agreement. The Committee shall meet in extraordinary session at the request of either of the Parties.	касающихся мер по управлению промыслом и соответствующими запасами в Балтийском море, как это предусмотрено статьей 5 настоящего Соглашения. Комиссия проводит внеочередные сессии по просьбе одной из Сторон.	souladu s článkem 5 této dohody. Výbor se mimořádně schází na žádost jedné ze smluvních stran.
6. The Committee shall, where appropriate, establish additional bodies to fulfil its functions.	6. Комиссия при необходимости создает вспомогательные органы для выполнения своих функций.	6. Výbor případně zřídí další subjekty, které budou plnit jeho úkoly.
7. The Committee shall adopt its own rules of procedure at the first meeting.	7. Комиссия принимает свои правила процедуры на первом заседании.	7. Výbor na prvním zasedání přijme svůj jednací řád.
Article 15	Статья 15	Článek 15
Consultations between the Parties	Консультации Сторон	Konzultace smluvních stran
The Parties shall consult on questions relating to the implementation and proper functioning of this Agreement, or in the event of a dispute concerning the interpretation or application thereof.	Стороны проводят консультации по вопросам, связанным с выполнением и надлежащим действием настоящего Соглашения, или в случае возникновения споров в отношении толкования и применения его положений.	Smluvní strany vedou konzultace o otázkách týkajících se provádění a řádného fungování této dohody, nebo v případě sporu o jejím výkladu či používání.
Article 16	Статья 16	Článek 16
International cooperation	Международное сотрудничество	Mezinárodní spolupráce
The Parties shall cooperate within the framework of relevant international organisations on management and conservation matters of mutual interest, which may be considered by such international organisations.	Стороны сотрудничают в рамках соответствующих международных организаций по вопросам управления живыми морскими ресурсами и их сохранения, представляющим взаимный интерес, которые могут рассматриваться такими международными организациями.	Smluvní strany spolupracují v rámci příslušných mezinárodních organizací ve všech otázkách společného zájmu týkajících se řízení a zachování zdrojů, kterými se mohou tyto organizace zabývat.
Article 17	Статья 17	Článek 17

Saving clause

1. Nothing contained in this Agreement shall affect or prejudice in any manner the positions or the views of either Party with respect to their rights or obligations under international fisheries agreements and the positions or the views with respect to any question relating to the Law of the Sea.

2. This Agreement is without prejudice to the delimitation of the Exclusive Economic Zones of the Parties.

Article 18

Entry into force

1. This Agreement shall be applied provisionally from the date of signature and shall enter into force from the date of receiving the last written notification that all internal procedures required for its coming into force, have been fulfilled by the Parties.

2. At the date of entry into force of the Agreement, insofar as the following agreements concern maritime fisheries in the Baltic Sea, the Agreement shall supersede the fisheries agreements concluded between the Government of the Republic of Latvia and the Government of the Russian Federation signed on 21 July 1992, between the Government of the Kingdom of Sweden and the Government of the Russian Federation signed on 11 December 1992, between the Government of the Republic of Finland and the

Исключающая оговорка

1. Ни одно из положений настоящего Соглашения никоим образом не влияет или не наносит ущерба позициям или взглядам каждой из Сторон в отношении прав и обязательств этой Стороны по международным соглашениям о рыболовстве, а также позициям или взглядам каждой из Сторон в отношении любого вопроса, относящегося к морскому праву.

2. Настоящее Соглашение не наносит ущерба разграничению исключительных экономических зон Сторон.

Статья 18

Вступление в силу

1. Настоящее Соглашение временно применяется со дня подписания и вступает в силу со дня получения последнего письменного уведомления о выполнении Сторонами всех внутренних процедур, необходимых для его вступления в силу.

2. Настоящее Соглашение заменяет следующие соглашения о рыболовстве в части, касающейся морского рыболовства в Балтийском море: Соглашение между Правительством Российской Федерации и Правительством Латвийской Республики о сотрудничестве в области рыбного хозяйства, подписанное 21 июля 1992 г.; Соглашение между Правительством Российской Федерации и Правительством Королевства Швеция в области рыболовства, подписанное 11 декабря

Zajišťovací doložka

1. Žádným ustanovením této dohody nejsou nijak dotčeny postoje nebo názory žádné ze smluvních stran ve vztahu k jejich právům nebo povinnostem podle mezinárodních dohod o rybolovu, ani postoje nebo názory ve vztahu k jakýmkoli otázkám vztahujícím se k mořskému právu.

2. Tímto nařízením není dotčeno vymezení výlučných ekonomických zón smluvních stran.

Článek 18

Vstup v platnost

1. Tato dohoda se uplatňuje prozatímně ode dne podpisu a vstupuje v platnost dnem obdržení posledního písemného oznámení, že všechny vnitřní postupy požadované pro vstup dohody v platnost jsou smluvními stranami ukončeny.

2. Ke dni svého vstupu v platnost a v případě námořního rybolovu v Baltském moři tato dohoda nahrazuje Dohodu mezi vládou Lotyšské republiky a vládou Ruské federace o rybolovu, podepsanou dne 21. července 1992, Dohodu mezi vládou Švédského království a vládou Ruské federace o rybolovu, podepsanou dne 11. prosince 1992, Dohodu mezi vládou Finské republiky a vládou Ruské federace o rybolovu, podepsanou dne 11. března 1994, Dohodu mezi vládou Estonské republiky a vládou Ruské federace o

Government of the Russian Federation signed on 11 March 1994, between the Government of the Republic of Estonia and the Government of the Russian Federation signed on 4 May 1994, between the Government of the Republic of Poland and the Government of the Russian Federation signed on 5 July 1995, and between the Government of the Republic of Lithuania and the Government of the Russian Federation signed on 29 June 1999.

1992 г.; Соглашение между Правительством Российской Федерации и Правительством Финляндской Республики в области рыболовства, подписанное 11 марта 1994 г.; Соглашение между Правительством Российской Федерации и Правительством Эстонской Республики о взаимных отношениях в области рыбного хозяйства, подписанное 4 мая 1994 г.; Соглашение между Правительством Российской Федерации и Правительством Республики Польша о взаимных отношениях и сотрудничестве в области рыбного хозяйства, подписанное 5 июля 1995 г.; Соглашение между Правительством Российской Федерации и Правительством Литовской Республики о сотрудничестве в области рыбного хозяйства, подписанное 29 июня 1999 г.

rybolovu, podepsanou dne 4. května 1994, Dohodu mezi vládou Polské republiky a vládou Ruské federace o rybolovu, podepsanou dne 5. července 1995, a Dohodu mezi vládou Litevské republiky a vládou Ruské federace o rybolovu, podepsanou dne 29. června 1999.

Article 19

Duration of the Agreement

This Agreement shall remain in force for an initial period of six years after the date of its entry into force. In the event of the Agreement not being terminated by either Party through notice of termination given at least nine months before the expiry of that period, it shall remain in force for additional periods of three years duration thereafter, provided that notice of termination has not been given at least nine months before the expiry of any such period.

Article 20

Статья 19

Срок действия Соглашения

Настоящее Соглашение действует в течение начального периода продолжительностью шесть лет со дня вступления в силу. В случае если ни одна из Сторон не направит уведомления о прекращении действия настоящего Соглашения не позднее чем за девять месяцев до окончания указанного срока, оно продлевается на последующие трехлетние сроки при условии, что не будет направлено уведомление о прекращении его действия не позднее чем за девять месяцев до окончания соответствующего срока.

Статья 20

Článek 19

Doba trvání dohody

Tato dohoda zůstává v platnosti po počáteční období šesti let, které začíná dnem jejího vstupu v platnost. V případě, že tuto dohodu žádná ze smluvních stran nevypoví nejméně devět měsíců před uplynutím počátečního období, zůstává v platnosti vždy po další tříleté období za předpokladu, že není podána výpověď nejpozději devět měsíců před ukončením každého takového období.

Článek 20

Languages

Done at Brussels, in duplicate, on the twenty-eighth day of April in the year 2009 in the Bulgarian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Italian, Latvian, Lithuanian, Polish, Portuguese, Romanian, Slovakian, Slovenian, Spanish, Swedish and Russian languages, all texts being equally authentic. In case of dispute the English and Russian texts of this Agreement shall be determinative.

Языки

Совершено в г. Брюсселе 28 апреля 2009 г. в двух экземплярах на русском, чешском, датском, голландском, английском, эстонском, финском, французском, немецком, греческом, венгерском, итальянском, латвийском, литовском, польском, португальском, словацком, словенском, испанском, шведском, румынском и болгарском языках. Все тексты аутентичны. В случае разногласий в толковании используются тексты на русском и английском языках.

Jazyky

V Bruselu dne dvacátého osmého dubna 2009 ve dvou vyhotoveních v jazyce anglickém, bulharském, českém, dánském, estonském, finském, francouzském, italském, litevském, lotyšském, maďarském, německém, nizozemském, polském, portugalském, rumunském, řeckém, slovenském, slovinském, španělském, švédském a ruském, přičemž všechna znění jsou závazná. V případě sporu jsou rozhodující anglické a ruské znění této dohody.

ANOTACE

V naší práci jsme se věnovali jazykové analýze vybraných směrnic Evropské unie v anglickém, ruském a českém jazyce. Vycházíme z anglického jazyka jako originálu a pracujeme v porovnávacím plánu anglicko-českém a česko-anglickém. Práce je rozdělena do dvou částí – teoretické a praktické a také obsahuje přílohu, kterou tvoří čtyři směrnice ve všech třech jazycích. V teoretické části se zabýváme především odborným právním stylem a jeho charakteristikou. Praktickou část pak tvoří gramatická analýza a translátologická analýza.

This thesis is focused on language analysis of chosen ES directives in English, Russian and Czech language. We consider English language as the initial language and we continue in English-Czech and English-Russian comparative plan. The thesis is divided into two parts – theoretical one and practical one and it also contains attachment. The attachment contains four directives in all three languages. In the theoretical part we focus on specialized legal style and its characteristics. The practical part is consisted of grammatical analyses and translation analyses.

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Akademický rok: 2011/2012

Studijní program: Filologie
Forma: Prezenční

Obor/komb.: Odborná ruština pro hospodářskou praxi (ORHP)

Podklad pro zadání DIPLOMOVÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
PRÁŠKOVÁ Lucie	Na Honech 493 I, Zlín	F100144

TÉMA ČESKY:

Překlad směrnic EU - odborná terminologie a komentář

NÁZEV ANGLICKY:

Translation of EC directives - terminology and commentary

VEDOUCÍ PRÁCE:

PhDr. Ladislav Vobořil, Ph.D. - KSR

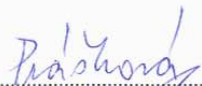
ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

1. Vyhledání překladu směrnic EU v češtině a ruštině
2. Porovnání způsobů tvoření termínů, gramatickou strukturu, právní styl v angličtině, ruštině a češtině
3. Porovnání směrnic z hlediska překladatelských transformací AJ - ČJ, AJ - RJ

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

ČECHOVÁ, Marie a kolektiv. Současná česká stylistika. Praha 2003
HLOUCH, Lukáš. Teorie a realita právní interpretace. Plzeň 2011
KNITTLOVÁ, Dagmar a kolektiv. Překlad a překládání. Olomouc 2010
PALÁČEK, Milan. Základní dokumenty Evropské unie. Český Těšín 2005
ŠÍŠKOVÁ, Naděžda. Základy ruského práva a ruské právní terminologie. Praha 2006
TOMÁŠEK, Michal. Překlad v právní praxi. Praha 2003
ŽVÁČEK, Dušan. Kapitoly z teorie překladu I (odborný překlad). Olomouc 1995

Podpis studenta:

Datum: 24. 4. 12

Podpis vedoucího práce:

Datum: 24. 4. 12